The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

36./264. SESTDIEN, 1954. G. 8. MAIJĀ 4. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00
SLUDINĀJUMU MAKSA:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 slejā

TEVI MĒS PIEMINAM, CERĪBU ZEME...

Pasaules pārradīšanas stundā, kad akls kļuvis prāts, doma aprij domu, vārds runā preti vārdam, acis meklē acis un sastop izmisīgu spožumu, lai šalc kā vētra pāri Kurzemes šaubu ielejām neatkarīgās Latvijas valsts sludināšanas vārds. Lai zvana skaļāk par visiem zvaniem, lai skrien kā dvēseļu uguns no mutes uz muti, baismīgajā aklības naktī spožāk par zibeni debesīs zīmēdams un teikdams: mūsu gars ir neatkarīgā Latvijas valsts; mūsu dzīvā un mirusī miesa — mūsu zeme! Šie Dieva elementi jāsakausē kaut šajā zūdīšanās un ticības viesuļi sātanam nedalāmā vienībā — jāizsauc pasaulei skaļāk par kara pulku dunēšanu — jāizkliedz mirušo un dzīvo paaudžu balsīm — te bija valsts, tagad kareivji, izdedzināta tauta, kapi un karogs. Te jānāk valstij — ar savām ugunīs salietajām asinīm, cīņu, ūkstošgadīgo pagātni esam otrreiz ienākušies un nogatavojušies pie tautu likteņa vētrainā koka...

Par ko šodien krīt vīri Kurzemē un stingām sejām staigā sievas?

Tik savu karogu mēs gribam pacelt pāri latviešu tautai, augstāk tas jāredz, un viņa šalkām jāskrien pāri Eiropas drupām, starp šodienas uzvarētiem un uzvarētājiem, mēs visi celsimies.

Kaut arī mūsu balss būtu kā vālodžu sauciens apkvēpušajās kauju birztalās — tas nāk no visas tautas dvēseles un nerims nekad, līdz neatkarības zelta lietus nolīs pār mūsu galvām.

Par Kurzemi, par visu Dieva kara pulku mērķi, par savu neatkarīgu Latvijas valsti!

Andrejs Eglītis.

1945. g. 5. maijā, Liepājā

KURZEMES CĪŅU DIENĀS.
J. Soikāna zīmējums.

Kanadas ārlietu ministrs Ženēvas konferencē

Ženēvā. — Pagājušā nedēļā amerikāņi izteica rūgtu vilšanos sakarā ar savu sabiedroto mazrunību Korejas apvienošanas jautājumā. Šonedēļ viņi jau var justies mazliet labāk, jo Kanadas ārlietu ministrs Pīrsons vienā no savām visasākajām runām pret komūnistiem vispār, aizstāvēja Sav. Valstu viedokli. Tā kā Anglijas ārlietu ministrs Īdens šai jautājumā nav paredzējis runāt, tad konferencē domā, ka Pīrsons šai gadījumā pārstāv arī Anglijas intereses.

Pīrsons savā runā uzsvēra, ka Kanada atzīst Sav. Valstu plānu, kas prasa brīvas vēlēšanas noteiktā uzraudzībā un ka tādai jaunievēlētai Korejas valdībai ir jāsaņem pasaules garantijas, kas to pasargātu no agresijas. Pīrsons atzinās, ka bieži vien Kanadas ārpolitikas intereses neiet vienu ceļu ar Sav. Valstīm, bet ka Korejas jautājumā saprašanās ir pilnīga.

SŪTNIS A. SPEKKE IERADIES ASV

4. maijā ieradās Ņujorkā ar kuģi Queen Elizabeth jaunieceltais Latvijas sūtnis pie ASV valdības prof. A. Spekke.

Sagaidīt bija ieradušies Dr. Dīnbergs, Klīve, Blodnieks, sūtņu tieslietu padomnieks Lavs, Freivalds, Bērziņš un Latvijas preses pārstāvji, kā arī ASV ārlietu ministrijas oficiālais pārstāvis.

Kundzei pasniedza ziedus. Sūtnis ar kundzi paskaidroja, ka esot bijis patīkams brauciens.

Pēc tam sūtnis Amerikas Balsī ierunāja sveicienu pārraidīšanai uz dzimteni. Sūtnim Londonā bijušas garākas pārrunas ar citiem Latvijas sūtņiem.

Pēc mazas uzkavēšanās Ņujorkā sūtnis izbrauca uz Vašingtonu.

Pārtraukums Ženēvas konferencē

No Ženēvas ziņo, ka konferences darbība pārtraukta uz divām dienām, tā dodot Rietumu pārstāvjiem vienoties par tālākiem plāniem Korejas apvienošanas un Indoķīnas kara jautājumos. Līdzšinējās konferences gaitu stipri bremzēja Rietumu nevienprātība, kamēr komūnisti stāvēja kā klints, ne soli neatkāpdamies no saviem priekšlikumiem.

Konferences pārtraukums ir tiešas sekas komūnistu priekšlikumam par Korejas apvienošanu, kas paredz komūnistu pārraudzītas vēlēšanas un visu ārzemju karaspēku daļu izvākšanu no Korejas territorijas sešus mēnešus pēc vēlēšanām. Rietumi komūnistu priekšlikumu noraidīja, bet tā kā viņiem pašiem sava kopēja plāna nebija, tad darbības saskaņošanai bija nepieciešams pārtraukums. Līdz šim Rietumi Korejas jautājumā nav varējuši vienoties savā starpā. Tuvākais kopējais Rietumu plāns, ko neatzīst Dienvidkorejas prezidents Ri, ir kompromiss starp Ziemeļkorejas un Dienvidkorejas plāniem, paredzot brīvas vēlēšanas visā Korejā, ne tikai Ziemeļkorejā, kā to bija izplānojis Singmans Rī.

Tāda pati nevienprātība Rietumu starpā valda arī Indoķīnas jautājumā. Līdz šim sabiedrotie bez jebkādiem panākumiem ir centušies atrast izeju, kas izbeigtu karu Indoķīnā un tai pašā laikā neliktu liekties komūnistu priekšā.

Dalless atgriezies ASV

Vašingtonā. — No Ženēva konferences atgriezies, Sav. Valstu ārlietu ministrs Dalless nekavējoties devās uz Vašingtonu, lai ārkārtējās sēdēs ar prezidentu Eizenhaueru, pārējiem kabineta ministriem un Senāta locekļiem pārrunātu politisko un militāro stāvokli Indoķīnā, ka arī lai vienotos par Sav. Valstu turpmāko politiku.

Spriežot pēc pēdējo pāris dienu straujās notikumu attīstības, Dallesa mājās braucienam ir bijuši zināmi panākumi. Pēc ārlietu ministra konferences ar prezidentu, pēdējais paskaidroja, ka Dallesa proponētais Dienvidāzijas drošības līguma jau atrodas veidošanās stāvoklī. Ģen. Eizenhauers žurnālistiem izteicās, ka Āzijas drošības līguma veidošanas progress jau tagad ir iespaidīgs un ka, pēc viņa domām, tas vēl joprojām pastiprināsies. Žurnālistu vaicāts, vai Ženēvas konference nav jāieskata amerikāņu politikai par smagu sakāvi, prezidents atbildēja, ka tikmēr, kamēr cīņa turpinās, par sakāvi nemaz nevar runāt.

KARŠ INDOĶĪNĀ

Hanoja. — Komūnistu uzbrukumiem neatlaidīgi turpinoties, franču aizstāvētais Dien Bien Phu cietoksnis vēl joprojām izrāda visniknāko pretestību. Pēdējās dienās iestājušās lietus gāzes stipri traucē franču karavīru apgādi pa gaisu, kamēr komūnisti gandrīz vai pa neizbrienamo dubļu jūru joprojām pieved papildspēkus un artileriju, gatavodamies pēdējam un izšķirīgam triecienam.

ŽENĒVAS LOMA PASAULES MIERA SASNIEGŠANAI

Komūnisti labi saprot brīvās pasaules vienotības spēku un tāpēc cenšas sabiedrotos šķelt

Pasaulē var būt miers, un to var panākt Ženēvā. Bet to var panākt tikai tad, ja Sav. Valstis un tās sabiedrotie saslēdzas ciešā, pašdisciplinētā vienībā ar noteiktiem un kopējiem mērķiem; tādā vienībā, ko pēc Otrā pasaules kara brīvā pasaule, diemžēl, nav spējusi parādīt. Uzvaras izredzes slēpjas vienotā frontē, vienotā ne tikai skanīgām diplomātiskām frazēm, bet tiešiem un noteiktiem darbiem, ko bez izņēmuma īstenotu visas valstis un visas partijas. Šādas nostājas kulmināciju var sasniegt, panākot kopēju vienošanos cīnīties, lai kur un kad tas arī būtu, lai ieročiem rokās atvairītu ienaidnieka invāziju kara laukā un morāles ieročiem atvairītu ienaidnieka iefiltrēšanos aizmugurē. Piektās kolonnas taktika, kas tik ļoti paātrināja Francijas sabrukumu Otrā pasaules kara sākumā, tagad tiek atkārtoti lietota gandrīz vai visās brīvās pasaules valstīs...

Padomju Savienības rīcība skaidri norāda, ka viņu mācībai jau tagad ir izdevies pārliecināt zināmu iedzīvotāju daļu visā pasaulē un ka šis skaits vēl nepārtraukti aug. Padomju Savienība ir pārliecināta, ka brīvā pasaule ir tā nobijusies no varbūtēja atomkara briesmām un iznīcības, kas ar šo karu ir neizbēgami saistīta, ka, šo baiļu paralizēta, tā pieņems jebkādus komūnistu noteikumus un nesīs vissmagākos upurus miera saglabāšanai. Bet lai komūnisti neaizmirst, kādus upurus brīvā pasaule vajadzības brīdī ir gatava nest. Lai komūnisti neaizmirst Pirmo un Otro pasaules karu, kad ar savām asinīm slacītas brīvās pasaules durvis palika plaši atvērtas. Tikai tādēļ, ka diktatūras valstīs nav iekšējas normālas kārtības un saskaņas, tikai tādēļ, ka diktātoru rijībai jau no laika gala nav bijis robežu, brīvā pasaule ir spiesta zaudēt miljoniem dzīvību, ir spiesta riskēt ar savas saimniecības sabrukšanu, lai tikai apstādinātu šādas diktatūras radītu terrora paisumu. Līdz šim tas ir izdevies, tas izdosies arī turpmāk, un to lai komūnisti labāk iekaļ labi dziļi savās smadzenēs.

Ja mieru var atrast Ženēvā, tad miera atslēga ir jāmeklē katrā tautā pašā. Tā slēpjas katras tautas, pat katra individa domāšanā. To zina un saprot arī komūnisti, un šajā virzienā viņu taktika ir nemaldīga. Viņi, piemēram, domā, ka viņu ietekme ir pietiekama, lai grozītu angļu tautas domāšanas gultni un to ievadītu tādās sliedēs, kas Anglijas valdību attur no tiešas pozicijas ieņemšanas Korejas jautājumā un no pievienošanās Sav. Valstīm kopējai cīņai pret komūnistiem Indoķīnā. Komūnisti ir pārliecināti, ka Francija ir jau viņu varā, kaut gan Bido cenšas iet vienu ceļu ar amerikāņiem. Ja padomju psicholoģijai ir taisnība, tad, kritiskajam brīdim pienākot, Bido būs spiests rīkoties tā, kā to prasīs viņa tauta — vai arī tas nozīmēs viņa valdības krišanu, uz ko tik ļoti cer Francijas parlamenta komūnistu bloks. **Padomju Savienības varas vīri saprot tikai vienu valodu — spēku, kopēju visas brīvās pasaules spēku, kas ir vērsts pret viņiem. Šodien šāda kopība pastāv tikai vārda pēc, un reālas kopības trūkumu komūnisti ar savu lielāko steigu izmanto savā labā augļu augļiem. Tikai brīvās pasaules vienotība var pašreizējos apstākļos saglābt mieru.** Līdz ar to Dallesa politikai ir jāpieiet ar objektīvāku loģiku un jāsaprot, ka Sav. Valstis vienas pašas vēl nav vienota pasaule. Sav. Valstu iejaukšanās Indoķīnas konfliktā var izvērsties jaunā pasaules karā, kamēr vienotas brīvās pasaules iejaukšanās kara briesmas spētu likvidēt. Komūnisti labi saprot vienotības spēku. Ne par velti viņi nepārtrauktī cenšas sabiedrotos šķelt, jo viņi var cerēt pastāvēt, tikai iegūstot savu laupījumu pa daļām. Pret kopību viņi ir bezspēcīgi.

TLB sestdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojums jaukā svētdienas rītā pulcināja vienkopus bērnus un vecākus. Svētrunu teica māc. A. Čops. J. Kreija uzņ.

NOZĪMĪGĀKIE BRĪŽI ALAs KONGRESĀ

Vispasaules organizācija — Gordija mezgls

ALAs kongress sanāca Jurģu dienā, kad brīvajā Latvijā brīvi mainījās brīvi gājēji. Prāvesta J. Kuļliša svētvārdi, atgādinot nu jau tālo dienu nozīmi, iespaidīgi pateica arī kongresa vienīgo jēgu, uzdevumu un lielumu: **„Mēs mūžīgi kalpojam vienam saimniekam — latvju tautai, un tādēļ latvieši nemainīs saimnieku trimdā."** Tas nozīmē tikai vienu — visu runājiet, lemiet un dariet Latvijas brīvībai! To pašu varēja nozīmēt arī prof. P. Lejiņa kongresa atklāšanas pirmie vārdi — „kongress ir svarīgākais notikums latviešu dzīvē."

Šie vārdi augstu cēla latviešu nacionālpolitisko darbu, kas kopš pēdējā kongresa Grand Rapidos ir tik ļoti pulgots un nesaprasts.

Un tomēr vairāki delegāti nosauca kongresu par vienmūžīgu un bālasinīgu. Izcili spilgtu notikumu kongresā jau nebija. Kulminācijas punkts tika jau sasniegts pašā kongresa sākumā — lietveža Dr. A. Dīnberga runā, ko papildināja Kultūras fonda godalgu pasludināšana mūsu gara darbiniekiem. Prof. P. Lejiņš teica: **„Nav cita fakta, kas dotu mums lielāku optimismu, kā brīvās Latvijas sūtniecība."** Kaut arī Dr. A. Dīnberga Latvijas starptautiskā stāvokļa vērtējums bija jurisprudences precīzijas darbs, runā trūka tādu programmatisku metu, kas arī neticīgajiem un skeptiķiem skaidri parādītu to apvienības lomu Latvijas brīvības izcīņā, kāda piekrīt tautai vai tautas daļai. To būtu varējis dot aizraujošā runā jaunais sūtnis prof. A. Spekke, kas nu jau ir ieradies Sav. Valstīs.

Nav tā, ka no kļūdām nemācās. Grand Rapidu kongresā drāmatiskākie notikumi risinājās apnominācijas komisiju, ko vēlāk kāds asprātis nosauca par politbiroju, jo šī komisija kandidātus gribēja izraudzīt ne demokratiskā un lietderības garā, bet politisku apsvērumu dēļ, kādēļ to atcēla. Šogad no 103 delegātiem tikai 5 delegāti balsoja par nominācijas komisijas vajadzību, visi pārējie pret. Ar to bija vēlreiz nobalsots, ka pag. gadā šī nominācijas komisija bija strādājusi zem katras kritikas.

Lietvedis Dr. A. Dīnbergs savā runā teica: „Mūsu darbošanās stūrakmens ir vienība." Vai šis kongress pauda vienību visu nogrupējumu starpā? Tie, kas saka, ka nekādu nevienprātību kongresā nav ievērojuši, ir redzējuši tikai kongresa ārējo norisi, bet nav gribējuši vai spējuši skatīties dziļāk. Ideoloģiskās un politiskās domstarpības latviešu trimdiniekos ir dziļākas kā jebkad trimdas 10 gados. Bet ja kāds par tām nerunā, tas nenozīmē, ka tādu nav. Lielākās DV apvienības priekšnieks ASV V. Antipš, kas nekad neslēpj savas domas un ir gatavs katram teikt acīs to, ko par viņu domā, kongresā norāva masku kādam politiskam nogrupējumam, kas vienības vietā tiecas pēc varas pēc „stipro vīru" agrākajiem paraugiem. Tas, ko Antipš teica par „otrā 15. maija taisīšanu" vai „lieliski izdevušos režiju" nav jāsaprot šauri, bet tas labi sakrīt ar to, kas notiek visā trimdas dzīvē.

Prof. P. Lejiņš pārliecinoši pateica, ka ALA's galvenā funkcija ir pašas apvienības pastāvēšana: apvienība reprezentē ASV latviešu kopējās domas, ir sabiedriskās domas paudēja. Tikai pēc tam seko pārējās apvienības funkcijas. Nevienam pret to nebija ko iebilst. Bet tiklīdz runā gāja par latviešu apvienību kā visas brīvībā esošās latviešu tautas daļas pārstāvētāju un domas izteicēju, tā tūlīt tieši Zemnieku savienības biedri bija tie, kas dedzīgi aizstāvēja uzskatu, ka pasaules apvienība, ja vispār tāda vajadzīga, nodarbotos tikai ar kontinentālo organizāciju darbības saskaņošanu kultūras un aprūpes jautājumos. Šāds uzskats nevis stiprina, bet vājina cīņu par Latvijas brīvību. Šī uzskata pamatā ir partiju šaurākās intereses. Tiešām no šīs puses nāca apgalvojums, ka pasaules apvienība būs tikai viela fejetonistiem un karikatūristiem.

Kongresa rezolūcija vissvarīgākajā lietā — par vispasaules apvienību līdzinās Gordija mezglam. Anatomijas profesors J. Prīmanis brīdināja, ka „divgalvaini bērni" mirst. Lielākā daļa runātāju izteicās pret valdes panākto vienošanos ar Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra vicepriekšsēdi V. Janumu. Un tomēr kongress nobalsoja par rezolūciju, kas uzdod valdei sekmēt pasaules apvienības nodibināšanu saskaņā ar minēto vienošanās projektu, **tikai rezolūcijas beigās minot, ka ievērojami arī Kanadas un Austrālijas organizāciju uzskati, kas ir pilnīgi pretēji pašas ALA's projektam.** Šajā rezolūcijā ietvertas pozitīvā veidā alternatīvas, kas taču viena otru iznīcina! Lieta būtu skaidra, ja rezolūcija būtu paudusi kongresā izteiktās domas, kas savā vairākumā sakrita ar Kanadas un Austrālijas latviešu viedokli. Tad Eiropas latvieši paliktu vieni mazākumā un viņi būtu spiesti pakļauties vairākumam, ja vien vēlēšanās radīt globālo organizāciju ir nopietna. Tagad sāksies tādas pašas sarunas, kādas mēs pārmetam citiem lielajā pasaules politikā.

Kongresa noslēgumu ļoti iespaidīgi papildināja baptistu koŗu koncerts Rokfellera celtajā Klīvlendas baptistu baznīcā. Tur runu teica arī mācītājs un profesors E. Ekšteins no Toronto angļu valodā. Viņa runa bija adresēta amerikāņiem. Tādas runas vairs reti dzirdamas. Ar lielu nopietnību un pārliecību latviešu mācītājs teica:

„Es nenācu šurp, lai kausētu manus tautiešus amerikāņu civilizācijas katlā, bet lai pateiktu, kādēļ viņi te ir un ko viņi gaida. Zaudēta ir brīvība un līdz ar to zaudēts ir viss. Katru dienu dzimtenē mirst jauni komūnistu terrora upuri. Bet dziedātāja latviešu tauta raudāšanas vietā dzied. Un tur ir mūsu spēks ciest un izciest. Bet kad brīvās tautas reiz sapratīs komūnisma briesmas, celsies un iznīcinās tās, tad vēl dzīvie latvieši celsies un dosies atpakaļ uz savu valsti un dzimto zemi, lai pateicībā dziedātu kopā ar tiem, kas tur vēl dzīvi būs palikušies un mūs gaida mājās pārnākam."

Ja visa mūsu runāšana un darīšana būtu tik skaidra, noteikta un pārliecinoša visās lietās un vietās, kā šī latvieša runa, tad tauta būtu cieši vienota ap savām organizācijām un vadītājiem.

V. Kalns.

LNAK PAPLAŠINĀTA VALDES SĒDE

Svētdien, 9. maijā, plkst. 10 sv Andreja baznīcā notiks paplašināta LNAK valdes sēde ar DV CV pr-ka pulkv. V. Januma piedalīšanos. Uz sēdi aicināta LNAK valde, padomes prezidijs, revīzijas komisija, valdes kandidāti, nozaru vad. un darbinieki. Paredzams, ka uz sēdi ieradīsies arī LNAK padomes pr. prof. A. Dreimanis no Londonas. Darba kārtībā: 1) Brīvās pasaules latviešu apvienības jautājums; 2) palīdzības darba saskaņošana; 3) dažādi jautājumi.

Cerību zemi KURZEMI un tās varoņus

I DAĻA

LNAK valdes pr. A. SVENNES uzruna. Pēckapitulācijas notikumu aculiecinieka E. ŠĶOBES stāstījums: KURZEME LIKTENĪGAJĀ CĪŅĀ.

II DAĻA

I. VĪKSNAS — Brāļa atgriešanās. TLNT ansambļa uzvedums M. BĒRZIŅAS režijā. ALMAS MAČAS deklamācijas. Klavierļu solo — V. LEINVEBERE-LANGENFELDE. Dainas koris E. FREIMANES vadībā.

PIEMINĒSIM 8. MAIJĀ

SVINĪGS AKTS UN KONCERTS
8 MAIJĀ, PL. 7.30
Harborda — Lippincotta ielu stūrī
TECHNIKUMA TELPĀS

P. KĀRKLIŅA dekorācijas. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem, sākot no $1.00, kara invalidiem un skolēniem puscena. Atlikums kara invalīdu aprūpei.

DV TORONTO NOD.

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt.
Draugi grib mūs asimilēt.
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRĪNBERGS

8. MAIJS — TAUTAS SĒRU DIENA

Cilvēcei liktenīgajās 1945. gada maija pirmajās dienās, kad Rietumeiropas kara laukos sāka apklust 2. pasaules karā uzvarētāju sabiedroto lielgabalu dārdi un Kremļa barbaru pulki uz sagrautās Lielvācijas drupām gavilējot slepkavoja un masveidīgi izvaroja simtiem tūkstošu kara virpuļi ierauto Eiropas tautu sieviešu, Kurzemes cietoksnis — pēdējais brīvības bastions komūnistu okupētās Vecās pasaules daļā — nedomāja Maskavai kapitulēt. Pēdējo 8 mēnešu laikā daudzās lielkaujās, kas iedegās no Rīgas jūras līča līdz Nīcas jūrmalai, fronte, kurā latviešu leģionāri kopā ar citu tautu karavīriem nesaudzīgā cīņā ar pārspēku varonīgi aizstāvēja katru pēdu zemes, bija nostabilizējusies. Sarkanarmijas koncentrētie triecieni atsevišķos sektoros un visā kaujas līnijas garumā — vairs nebija bīstami. Bija arī zināms, ka frontes aizmugurē ienaidniekam rezervju tikpat kā nav. Vīri, kas ar savām dzīvībām turēja fronti, ticēja, ka totālā kara izšķirīgajā posmā rietumnieki dos apspiestajām tautām iespēju atbrīvoties no komūnisma jūga. Pat vislielākie pesimisti un labākie angļu pazinēji cerēja, ka, vērojot komūnistu asinsdzīras viņu okupētajos Eiropas apgabalos, uzvarētājas kultūras tautas vēl pēdējā brīdī atjēgsies: atbalstīs apspiestās tautas cīņā pret pasaules iekarotājiem, jo kopīgiem spēkiem komūnistu sakāve tanī laikā bija viegli panākama — Sarkanais milzis, gāžoties pāri rietumnieku izcirstajam uzvaras slieksnim, bija izlaidis pēdējos cīņas spēkus. Bet varonīgie latviešu vīri un sievas, kas bija saspiesti starp Baltijas jūru un frontes ugunsmūri šaurā zemes joslā, rūgti vilās: rietumnieku prātus bija ķērusi „uzvaras trieka". Vadītāji valstsvīri, kas bija atbildīgi visas cilvēces priekšā, vairs nespēja atšķirt labu no ļauna, mežoņus no cilvēkiem,ienaidniekus no draugiem un labvēļiem. Neievērojot uzvarētās Vācijas prasību, atļaut tai turpināt karu ar komūnistiem, un, nesajēdzot to, ka komūnisti, saņemot uzvaras kvadrīgas grožus savās rokās, turpinās pasaules iekarošanu — „lielie" piespieda Vāciju un apspiesto tautu karavīrus kapitulēt komūnistiem arī Kurzemē bez noteikumiem.

Un tā Otrā pasaules kara pēdējo dienu sabiedroto militāro uzvaru un politiskā skurbuma virpulī, kad gaidījām no kristīgajiem brāļiem atpestīšanas atbalstu, brīvā cilvēce, ko reprezentēja Trūmens un Čerčills, kuri rafinētā noziedznieka Staļina personā bija atraduši draugu, nolēma mūsu un citas tautas pamest komūnistu verdzības postā, ko dokumentēja ar 7. maijā parakstīto kapitulācijas līgumu, kas stājās spēkā 8. maijā, plkst. 24. Tātad 1945. g. 8. maija pusnaktī Kurzemes cīnītājiem bija jānoliek ieroči, lai Staļina sarkanās ordas netraucētu laupīt, slepkavot un izvarot arī mūsu zemes pēdējā brīvajā stūrītī.

Tā pretēji mūsu cerībām un vislabākiem nodomiem, kad saņēmām baigo ziņu, pienāca pēdējā brīvības nakts, kas pāri Kurzemes pilsētām un lauku sētām, šķita, nolaižas kā melns līkauts, ietinot nāves tumsā mirušos un dzīvos. Kā neredzama cietēja asaras no tumšajiem mākoņiem krita lietus lāses uz kara rata izvagotās latviešu zemes un kritušo varoņu krustu rindām Kurzemes pamalē; tās jaucās ar mirēju asinīm pēdējo cīņu laukos, kur, zvērot varmākām atmaksu, vīri vēl stāvēja sardzēs par cilvēku tiesībām un savas tautas brīvību.

8. maija rītā, kad šausmu vēsts aplidoja visu zemi, Staļina lidmašīnas nepārtraukti bombardēja lielākos centrus un ostas, lai paralizētu nelaimīgo bēgšanu un evakuāciju. Šajos uzlidojumos daudzi vēl tika nogalināti un sakropļoti.

Glābjot kailo dzīvību, cilvēki mēģināja bēgt no Kurzemes, bet — laimīgo bija gaužam maz. Tikai dažiem simtiem izdevās izkļūt no Liepājas un citām piekrastes vietām ar vācu ātrlaivām, velkoņiem un pašu zvejas laivām, Un tā Kurzemes aizstāvjiem, sievām un bērniem bija jāpadodas svešnieku varmācībām pašu zemē, ko rietumu civilizācijas valstsvīri uzvaras skurbumā par mums svešām tautām, atdeva komūnistiem izlaupīšanai un apgānīšanai, atstājot kādreiz brīvo un vērtīgo latviešu tautu iebrucēju verdzības važās.

Necienīgais kapitulācijas akts izbeidza arī iecerēto Latvijas neatkarības proklamēšanas sapni, ko plkv. ltn. Osis un citi patrioti bija paredzējuši īstenot 8. maijā.

Ja nu trimdā, cīnoties un cerīgi gaidot uz mums solīto dzimtenes atbrīvošanu, mēs atzīstam, ka tie mūsu karavīri, kas Rietumfrontes sabrukumā īstā laikā prata atrauties no ienaidnieka un nokļūt drošībā, tautas pastāvēšanas interesēs veikuši teicamu pašaizsargāšanās pienākumu, tad ne mazāka tautas atzinība un pateicība pienākas Kurzemes cietokšņa varoņiem, kas savu tautu un tēvzemi aizstāvēja līdz pēdējai iespējai. Bet šos mūsu dēlus mēs esam it kā aizmirsuši: kad pienāk 8. maijs, mēs par viņiem pavirši padomājam un parunājam. Turpmāk tas nedrīkstētu tā vairs notikt, jo 8. maijs ir tautas sēru diena, kas saistīta ar varoņu cīņām un dziļu traģismu. Šai dienā drosmīgie Kurzemes cīnītāji un tauta tika piespiesti iet mocekļu ceļus uz čekas spīdzinātavām un Sibirijas vergu nometnēm. Šajā dienā jāaizlūdz par Kurzemes cietoksnī kritušajiem varoņiem un mocekļiem. Atrainās jākavējas pie vēsturiskajiem notikumiem, patriotu velkumiem un Cerību Zemes pēdējā — vistraģiskākā cēliena vispusīgas apgaismošanas. Šo cīnītāju vienreizējais zieds uz brīvības altāra mums vislem pienācīgi jānovērtē un jārāda jaunatnei, lai tā smeltos spēkus un svešumā nepagurtu cīnīties par savas tautas svētajām tiesībām pastāvēt un par mūsu nākotnes ideāliem.

J. Vītols.

BALTĀ ĀBELE

VELTE MĀTEI

No dievnama nokalnes, svinīgu prieci..ājumu sejā, lejā kāpa baznīcēni. Dievvārdi beigušies. Ejot garām mazai, dzelteni pelēkai mājelei, baznīcēnu uzmanību saistījusi mana skaļā izturēšanās — es biju piedzimis tieši dievvārdu laikā — tā māte man stāstīja, kad biju jau pirmā saprāta vecumā.

Piedzimstot spredika stundā, esmu iemīlējis arī dievnamu. Un tur es Tevi redzu, māte, vēl jaunu, ziedošu un priecīgu. Priecīgu par to, ka mēs ar māsiņu e s a m!

Par visu vairāk man patika novakares. Ar Tevi tad krustmātes meitenes, pulciņā sasēdušas, dziedāja. Tu nenocieties un, paņēmusi mani klēpī, trallināji meitenēm līdzi. Tev ir skanīgākā balss no viņām visām...

Šīs dziesmas, šķiet, ieskanējušas arī mani. Es toreiz jau druscin izpratu dziesmas dzimtenei un tēvuzemes skaistumam. Vai tas arī mani būtu no Tevis?

Bet tad pienāk svinīgais brīdis — ar māmuļu uz baznīcu. Jau visu nedēļu degu kā savādās ugunīs: es taču pirmoreiz dzirdēšu dziesmu Dievam! Dievnamā es biju pavisam tuvu piespiedies mātei. Jutu, ka mācītājs dedzīgi runā, jo māte brīžiem norauš pa asarai. Virs ieejas durvīm iedūcas gaŗas sudrabainas stabules. Man šī skaņu sajaukšanās ar baznīcēnu dziedāšanu tā iepatīk, ka nākošajā svētdienā viens pats to gribu pārjust.

Dažkārt drūmums ietumsa mūsu gaišajā ligzdā. Brīžiem tētis nedz mani, nedz māšeli, savas pavalgās iedabas dēļ, nemīlēja. Un taisni tādās reizēs es skaidri jutu, māt, Tavu nebeidzamo mīlestību un rūpes. Vēl lielāka nelaime uzbrukā, kad tēti izpļāva no mūsu vidus. Smaga darba slodze un gādība par atvasēm uzgūlās Taviem, paldies Dievam, spēcīgajiem pleciem. Un tā mēs izturējām.

Bet nu jau Tevi atceros iesirmu un rūpēstiem sejā. Un nekad Tu nemitējies palīdzēt, dot un gādāt, lai mums trim ceļš būtu gludenāks. Tu biji bezgala laba un vēliga arī tad, kad paši jau nostājāmies uz savām kājām.

Tava galva jau kļuvusi baltāka, rokas gurdākas, bet sirds — tā p a t i! Un vai tas nav vissvarīgākais?

Mēs kļuvām trauksmīgi, sadzirdot kara dārdu tuvošanos, bet Tevi tas nepadarīja domīgu. Vai Tevī nebija v a i r ā k tēvzemes mīlestības kā mums un visiem, kas tagad svešumā?

Un tad Tu ar māsiņu palikāt vienas — mēs, briesmu biedēti, atlūzām, jau desmit gadus smakdami šeit bez Tavas gaismas un Tavas redzēšanas.

Bet neskumsti — Tu esi pie mums joprojām: domās, naktīs, sapnos. Mēs par Tevi katru vakaru, ko aizvadām svešumā, skaitām lūgšanu. To dara arī Tavi mazbērni, kuŗiem ir tādas pašas zilas acis un gaišas sejas kā Tev, ko Tu nepazaudēji visus savus astoņus gadu desmitus.

Visa Latvijas zeme ir nosirmojusi sāpēs — balta kā ābele. Tāda ir arī Tava galva. Bet, varbūt, Tu, mana baltā ābele, esi nolūzusi?...

Šodien atkal es sadzirdu dziesmu, ko Tu dziedāji pulciņā — „tur, kur Daugav's māmuliņa, tek uz jūru putodam", tur — uz mīļo Latviju, manu dārgo tēviju, vēlos, vēlos iet"... Kā es Tevi saucu un alkstu kaut reizi vēl noglāstīt Tavu ābeļziedu galvu, lūkoties Tavās mātes priekā labsirdīgās acīs, izjust Tavu roku glaudīgo un mierinošo pieskārienu!...

Dievs, piešķir vēl šo laimi un ceļu uz tēvzemi!

A Sedasdēls

SAULAINA ĢIMENES DIENA SESTDIENAS SKOLĀ

Lielos un mazos skatītājus iepriecināja A. Mārtinsones drāmatizējums „Sērdienīte un mātes meita", kur darbojās mazie aktieŗi krāšņos kostīmos. J. Kreiļa uzņ.

Saulainā svētdiena bija pulcinājusi pilnu sv. Andreja baznīcas zāli glīti uzpostiem bērniem un viņu vecākiem, lai TLB sestdienas skolas sarīkojumā kopīgi priecātos par jaukajiem priekšnesumiem un skolas audzēkņu cenšanos godināt savus vecākus. Ar bērniem saprotamu svētrunu sarīkojumu ievadīja māc. A. Čops, bet pēc tam bērni ar ziediem rokās steidzās apsveikt katrs savu tēti vai māmuļu. Sarīkojumam piemērotas latviešu komponistu un tautas dziesmas iejūtīgi dziedāja E. Karlsone - Kukaine E. Timermanes - Ozolas pavadījumā, bet Jaunsudrabiņa tēlojumu no Baltās grāmatas mazajiem klausītājiem par lielu prieku stāstīja E. Znotiņa - Kalniņa.

Pēc starpbrīža pāri skatuvei braši nodimdēja 2. un 3. klases audzēkņu soļi Mugurdancī un Gaŗā danci, bet pēdējo klašu skolnieki stalti nodejoja Krusta kazaku, Gatves deju un Kamolindeju, tā ka grūti bija izšķirt, vai priecāties vairāk par brašo puišu drošajiem soļiem, vai iznesīgo meiteņu sārtajiem vaigiem un kuplajām matu pīnēm. Par tautas deju raito iestudējumu pateicība pienākas Gaidai Bālipai, kas pratusi bērniem ne tikai kā iemācīt brīžiem diezgan sarežģītos deju soļus, bet radīt arī interesi par mūsu tautas dejām un to skaistumu.

Sarīkojuma „nagla" kā lielajiem, tā mazajiem apmeklētājiem tomēr izvērtās teātŗa uzvedums — A. Martinsones tautas pasakas drāmatizējums 3 ainās „Sērdienīte un mātes meita", kur mazie aktieŗi A. Mārtinsones vadībā parādīja tik dzīvu un raitu spēli, ka droši varētu sacensties ar daža laba provinces ansambļa „viesizrādi"... Visvairāk jautrības tomēr sacēla interesantie kostīmi — sākot ar nikno sumpurni, beidzot melno runci, kas tik skaisti mācēja parādīt savas baltās ķepas un balto astes galiņu... Tikpat interesanta bija sprogainā aitiņa, kustīgais šunelis, laipnā pelīte, lielais zirgs, pavājā gosniņa un staltais gailis, kas visi palīdzēja Sērdienītei, liecinādami par lielo darbu, kas veltīts iestudējumam un kostīmu darināšanai, kuŗus, kā vēlāk noskaidrojās, arī bija šuvusi autore - režisore vienā personā A. Martinsone. No tēlotājiem īpaši jāmin Mātes meita — M. Zvirgzdiņa ar labiem skatuviskiem datumiem.

Sarīkojumu noslēdza 4. un 5. klases audzēkņu koris, kas skolotājas V. Slavietes vadībā ar lielu dziesmu prieku braši noskandināja divas tautas dziesmas.

Sekoja rotaļas un tautas dejas, pievakarē bērniem un vecākiem šķiroties no zaļumiem skaisti greznotās zāles un jauki aizvadītās dienas ar gaišu noskaņu sirdī.

KULTŪRAS DIENAS VĀCIJĀ

Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, arī šogad Vācijā notiek latviešu kultūras dienas, kuŗas rīko Latviešu preses biedrība sadarbībā ar Latviešu kultūras fondu, LCK izglītības nozari, LCK apgabala pārstāvjiem, DV nodaļām un komitejām. Kultūras dienu protektors ir Kultūras fonds. Ziemeļvācijā kultūras dienas notiek aprīlī, bet Dienvidvācijā maijā. Sarīkojumu galvenie centri ir Hamburga un Stutgarte. Hamburgā kultūras dienas notika laikā no 20.—30. aprīlim un tajās ar referātiem piedalījās prof. Z. Vītenis, komp. H. Pavasars, LCK izglīt. noz. vad. agr. J. Daģis un LBP pr-ka rakstnieks Jānis Sudrabiņš. Pazīstamais etnografs E. Paegle viesojās Hamburgā un Stutgartē ar etnografisko darbu skati. c. Laikā no 20.—30. aprīlim Hanoverā risinājās mazpulku priekšnesumi ar tautisko rokdarbu skati, mag. hist. J. Brača un agr. J. Daģa priekšlasījumiem. Kultūras dienu sarīkojumus Libekā ievadīja ziedu nolikšana pie latviešu mūzikas krīva prof. J. Vītola kapa ar sekojošu māc. J. Ramaņa vadītu svētbrdi. Vakarā notika prof. J. Vītola piemiņas koncerts ar komp. H. Pavasara referātu, pian. I. Heses un vijoln. I. Skoltenfotes priekšnesumiem. Pēdējās dienās notika brīvmāksl. I. Heses klavieru studijas audzēkņu vakars un prof. A. Aizsilnieks no Zviedrijas referēja par „Latviešu kultūras saglabāšanu trimdā". Kultūras sarīkojumu laikā Vācijā vāca ziedojumus skolu un kultūraš darbinieku atbalstam.

K. Št.

Latvieši demonstrē pret komūnismu

Lojālitātes parādē Ņujorkā piedalās 250.000

Ja citās zemēs 1. maijs ir diena, kad kreisie elementi demonstrē šķiru cīņas un naida ideoloģiju, tad Ņujorkā jau septīto gadu no vietas notiek demonstrācijas, kuŗu nolūks ir gluži pretējs — apliecināt savu lojālitāti Sav. Valstīm un savu gribu cīnīties pret brīvības ienaidnieku — komūnismu. Kreiso aprindu maija gājienu šogad tāpat kā pagājušā gadā neatļāva. Kreisie aprobežojās ar sapulci Junionskvērā, kas ir pazīstama kā komūnistu sapulcēšanās vieta Ņujorkā.

Lojālitātes parādes dalībnieku skaitu lēsa uz 250.000. Pagāja 3 stundas, kamēr gājiena dalībnieki nomaršēja gar tribīni ar goda viesiem. To starpā bija ASV bij. vēstnieks Maskavā A. Herimens, sirmais valstsvīrs Bernards Baruchs, Ņujorkas pilsētas vecākais R. Vāgners un visu ticību augstākie garīdznieki. Skaistais laiks bija izvilinājis daudz skatītāju, kas pulcējās 5. avenijā, lai noskatītos spožo gājienu ar košajiem tautas tērpiem, karogiem, plakātiem un daudzajiem orķestriem.

Latviešu grupā bija ap 150 cilvēku, un to sevišķi izcēla sieviešu skaistie tautas tērpi. Labu iespaidu darīja skauti, mazskauti un gaidas, kas šoreiz bija ieradušies kuplā skaitā un nosoloja skaistā ierindā. Ņujorkas latviešu Organizāciju padome bija parūpējusies par dažiem jauniem plakātiem. Plakātu sauklis „Mēs pateicamies Sav. Valstīm, ka tās nav atzinušas Latvijas sagrābšanu no padomju puses" un „Sargieties no sarkaniem spiegiem. Esiet nomodā," skaļrunī izsauca arī ziņotājs, iepazīstinot klausītājus ar latviešu grupu, kad tā tuvojās tribīnei. Latviešu grupu parādē vadīja draudzes priekšnieks K. Stankevics.

PAZIŅOJUMI

9. maijā, plkst. 12.30, Sv. Andreja baznīcas lielajā zālē, jaunatnes pulciņš Lāpa rīko ģimenes dienu. Programmā māc. A. Čopa referāts, literātūras un mākslas puduŗa priekšnesumi. Visi tautieši mīļi lūgti ierasties pulciņa pirmajā atklātajā sarīkojumā.

LĪDZSTRĀDNIEKIEM,
DRAUGIEM UN PAZIŅĀM

ziņoju, ka esmu mainījusi dzīves vietu, un mana jaunā adrese ir 28 Austin Tr., tel WA 1-4208.

Ingrida Vīksna

LASĪTĀJU VĒSTULES

MĀKSLA ĀRPUS MĀKSLINIEKA

Laikrakstā Latvija Amerikā 24. aprīļa numurā rakstā „Intelliģentais rakstnieks" Roberts Mūks izsaka domu, ka mākslinieka uzdevums nav radīt mākslu. Māksla esot ā r p u s mākslinieka. Mākslinieks esot tikai starpnieks starp mākslu un pārējiem cilvēkiem.

Nesaprotu, kas tā par vietu, kur māksla atrodas ārpus mākslinieka, jo ar vārdiem „ārpus" un „iekšpus" mēs saprotam telpiskas attiecības. Par mākslu ārpus mākslinieka varam gan runāt pēc mākslas darba radīšanas, kad šis mākslas darbs atrodas mūsu priekšā. Runāt par mākslinieka radīšanas procesu kā tādu, kur māksliniekam ir tikai pasīva starpnieka loma kā kādā spiritistu seansā, ir diezgan dīvaini.

Ja nu, piemēra dēļ, kādu dienu visi cilvēku raditie mākslas darbi pasaulē aizietu bojā un nebūtu arī vairs radītāju personību, tad pasaulē vairs nebūtu arī mākslas.

Kur ir pasaulē māksla ārpus radītāja resp. izpildītāja mākslinieka, pirms radītais mākslas darbs jeb sniegums nav mūsu priekšā? Mākslas darbs, mākslas sniegums rodas pasaulē tikai mākslinieka personā.

Pasaule ir pilna gaismas, krāsu un skaņu, bet Rembranta gleznas radās pasaulē tikai ar Rembrantu. Tāpat Bēthovena simfonijas radās pasaulē tikai ar Bēthovena radošo personību.

Ar katru īstu mākslas darbu pasaulē rodas kaut kas jauns, pasaulē vēl nebijis. Mākslas darba radīšana ir īsts radīšanas process, kas liecina par cilvēka radītāju garu, kas arī cilvēku īsteni atšķir no dzīvnieka.

Otto Bergmansons,
Bruklinā, N.Y.

KANADĀ

TORONTO

● Skautu un gaidu vecāku padome paziņo, ka sakarā ar Kurzemes kapitulācijas atceres dienu, paredzētais mantu loterijas sarīkojums atlikts. Mantu vākšana atliktās loterijas sarīkojumam pagarināta līdz 15. jūnijam. **Vecāku padome.**

● Sv. Jāņa draudzes Dāmu komiteja izsaka sirsnīgu paldies visiem atsaucīgiem ziedotājiem, čaklajiem palīgiem un Jurģu tirdziņa apmeklētājiem, kas sekmēja tā labo izdošanos.

● Fotografs A. Jānītis pagājušā svētdienā LKKCK stāstīja par Venecuēlas dabu, dzīvi un paražām, A. Jānītis priekšlasījumu illustrēja ar saviem krāsu diapozitīviem uz ekrāna. Neskatoties uz skaisto laiku, bija ieradies prāvs klausītāju pulks.

● Pagājušā nedēļā notika Saulaines pārvaldes sēde, kurā tika pieņemti vairāki projekti attiecībā uz izbūves darbiem Saulainē, pieņemot arī galīgā veidā dejas grīdas izbūves projektu. Dejas grīdas būvēšanai pārvalde sestdien, 8. maijā, rīko talku. Līdz šim Saulainē elektrisko strāvu ražoja pašas nometnes dīnamo, bet tuvākā laikā nometni pieslēgs Haidro tīklam. Tas būs liels ieguvums, jo dos iespēju iekārtot Saulainē dažādus elektriskos aparātus, ieskaitot elektrisko virtuvi. Saimniecības vajadzībām nolemts pirkt zirgu.

● Saulaines pārvalde savā pēdējā sēdē par bērnu vasaras nometnes vadītāju apstiprinājusi Arni Freibergu. Ar A. Freiberga piesaistīšanu vasaras nometne daudz ieguvusi, jo viņam kā skautam un iepriekšējo vasaras nometņu darbiniekam šai darbā liela pieredze, un viņš sevi paspējis pārādīt no vislabākās puses. Iepriekšējās vasaras nometnes komendante T. Krūka ģimenes apstākļu dēļ šovasar nevar aktīvi nometnes vadībā piedalīties. Saulainē sāk jau pieteikties nometnotāji, vairāki pieteikti arī no ASV.

● Šinīs dienās noskaidrojās, ka Sv. Andreja draudzes lauku īpašums drīz iegūs elektrisko apgaismošanu. Elektrisko vadu tīkls no Sidrabenes ir samērā tālu, un elektrības ievešana izmaksā stipri daudz, sagādājot Sidrabenes pārvaldei daudz rūpju. Tagad noskaidrojies, ka Haidro šo darbu veiks bez maksas jau tuvākā laikā. Sidrabenes pārvalde sākusi arī priekšdarbus piemērotas peldētavas izbūvei. Ūdens līmenis tiks pacelts par apmēram 3 pēdām.

● TLB Inženieru un techniķu kopa sestdien, 1. maijā TLB telpās bija rīkojusi priekšlasījumu, kuŗā profesors V. Burkēvics stāstīja par metalla rūdīšanu.

● Piektdien, 14. maijā plkst. 8.00 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē Toronto latviešu ģimnazija rīko savu pirmo audzēkņu vakaru. Uzveds A. Brigaderes pasakas „Lolitas Brīnumputns" pirmo cēlienu. Pēc izrādes būs rotaļas un deja. Vecāku padome rūpēsies par bufeti. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem.

● Toronto Drāmatiskās studijas ansamblis režisores A. Mačas vadībā viesosies ar Sarkangalvītes izrādi svētdien, 16. maijā Hamiltonā, bet 5. jūnijā — Londonā.

● Sakarā ar siltā laika iestāšanos vīru kora mēģinājumi Tautas svētkiem Kanadā svētdienās pagaidām nenotiks, bet tikai otrdienās, plkst. 8 vakarā, DV namā. Koncertam pieteicies arī Villimantikas vīru koris Rota ar 30 dziedātājiem.

● Toronto latviešu mednieku un makšķernieku sporta kluba jaunā valde konstruējusies šā:

Valdes pr-ks Dr. P. Bārdiņš, 51 Laws Str., KE 5628; vicepr.: A. Smans, 214 Fairview Ave, MU 3031; sekretārs O. Bērziņš, 158 West - Minster Str., KE 3875; kasieris - mantzinis A. Salnājs, 48 Churchil Ave., LL 3773; medību un makšk. lietu kārtotājs E. Brencis, 1 Ray Ave., JU 0527.

Bez šiem pienākumiem A. Smans vēl kārtos sporta daļu un A. Salnājs biedrīņa lietas.

Kluba biedri atkārtoti tiek lūgti paziņot savas adreses vai telefona maiņu, ja tāda notikusi kādam no valdes locekļiem. Biedru tuvināšanās vajadzībām un kārtējām sanāksmēm noīrētas telpas Daugavas Vanagu namā, 123 Huron Str. katra mēneša pirmajā piektdienā no plkst. 8 vakarā. Pirmā sanāksme notiks 21. maijā, plkst. 8 vakarā, bet sekojošās — kā augstāk minēts. Lūdzam kluba biedrus šais vakaros ierasties kuplā skaitā.

Pērkot visāda veida municiju, ieročus un makšķerēšanas piederumus, ir iespēja dabūt atlaidi. Interesentus lūdz pieteikties pie kluba valdes.

Makšķernieku zināšanai: foreļu sezona sākās 1. maijā, līdaku un pikereļu — 15. maijā. Dienas norma: 5 foreles, ne īsākas par 7 collām. Līdaku un pikereju norma — 6.

Svarīgs grozījums: makšķerniekam atļauts turēt pie sevis (arī pārvedot) ne vairāk kā 1 dienas normu, līdz šim bija 2 dienu norma.

LONDONĀ, ONT.

● Visas latviešu organizācijas Londonā Ģimenes dienu rīkoja 1. maijā. To ievadīja sestdienas skolas jaunākās grupas skolniece Sniedze Grāvīte ar dzejoli par māti un pēc tam pasniedza visām mātēm pavasara ziedu puškīšus. Pēc tam rakstniece Biruta Senkēviča nolasīja referātu. Viņa vispirms veltīja savu dzejoli jaunajai audzei, pēc tam atzīmēja ģimenes nozīmi tautas dzīvā spēka vairošanā, kā arī morālā un nacionālā ziņā. Sevišķi vispusīgi viņa raksturoja mātes nozīmi, atzīmējot Kristus mātes un kristīanisma lomu cilvēces kultūrālā attīstībā, kavējās pie Mātes tēla Brāļu kapos un aicināja jauno audzi runāt mātes valodā un interesēties par māti Latviju.

Referātam sekoja sestdienas skolas audzēkņu priekšnesumi, kuŗus bija sagatavojušas audzinātājas L. Cauka, I. Epnere un A. Rutule. Pēc tam brīvmākslinieces Elfrīda Karlsone-Kukaine dziedāja latviešu komponistu dziesmas par māti brīvmākslinieces Ritas Šēferes klavieŗu pavadījumā. Sarīkojums bija tikai vidēji apmeklēts.

Ps.

HAMILTONĀ

● HLB rīko Ģimenes dienu 8. maijā, pl. 5 p.p. Franču klubā, 16 Katrines ielā N. Par ģimeni un māti referēs B. Senkēviča. Piedalās gaidas un skauti un koris dir. J. Cīruļa vadībā.

PORT ARTURA

● Lieldienās kristīti: Rudolfs Edgars Zikmanis, Valdemāra Zikmaņa un Mudītes dz. Ivanovas dēls, un Elfi Maria Klein, Gustava un Margrietas meita.

RED DĪRĀ

● 13. aprīlī savas ģimenes, sabiedrisko organizāciju pārstāvju un tuvāko draugu vidū sabiedriskais darbinieks un audzinātājs Tenis Ulmanis pavadīja savu 85. dzimšanas dienu.

Kā pirmie savu audzinātāju apsveikt bija ieradušies Rietumkanadas latviešu ev. - lut. draudzes Jaunatnes pulciņa priekšniece A. Kibermane ar valdes locekļiem un latviešu skolas pārstāve. Draudzes sveicienus nesa mācītājs E. Bērziņš. B. Bergs sveica no Albertas Daugavas Vanagiem, kuŗu saimes locekļis ir jubilārs.

No tuvienes un tālienes jubilāru rakstveidā sveica veco strēlnieku tēvs J. Goldmanis, B. Senkēviča Kanadā, Kuldīgas skolotāju semināra bij. audzēkņi, jubilāra skolas biedri, dzejnieks Klēbachs - Kalnietis, Indriķis Rītiņš, kā arī daudzi citi jubilāra draugi un paziņas.

● Rietumkanadas latviešu ev. - lut. draudzes Jaunatnes pulciņš, kas par savu mērķi spraudis trīmdā kopt savu ticību, tikumus un godā turēt latviešu tautas tradicijas un valodu, savu darbību uzsāka ar pirmo sarīkojumu 25. aprīlī Red Dīrā, Albertā.

Sarīkojumu, kuŗā bija ieradies kupls apmeklētāju skaits, ievadīja mācītājs E. Bērziņš ar svētbridi. Viesus apsveica un par Jaunatnes pulciņa mērķiem pastāstīja pulciņa priekšniece A. Kibermane.

LNAK Red Dīras pārstāvis J. Dālderis un skolas tēvs T. Ulmanis apsveica Jaunatnes pulciņu un deva jauniešiem vērtīgus padomus turpmākajā darbā un dzīvē. DV Bergs apsveica jaunatni nodaļas vārdā.

Jaunatnes pulciņa dalībnieki deklamācijās, unn mūzikā sniedza labi pārdomātu priekšnesumu. Sevišķi iepriecināja mazais Āzītis un Kundziņš. Pēc oficiālās daļas viesi un pulciņa dalībnieki pavadīja sirsnīgus brīžus pie tējas galda, par ko bija rūpējušās pulciņa jaunās saimnieces. Sarīkojums deva labus ienākumus, kas apliecina sabiedrības atsaucību.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saisināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pasmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

DAUGAVAS VANAGI

ADRESES MAIŅA

DV Toronto nodaļas valdes pr. J. Fogeļa jaunā adrese un tālrunis ir: 28 Austin Tr., tel. WA 1-4208.

ZIEDOJUMI APRŪPEI VĀCIJĀ

$60.00 DV Toronto nodaļas Dāmu komiteja 6 ģimeņu aprūpei Vācijā.

$117.00 DV Kičeneras - Vaterlo nodaļas savāktie ziedojumi Lieldienu akcijā, kuŗus ziedojuši:

$1.00 Andersons; $2.00 Auziņš; $2.00 Bergs; $1.00 Beršis; $2.00 Eiche; $3.00 Kalniņš; $1.00 Kurmis; $5.00 Lauks; $2.00 Luters, $2.00 Ozols. $2.00 Pozendorfs; $2.00 Radatus; $2.00 Zommers Ilze; $2.00 Zommers Arturs; $5.00 Zommers Jānis; $2.00 Radatus Alek.s; $5.00 R. Alksnis; $2.00 V. Ernestone; $2.00 J. Dundurs; $1.00 K. Spricenieks; $2.00 K. Smits; $2.00 A. Zandersons; $1.00 V. Trenauskis; $2.00 V. Podraciks; $2.00 V. Fridrichsons; $2.00 P. Zībenis; $4.00 V. Tomins; $2.00 L. Znots; $1.00 A. Latuns; $2.00 Z. Melderis; $2.00 V. Tauriņš; $1.00 V. Krustans; $1.00 Immers; $2.00 A. Ozoliņš; $2.00 P. Beleckis; $1.00 Z. Inkis; $1.00 J. Peters; $1.00 A. Geste; $1.00 Leitis; $1.00 H. Kāpa; $1.00 V. Berkmane; $1.00 A. Preis; $2.00 V. Lasmanis; $2.00 R. Liegis; $2.00 V. Cers; $1.00 P. Trops; $2.00 E. Pope; $2.00 T. Smits; $1.00 F. Vīnakmens; $1.00 Beinarovičs; $2.00 E. Arajs; $5.00 A. Taube; $3.00 E. Strauss; $3.00 A. Rudusans; $2.00 P. Berkmanis; $2.00 Zupa; $2.00 A. Eichvalds; $2.00 J. Levalds; $2.00 Tukums.

$10.00. A. Mangulis.

Izsakām visiem ziedotājiem un ziedojumu vācējiem sirsnīgu Daugavas Vanagu paldies.

DV Kanadas valde.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wrigth Ave. Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās

TANKU MEDĪBAS DOBELES KLAJUMĀ

FRAGMENTS NO ARNOLDA ŠIŅĶA GRĀMATAS KURZEMES CIETOKSNIS.

Pār mālainajiem Dobeles klajumiem aust nemīlīgs vēlīnā rudens rīts. Saule nerādās, bet sijā smalks lietutiņš, un vējš gaudo ap Jenku māju gubeni, kur esam apmetušies. Pēc smagas diennakts kaujas pulka komandieris Kociņš atvēlējis mūsu rotai palikt zem jumta, un mums nav jāiet ne ierakumus rakt, ne bunkurus celt, kā to jau dara prettankisti — kapteiņa Birstiņa vīri.

Vīru garastāvoklis ir nomākts. Pie tā vainīgs ne vien drūmais, lietainais laiks un iepriekšējo diennakšu satraukums, bet arī gaidāmais boļševiku uzbrukums kam gatavoties liek viņnakt saņemto gūstekņu izteicieni. Bet mūsu rotā vairs tikai ap 30 vīru.

Gar acīm man slīd vakar un aizvakar kritušo draugu sejas, bet roka neapzinīgi glāsta mašīnpistoli, no kuras stobra nāsīs sitas sēra smaka, kas atgādina vecu olu. Trīs gadus šis ugunsrīks man uzticīgi kalpojis; tā metalldaļas jau krietni nodilušas, bet laidē vietām iedūsies rūsgani plankumi.

Mazais seržants Ratnieks, kas vienmēr cenšas uzpurināt zēnus ar jokiem un dziedāšanu, sāk vilkt veco strēlnieku dziesmu Ķemermiestiņā... Viņam piebiedrojas citi, un drīz vien jau trīc viss plašais gubenis un pagalms. Bet tad dziesmu pēkšņi pārtrauc tuvs smagās artilerijas šāviņš, kas sprāgst turpat pie gubeņa, visapkārt šķiezdams spurdzošas šķembas. Par laimi cietušo nav.

Ratnieks sirdīgi šķendējas par atpūtas traucēšanu; pukojas arī pārējie, kājās pietraukušies un šautenēm rokās, lai tad atkal mestos atpakaļ salmos.

Bataljona komandiera adjutants virsleitnants Leimanis savā komandpunktā, kas iekārtots turpat masīvā sakņu pagrabā, noliecies pār ziņojumiem un kartēm, pētī bataljona jauno sektoru. Viņš ir jauns un brašs virsnieks, drošs un apķērīgs kaujās, pie kam vienmēr ir savu grenadieru vidū tur, kur tiem klājas visgrūtāk.

Pulksten 12 nāk pavēle doties uz Rudiņiem. Leitnants Šmits vēl pārlaiž skatienu savai mazajai rotai un pavēl:

„Patšautenes un tanku dūres pār pleciem, bet šautenes un mašīnpistoles turēt gatavas kaŗa gatavībai. Pa vadiem — uz priekšu!"

Krievu pusē rej ložmetēji. Lodžu kārtas svilpodamas drāžas pāri mūsu galvām; pa retam atlido arī kāda granāta, bet Dobeles pusē dzirdama ienaidnieka lidmašīnu rūkoņa. Pie Rudiņu laidara steidzīgi lokās mīnmetēju apkalpes. Tur ieraugu arī savu skolasbiedru — nupat par kaprāli paaugstināto iecavnieku Gunāru Kalderauski — druknu un plecīgu, bet kaujās drosmīgu un izveicīgu zēnu.

Ienaidnieka artilerija sāk dragāt aizvien biežāk, un granātas krīt kā Rudiņu, tā Pečuru apkaimē.

„TANKI!"

Aiz Kundziņiem dzirdama spēcīga artilerijas kanonāde, kas nāk arvien tuvāk. Un drīz arī Rudiņu mājas priekšā sāk krist granātas, šķiezdamas visapkārt dubļu šļakatas. Mīnmetējnieki pie laidara mūra pukodamies slauka acis un sejas, kas apķepušas tā, ka vīru vairs nepazīst. Aiz loga viss sagriežas nejaukā viesulī, un mūsu ierakumi vairs nav saredzami: tos aizvilkusi dūmu un uguns siena, kas ceļas aizvien augstāk debesīs. To vērojot, pēkšņi nokrakšķ loga rāmis... Es atlēcu nost, — un kaut kas atsitas pretējā sienā.

„Še, tava laime," smīnēdams saka Ratnieks un pasniedz man karstu metalla šķēpeli.

Te istabā aizelsies ieskrien postenis un pilnā balsī sauc:

„Tanki!"

Pirmajā pārsteigumā grenadieri apjūk, bet tad metas laukā pa logiem un durvīm, kas nu katram tuvāk, un instruktoriem grūti tos novaldīt, lai neiedrāztos boļševikiem nagos.

Ar kaprāli Jansonu paķeram tanku dūres un metamies pagalmā. Tur krievu tanki ar saviem lielgabaliem apšauda laidara un vāgūža galu, kamēr viņu ložmetēji slauka ābeļdārzā izbēgušos grenadierus, kas tur skrien, klūp un ceļas, lai atkal gāztos zemē. Mēs abi zagšus lienam bruņotajiem rāpuļiem klāt. To ir divi: viens T-34, otrs drusku mazāks. Mūsu tanku dūres sniedz tikai līdz 40 metriem, tā ka pašreiz vēl nespējam tās laist darbā. Ieplokam dārza malas grāvīti, bet tas ir tik sekls, ka tikko slēpj mūsu augumus. Lēni gāzelēdamies un gaŗos tērauda stobrus slaistīdami, tanki rāpo gar augļudārza malu uz pirmā bataljona komandpunkta pusi.

„Velni!" rūc Jansons, žņaugdams rokās tanku dūri. „Gāž dzīvu uguni!"

Dzirdu, kā kaprālim klab zobi, un arī mani nervi saspīlēti līdz pēdējam. Tanki nāk arvien tuvāk. Nu tie ir jau simt metru attālumā... septiņdesmit... piecdesmit... Bet tad tie pēkšņi maina virzienu.

„Vai tiešām mūsu prettankisti tos neredz? Ko tie, nolāpītie, gaida!"

PAJŪK UGUNSLIESMAS

T-34 turpat jau sasniedzis pirmā bataljona komandpunktu. Tam pretī mūsējo patšautenes trenc savu ložu kārtas, kas kā krusa kapā milzeņa tērauda bruņas. Tā tuvumā krīt arī dažas mūsu lielgabalu granātas, bet grāvjos dzirdu vīrus kliedzam pēc tanku dūrēm, jo krievu kaujas mašīnas sākušas apšaudīt kapteiņa Praudiņa iecirkni un Pečuru mājas. Otrs tanks ieņēmis poziciju Rudiņu birzītes malā un savukārt dragā pirmā bataljona komandpunkta ēkas.

Pamāju ar galvu Jansonam un sāku līst uz priekšu — tuvāk tankam. Grāvītis pilns ūdens, un mēs esam slapji kā zvejnieki. Piedevām vēl tanka apkalpe pamana Jansonu, un nu sāk apšaudīt arī mūs.

Stāvoklis kļūst draudošs. Abi milzeņi saslēdzas pašaizstāvēšanās lokā, noklādami savu apkārtni ar ugunsprostu. Jansona tuvumā sprāgst granātas, un viņš paliek guļam grāvītī pie dārza žoga.

„Vai tu vēl dzīvs?" es saucu, bet atbildes nav, un man top smaga sirds. Kaut apkārtni ārda granātas un lodes spindz kā saniknotu lapseņu spiets, es lēni šļūcu tālāk uz otru grāvīti, kas ved tieši uz tankiem. Manīdami aizdomīgu kustību pie pirmā bataljona komandpunkta, boļševiki savu ugunsbrāzmu pārsviež uz Pečuriem, mani liekot mierā. Nekavējos to izmantot un virzos tiem aizvien tuvāk, bet tikko esmu tanku dūres sniegumā, tuvākā bruņmašīna sāk rāpties prom no grāvīša. Tai pašā brīdī tanka ložmetējnieks sāk atkal mani apšaudīt, un es ieploku savā slēptuvē, klusībā drošinādams pats sevi:

„Mieru, mieru! Vēl cīņa nav galā."

Te aizmugurē aiz Rudiņu mājām sadzirdu dobju motora rūkoņu, kas man izskaidro krievu tanka manevru: tur talkā nāk mūsējo triecienlielgabals. Draudošā rūkoņa kļūst arvien spēcīgāka, un boļševiku tanki, izslējuši savus stobrus, glūn aizstāvēšanās pozicijā. Atkal sāku līst uz priekšu pa grāvīti, tad ielēcu auzu laukā un zogos klāt tuvākajam tankam.

Pēkšņi nodun spalgi šāvieni, pāri galvai kaukdamas drāžas granātas un ieurbjas boļševiku tanka augšdaļā tuvu grozāmajam tornim. Tūlīt arī izšaujas tumšs dūmu stabs un pajūk ugunsliesmas. Rūkdama sprāgst tanka municija, un dažās minūtēs tērauda koloss kļūst par degošu krāteri.

Turpinājumā sekos Aizbēgušo tanku meklēšana.

Andrejs Eglītis

KAREIVJI UZ KOKA KĀJĀM

— Nekur vēl aizskrējuši laudis nav uz abām kājām.
Man, Pēter, bail, ka abi nepalecam gaŗām mājām —
Klab, klab,
Klab,
Kālab?
— Gul Jaunerājs pie Vezuva un Jānis Vislas gravās —
— Jā, jā, man divi brāļi bij, tie izmirkst Dņepras skavās —
— Un atminies, pie Terēka, kur palika man kāja,
Mums līdz pat poļu robežām pa priekšu krustiem gāja —
Klab, klab,
Klab,
Kālab?
— Un tāpat bija Volchovā, kur nāves upe lokās,
Kā spārnus putnam norāva tur kalējzēnam rokas,
Un atpakaļ pār Opočku uz tēvu sētas pusi
No pieres aci izzaga tev snaipers priedē klusi —
Klab, klab,
Klab,
Kālab?
— Ak Kungs, kur mūsu kapu nav, kauš sāc no Sibirijas!
Tie ceļš pār visu pasauli, kas vēlreiz ejams vijas,
Tie laiki bij, tak atceries, kur slavu likt pēc kaujām?
Pie Džūkstes bedri aizbēra trīs jaunavas ar saujām!
Bet šodien, vai tu dzirdēji? Kāds durvis cieti sita,
Un vārds, kā akmens... neteic to... kā lāsts pār dvēseli
krīta —
Klab, klab,
Klab,
Kālab?
— Nu, Pēter, nesteidzies, vēl laika daudz uz tēva mājām.
Varbūt mēs pirmie aizleksim ar savām koka kājām —
Klab, klab, klab,
Klab, klab,
Kālab?

TRIMDAS

SAULAINAS UN ĒNAS PUSES

BRĪVĪBAS RUNĀTĀJI

Cilvēkiem vairs nepatīk runas, bet ja padzird, ka kāds teiks gaŗu runu, tad cilvēki nevis iet, bet skrej uz tuvāko izeju. Tā pazīstamais amerikāņu lektors Maksis Īstmens raksta žurnālā The Saturday Review.

To pašu var teikt par latviešu cilvēkiem. Ir kāda vispārēja nepatika pret runām. Tomēr, ja amerikāņu nepatika klausīties runās slēpjās patiesas runas mākslas vai oratorijas zušanā, tad latviešu trimdinieku nepatika vairāk meklējama runātāju vārdu nesaskaņā ar darbiem. Tukšās frazes esot nokāvušas pašu vārdu.

Bet ja mēs atcerēsimies, ka vairāk nekā trīsceturtdaļas mūsu runas attiecas uz cīņu par Latviju un latvisko, tad mēs arī atkārtosim, ka šajās lietās mūsu labā griba ir daudz lielāka nekā mūsu iespējas. Mēs topam īgni un neapmierināti, jo mūsu labās gribas vadītā darbošanās daudzos gadījumos vairāk izteicas vārdos nekā padarītos darbos. Mēs sākam nīst vārdus un šo vārdu teicējus. Un tad mēs viegli kļūstam netaisni un nožēlojami. Kur būtu jārīkojas kā tam taisnīgajam tiesnesim, kas teica: labāk desmit vainīgos attaisnot nekā vienu nevainīgu notiesāt, — mēs tagad esam sākuši izrīkoties ar saviem sabiedriskiem un politiskiem darbiniekiem otrādi — lai nevienu vainīgo neattaisnotu, labāk desmit nevainīgos notiesāt. Un tad paši vareni brīnāmies, ka nevar vairs dabūt kandidātus nepateicīgajam sabiedriskajam un politiskajam darbam.

Bet medaļai ir arī otra puse. Arī latviešos zūd orātorijas māksla. Īsteni lielu orātoru, kādi bija Demostēns Atenās, Cicero un Marks Antonijs Romā vai Vebsters Amerikā, nav vairs visā pasaulē. Gandrīz visas šo orātoru runas, sevišķi Demostēna, veltītas brīvības cīņai un bija ar ārkārtīgu ietekmi. Arī tagad, vairāk kā jebkad, latviešu tautai ir vajadzīgi ne tikai praktisku darbu veicēji, bet arī brīvības runātāji. Kas ir klausījies filozofa prof. T.Celma dziļdomīgās, ar atziņām un loģiku žilbinošās, un pulkveža Kārļa Lobes patosa, drāmatiska spēka un tēvu zemes mīlestības kaislās runas, no tā bēg vienaldzība, apnikums, nogurums, bet klausītāja sirds kā izslāpusi grib klausīties vēl un vēl šos vārdus.

Orātora mutē vārds ir žēlotājs un glābējs. Tie abi latviešu trimdiniekiem tik ļoti vajadzīgi.

Saturs

Anna Abula

PIRMS DEVIŅIEM GADIEM

IZVILKUMI NO MANAS DIENAS GRĀMATAS PAR PĒDĒJĀM DIENĀM DZIMTENĒ. Liepājā, 1945. g. 2. maijā.

Dzīve šajā dzimtenes atlikušajā stūrītī iegājusi pavisam nopietnā periodā. Notikumi Vācijā atstāj lielu iespaidu uz mums. Vācieši bez noteikumiem kapitulējuši angļiem un amerikāņiem, bet tie šo kapitulāciju nepieņem, līdz nekapitulē arī austrumu pretiniekam. Dānijā jau tautu uzrunā karālis. Holandē atgriezusies Juliana, un tiek izdalīta angļu apgādātā pārtika. Visi radio skandina drīzas kaŗa beigas. Stāvoklis visur jau puslīdz skaidrs, atlikusi tikai vēl Norvēģija un mūsu mīļā Kurzeme. Kas būs ar to? Kas būs ar mums visiem? Cieši mēs te esam turējušies, cietuši, ticējuši. Vai nupat visam būs beigas? Katrs meklē atbildi, visi apmainās domām. Katra diena nes kaut ko jaunu. Runā, ka krievi uzņēmušies ultimātu kapitulēt rīt līdz plkst. 12. Tā vai cita iemesla dēļ Liepājā pašreiz ir neparasti, baismīgi kluss. Ka te var būt tāds klusums, kur mēnešiem kritušas bumbas un šāviņi, pastāvīgi dunējis tuvējās frontes troksnis, liekas nereāli un neticami.

Iedzīvotāji neziņā, — bēgt ārā no pilsētas, vai palikt? Baumas par frontes stāvokli tik pretrunīgas, ka skaidrības nekādas. Satraukums ar katru stundu aug augumā.

Bet ārā spīd saule, ir brīniška pavasaŗa diena. Pumpuri raisās, plaukst lapas. Visa daba pošas jaunai dzīvībai, un arī cilvēkam pavasarī ir lielas ilgas pēc tās. Drīz šim kaŗam jābeidzās, tā vai citādi. Un beigās negribas mirt... Nāk prātā nesenā pagātne, mīļie cilvēki, daudzās grāmatas, draugi. Cik maz no visa tā šodien ap mani! Bet varu būt laimīga, ka Dievs man tik ilgi ļāvis darboties uz dzimtās zemes.

Tautas Padomes un jaunās Pagaidu valdības konstruēšanās esot jau gandrīz nobeigta. Bet tuvāk par to vēl neko nezina.

6. maijā

Dienas paiet baigās gaidās. Angļu raidītāji min vienu kapitulāciju pēc otras. No Vācu okupācijas atbrīvotās tautas gavilē. Lasa noteikumus par dažādo tautību, kas atrodas Vācijā, atgriešanos dzimtenē. Liekas, pirmais konflikts līdzšinējo sabiedroto starpā briest pāri jautājumā. Redzēs, cik ilgi pašreizējie draugi būs draugi...

Liepājas radiofons ziņoja, ka sastādījusies latviešu pag. valdība ar plkv. Osi kā ministru prezidentu. Tajā vēl ieiet agr. J. Andersons, plkv. Kociņš, kpt. Bulle, Rudzis, Zvejnieks, Kroders, Klarks un maj. Stīpnieks. Tautas padomē esot 73 locekļi. Bet vai šī valdība varēs darboties. Domas kavējas pie lielā jautājuma: kas būs ar Kurzemi? Kas būs ar tiem simts tūkstošiem, kuŗi tāpat kā es klusi gaida — ko gan nesīs rītdiena. Liekas, vajadzētu evakuēties ārā no Liepājas. Bet kur? Nav neviena rada, nav paziņu. Tālu aiz uguns līnijas sirmā Rīga un mana Vidzeme.

7. maijā.

Tas nu ir noticis. Šorīt angļu raidītājs ziņoja, ka vācieši nolēmuši kapitulēt visu trīs sabiedroto priekšā. Par Norvēģiju beznoteikumu kapitulācijas lēmums gaidāms kuŗu katru brīdi. Tad nāks kārta mūsu Kurzemei. Vācieši no ostas zvejojot mīnas un savedot kārtībā apgaismošanas ierīces. Laikam gaidot angļu kuģus. Uz Dāniju pārvedīšot pāris kuģus ar ievainotiem.

Visi satraukti. Daži gluži pazaudējuši galvas, citi mierīna, ka galā viss vēl būs labi. Manī ir miers kā dažkārt pēc kaŗa. Kad bēdas par lielām, liekas sastingst pat jūtas. Grūti arī ko sakarīgu uzrakstīt. Notikumi liekas pārāk nopietni, lai tos ietērptu ikdienišķos vārdos.

Jaunā valdība sakonstruējusies. Rīt bija paredzama jaunās Tautas padomes pirmā sēde, bet vācieši to dabūjuši zināt un draudot ar apcietināšanu. Pat kuģim grimstot, neļauj neko darīt.

Vakar no cietuma atbrīvotais grāmatizdevējs G. bija rets un mīļš viesis. Mugurā tās pašas drēbes, ko visu laiku valkājis cietumā. Klausāmies visi radio. Arī Norvēģijā vācieši kapitulējuši. Vairs atlikusi vienīgi Kurzeme un Breslavas cietoksnis. Jā, kas gan rudenī būtu ticējis, ka kritīs Berlīne, sabruks visa Vācijas armija, bet Kurzeme vēl turēsies. Bet cik vīru un jaunekļu to aizstāvot nav nolikuši savas galvas! Arī tie, kas pēc 15. div. sabrukuma atgriezās mirt par dzimteni uz dzimtenes zemes.

Runājam, kur lai lieku manas bēgļu dienu piezīmes, kuŗu sakrājies liela kaudze. Diendienā tur atzīmēts tik daudz par Kurzemes cīņām. Varbūt kādreiz tās varētu noderēt.

Plkst. ir 22. Nupat ziņoja, ka krievi ieņēmuši arī Breslavu. Angļi ziņo, ka rīt un parīt būšot uzvaras svētku dienas, kuŗas sabiedrotie un atbrīvotie laimīgi svinēs... Kādas šīs dienas būs mums, ticības pilnajiem kurzemniekiem? „Tikai ar tevi mums celties, bez tevis mums grimt."

8. maijā.

Šodien Liepājā pilnīga pānika. Baumas cirkulē viena trakāka par otru. Daudzi vēl gaida angļu desantu. Citi stāsta, ka pārrauta fronte un krievi jau pie Grobiņas. Neviens nezina, ko darīt un kas būtu jādara. Bet, kā arvien briesmās, manī valda miers. —

To uzrakstīju priekšpusdienā. Tagad ir pievakare, un stāvoklis kļuvis bezcerīgs. Ap pusdienas laiku bija stiprs bumbvedēju uzlidojums un pilsēta tika apšaudīta kāja ieročiem. Sašauts arī jaunatnes org. vad. virsl. V., kuŗš stābā skatījies pa logu. Visu uzlidojuma laiku biju manā koka namelī, kas brīžiem sadrebēja un salīgojās. Ap plkst. 14 man tika jautāts, vai es grību kāpt laivā un braukt jūrā. Bez apdomas teicu — jā. Nezinu, kur tās laivas un kur mūsu mērķis. Visi, pat kaujas laukā piedzīvojuši virsnieki, staigā neparasti nopietnām sejām. Tie, kuŗi izšķirušies par palikšanu dzimtenē, jau pazuduši no darba telpām. Mums vēl jānokārto papīri, nekas nedrīkst palikt aiz mums. Neviens jau nezina, vai mēs kur tiksim, jo nekas agrāk nav organizēts. Varbūt netiksim nemaz no ostas ārā. Vietējie komūnisti jau sāk rīkoties. Uz ielām tiek atbrunoti vācu virsnieki un kaŗavīri. Liekas, nu gan pēdējais laiks pazust. Bet kur? Ja varētu zemē ielīst...

Mani mudina bēgt. Tūliņ iesim uz ostu. Mūsu ceļš ir pilns riska.

Tas var būt arī gājiens nāvē.

Bet agrāk vai vēlāk, neviens tai neizbēgsim. Abām ar draudzeni mums kabatā dzimtenes zeme, — tā lai mūs ved atpakaļ. Soreiz mana ticība mani pievīla, bet ar to man bija vieglāk dzīvot un ilgāk elpot dzimtenes gaisu.

Plkst. ir 19. Tūliņ iesim uz zvejnieku ostu, lai bēgtu paši no savas dzimtās zemes! Mācītājs S. un N. kundze mūs pavadīs, bet viņi nekur nebrauks, viņi vienkārši to nespēj. Dievs vien zina, kā būtu Nu man ir jābeidz. Nezinu vai, pareizāk. Bet nav laika pat domāt. kad un kur varēsu turpināt. Bet, — šis posms nu ir noslēdzies...

Ardievu mana dzimtene!...

Latviešu parlamentāriešu iesniegums

25. un 26. aprīlī Montekarlo notika Eiropas starptautiskās parlamentāriešu ūnijas sanāksme, kuŗa nodibināja ūnijas pastāvīgo biroju. Nolēma sasaukt augustā parlamentāriešu ūnijas pilnsapulci.

Latviešu parlamentāriešu vārdā bij. Saeimas viceprezidents bīskaps J. Rancāns nosūtīja ūnijas biroja locekļiem rakstu, kuŗā aizrādīts, ka komūnisti pārkāpj cilvēka tiesības Latvijā, un izteikta gatavība sniegt vajadzīgos materiālus.

OFICIĀLS PAZIŅOJUMS

grāmatu tirgotājiem, izdevējiem un apgādiem:

Piesūtot DV Kanadas grāmatnīcai grāmatas latviešu valodā, uz sūtījumiem jābūt skaidri salasāmam uzrakstam — „Books in Latvian Language".

DV Kanadas Grāmatnīcas pārzinis.

CEĻA VĀRDI

Neviens nav lielāks vergs par to, kas domā sevi brīvu, tāds nebūdams. Goethe

Ticība māca gan kauš ko, ko nemāca prāts, bet nekad pretējo. Ticība stāv pāri prātam, bet ne tam pretī. Paskāls

Bieži tas, ko uzskatām par augstsirdību, ir tikai maskēta godkāriba, kas neievēro mazas priekšrocības, lai notvertu lielākas. Larošfuko

Lielākai daļai cilvēku nepieciešams vairāk mīlestības, nekā tie pelnī. Ebnere-Ešenbacha

Atvadu vārdiem jābūt tikpat īsiem kā mīlestības atklāšanai. Fontēns

1945. GADA 8. MAIJS

Lielvācijas beznoteikumu kapitulācija krieviem Berlīnē

Virs milzīgā Berlīnes Tempelhofa lidlauka aplo varens sudrabputns — kāds amerikāņu C-54. Neizsakāmi dzidrs ir debesjums. Lēni slīd mirdzoši balti mākoņi austrumu virzienā.

Vēl brīdis. Un skaistais ASV lidaparāts jau ripo pa skrejceļu, pagriežas par 90 gr. un, iespaidīgi rūkdams, apstājas. Atbraucēji nav vēl paspējuši izkāpt no lidaparāta, kad jau atskan krievu militārā orķestŗa dārdošās apsveikšanas maršа skaņas.

Lēnām, bet smaidīgām sejām pretī saviem sagaidītājiem krievu maršalam Žukovam un viņa štāba šefam maršalam Sokolovskim, tuvojas amerikāņu ģen. - majors Dīns (Deane), noguris un nospiests, un viņa kolēģa angļu admirālis Arčers (Archer).

Krieviem apmulsušas sejas. Tie gaidījuši ko citu, un tāpēc jūtas vīlušies.

Aiz Berlīnes uzvarētājiem, nevainojamos formas tērpos, mirdzošos zābakos, ordeņiem un goda zīmēm greznoti, stāv viņu štāba virsnieki.

„Mēs bijām pārliecībā, ka šis ir ģen. Eizenhauera lidaparāts!" sasveicinoties ar Dīnu un Arčeru, saka Žukovs. „Un tagad jūs esat no Maskavas pirmie šeit."

Abi augstie virsnieki ieradušies tieši no padomju galvaspilsētas, kur tie, sakaru uzturēšanai ar krievu štābiem, piekomandēti savām vēstniecībām.

„Cik ilgs bija jūsu lidojums?"

„Sešas stundas," atbild ģen. - maj. Dīns.

„Bija brīnišķīgi! Pirmoreiz kopš 5. maija esmu gulējis. Bet," viņš turpina, pievērsoties maršam. Žukovam, „vienā ziņā esmu spiests jūs pārsteigt — ģenerālis Eizenhauers neieradīsies Berlīnē. Lidojumam slikti laika apstākļi." —

„Ļoti žēl!" Žukovs neslēpj savu īgnumu. „Es labprāt vēlētos ģenerāli redzēt."

Tam var ticēt, jo krievu kaŗa vadonis pēdējos mēnešos mācījies augsti vērtēt un cienīt.

Tikpat saprotami tas, ka krievu maršals netic, ka laika apstākļi Eizenhaueru atturējuši ierasties.

Lai nu kā, bet viņš un viņa štābs ir šeit, militārais orķestris spēlē nepārtraukti, un goda sardze bataljona apmērā vēl arvien reprezentē ieročus.

Apstaigā goda sardzi.

Ir jau vienpadsmit. Saule kvēlo.

„Kuŗš pārstāv ģen. Eizenhaueru," jautā Žukovs.

„Maršals Teders, britu aviācijas maršals un sabiedroto gaisa spēku virspavēlnieks!"

„Teders, labi!" runā krievu maršals. „Kad viņš ieradīsies?"

„Es domāju, stundas laikā," atbild admirālis Arčers.

Neatliek nekas cits kā palikt uz lidlauka un gaidīt. ASV, Anglijas, Francijas un Pad. Savienības karogi ķengani karājas svelmainās saules tveicē. Maršaļiem, ģenerāļiem, pulkvežiem un vienkāršiem goda sardzes vīriem pār sejām plūst sviedri.

Vai Rietumvācijā lidojumam būtu slikti laika apstākļi?

Pienāk ziņojums par piecu amerikāņu lidaparātu tuvošanos.

Maršs. Žukovs lūdz ģen. - maj. Dīnu rūpēties, lai vācu armijas virspavēlniecības kapitulanti tiktu aizturēti lidaparātos līdz brīdim, kamēr aizsoļos goda sardze.

„Tas nav pieļaujams," saka viņš, „ka tie sekotu aiz aviācijas maršala Tedera. Tas būtu smieklīgi un neizturami."

Dīns pavēl sava lidaparāta apkalpes viriem ieņemt posteņus iepretim katram lidaparātam un informēt transporta vadītājus par radušos stāvokli. Radio sarunai ar pilotiem ir jau par vēlu.

Vēl dažas minūtes, un arī Tedera lidmašīna jau ieslīd lidlauka aplī.

Viņa pavadonībā — amerikāņu pārstāvis ģen. - ltn. Spācs (Spatz), admirālis sērs Bertrams Ramseijs un citi augsti un augstāki angļu un amerikāņu virsnieki. No kādas citas mašīnas izkāpj ģen. de Latr de Tasinji (de Lattre de Tassigny), franču pagaidvaldības pārstāvis.

Militāra mūzika. Apstaigā goda sardzi. Žukovs ir redzami apmierināts. Rietumu sabiedrotie var būt iepriecināti par godu, ko viņiem parāda Žukovs, kā ģenerālisima Staļina pārstāvis.

Seko straujš braucieņs uz Austrumberlīnes priekšpilsētu Karlhorstu — Žukova galv. mītni. Kā pēdējie gaŗajā auto rindā ģenerālfeldmaršals Keitels, admirālis Frīdeburgs, pēdējais jūŗas spēku šefs, ģen. Stumpfs, kā gaisa spēku pārstāvis, un viņu adjutanti. Brauciens virzās caur nebeidzamiem drupu kalniem. Karlhorstā lieliski organizēta sagaidīšana.

Pa divi vai trīs anglo - sakšu virsnieki vai žurnālisti, kas arī ieradušies, tiek izvietoti vienkāršās, bet skaistās ģimenes mājiņās. pie Pionieŗu skolas, kuŗā rezidē maršs. Žukovs. Mazgāšanās, atsvaidzināšanās, formas tērpu kārtošana un — gaidīšana.

„Cerams, ka drīz ies vaļā," saka Teders, „man vēl šovakar nepieciešami jātiek atpakaļ Parīzē."

Pulkstenis rāda jau vienu. Kāds ieslēdz radio. Skaidri dzirdama prezidenta Trūmena balss, kas sazvai tautai paziņo kaŗa izbeigšanos un miera iestāšanos.

Viriem, kas atrodas šeit, tas nav nekāds pārsteigums, bet tomēr viņi jūtas aizskarti: ģen. Jodels jau iepriekšējā dienā, t. i., 7. maijā, plkst. 1.41 pēc Viduseiropas laika Reimsā, Eizenhauera galv. mītnē, parakstījis beznoteikumu kapitulācijas aktu ne tikai ar rietumniekiem, bet arī ar padomju virspavēlniecību. Dēnics, kas pilnvarojis Jodlu akta parakstīšanai ar armijas raidītājiem jau devis uzsaukumu kaŗa darbības pārtraukšanai.

Beznoteikumu kapitulācija tikai 8. maija vakarā plkst. 11.00 kļūst formāli iedarbīga, bet tā tagad jau tiek paziņota pasaulei no Vašingtonas un Londonas.

Par paziņošanas laiku pēdējās 24 stundās tiek apmainīti desmitiem raidījumu starp Reimsu, Vašingtonu, Londonu un Maskavu.

Pad. Savienība tomēr vēl pieprasījusi, lai vācieši kapitulētu viņu priekšā arī Berlīnē, un vēlas tikai pēc tam, t. i. 9. maijā, sniegt ziņojumu pad. tautām par kapitulāciju.

Ka Reimsā vācieši jau kapitulējuši arī krieviem, to pēdējie oficiāli negrib atzīt, jo krievu ģen. Suspalarovs, kas Reimsā aktu parakstīja, vēl nav par to ziņojis maršs. Žukovam,

Tāpēc, lūk, tagad Karlhorstā vāciešiem jākapitulē vēlreiz, un tad ir skaidrs, ka kaŗam beigas.

Aviācijas maršs. Teders lūkojas savā rokas pulkstenī. Tagad ir jau 2. Bezgalīga gaidīšana! Jau trīs stundas par Berlīnes uzvarētāju maršs. Žukovu nekas nav dzirdams.

Teders pamazām kļūst nikns. Viņam taču vēl šovakar jābūt Parīzē!

Brīdī, kad viņš gatavs jau izteikt bargu lāstu, parādās sarkanarmijas dāmas un klāj galdus ar sarkano un melno kaviāru, lašu maizītēm un vodku.

(Nobeigums sekos).

SAVIENOTĀS VALSTĪS

NJUJORKĀ

Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības gada sapulce notiks 14. maijā pl. 8 Mozart Hall telpās, 328 E. 86. ielā, Njujorkā. Sapulcē paredzēti šādi referāti: zvēr.adv. P.Eglīša. Kādai jābūt Latvijas saimniecībai un R. Veidemaņa Sociālais stāvoklis Latvijā pēc atbrīvošanas. Bez tam pārrunās jautājumu par baltiešu saimnieciskās organizācija dibināšanu.

KOLORĀDO SPRINGA

Kolorādo Springa kollēdžas studentei Vijai Spalviņai; ārsta Jāņa Spalviņa meitai, El Pomāra iestāde (El Pomar Foundation) par sevišķi teicamām sekmēm kollēdžā pagaidām kā vienīgajai piešķīrusi pilnu stipendiju 4 gadu studijām Kolorado universitātē. Vija Spalviņa, gribēdama iet tēva pēdās, izvēlējusies medicīnas studijas. Pilna stipendija paredzēta lekciju naudas, mācības līdzekļu, uztura un dzīvokļa samaksai. Gandrīz reizē ar stipendijas piešķiršanu Vija Spalviņa 20. aprīlī uzņemta par biedru biedrībās Phi Beta Kappa un Delta Epsilon. Tas ir pagodinājums, ko nopelna vissekmīgākie. Pag. nedēļā abos šejienes laikrakstos fotografijas sakarā ar uzņemšanu min. biedrībās; laikraksta Gazette Telegraph 25. aprīļa numurā raksts par uzņemšanu Kolorādo universitātes medicīnas fakultātē. — Vija Spalviņa, mācīdamās kollēdžā, visus 4 gadus saņēma stipendiju mācību naudas samaksai. Kollēdžu viņa beigs jūnijā, lai rudenī dotos uz Denveru, kur atrodas Kolorādo universitātes medicīnas fakultāte.

Radio un grāmata līdz šim bijuši latviešu biedrības ietekmīgākie līdzekļi amerikāņu iepazīstināšanai ar mūsu tautas likteņiem. Radio raidījumi angļu valodā par komūnistu izdarībām mūsu zemē nav izskanējuši bez atbalss; tāpat priekš pāris gadiem pilsētas bibliotēkai un kollēdžai biedrības dāvinātās grāmatas (Kalmes Total Terror un Spekkes The History of Latvia) nav gulējušas, putekļiem klātas, bibliotēkas plauktos, bet bijušas visvairāk lasītās grāmatas, jo lasītājus interesējot svešas tautas raibie likteņi vēstures gaitā, kā to ar zināmu lepnumu apliecinājusi pilsētas bibliotēkas pārzine, kad 24. aprīlī latviešu biedrības priekšnieks Nikolajs Rasiņš ar priekšnieka vietnieci Olgu Štrausi nodeva bibliotēkai grāmatu Cross - Road Country - Latvia. Pārzine, ar pateicību saņemot grāmatu, piebildusi, ka arī tikko dāvinātājai grāmatai netrūkšot lasītāju. Šo gadījumu atzīmē arī Kolorādo Springas lielākais laikraksts Gazette Telegraph, ievietodams laikrakstā dāvināšanas brīža uzņēmumu, tādā veidā informējot lasītājus par jaunas grāmatas ierašanos bibliotēkā. Vērtējot pilsētas bibliotēkas pārzines atzinumu, varētu vēlēties, ka ik pilsētā, kur dzīvo latvieši, bibliotēkās atrastos šīs grāmatas.

E. Z.

GRAND RAPIDI (MICH.)

Arturs Priednieks Kavara 15. aprīlī deva garīgu koncertu Grand Rapidu Vienības draudzes baznīcā. Pavadīja E. Grīnvalds no Hastigas. Koncerts bija apmeklēts vidēji.

Latviešu jaunatnes pulciņš bija rīkojis latviešu Lieldienu svinēšanu agr. P. Finartija farmā apm. 20 jūdzes no Grand Rapidiem. Netrūka šūpoles, olu krāsošanas sacensības un citāda veida izpriecas un sarīkojuma vietu apmeklēja daudz tautiešu. Par šo notikumu visvairāk priecājās 6 g. vecā Laimīte Celmiņa, kuŗa no sirds pateicas, ka tās bijušas skaistākās Lieldienas viņas „mūžā". Olu krāsošanas sacensībās 1. vietu ieguva 22 gadus vecā igauniete Elio Pukk, 2. v. I. Puriņa, 3. v. P. Valts. Uzvarētāji saņēma godalgas. Vakarā latviešu biedrības telpās notika jauniešu deju vakars.

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes organizētā bērnu vasaras nometne agr. P. Finartija farmā paredzams vasarēs notikt jūlija mēnesī. Priekšdarbi nometnes noorganizēšanai tiek veikti.

Vienības draudzē vasarā paredzēti svētvakara dievkalpojumi sestdienas vakaros. Pēc svētvakara dievkalpojuma, t. i. otrā dienā svētdienas dievkalpojumi nenotiks. Tie tiks organizēti divas reizes mēnesī un par to vēlamību iziteicās vairāki draudzes locekļi notikušajā pilnsapulcē.

V. Z.

HONGKONGA — SARKANĀS ĶĪNAS PARADĪZE

Latvijas Amerikā līdzstrādnieka H. Atoma speciālraksts no Honkongas

Pēc septiņu stundu gaŗā lidojuma četrmotorīgais sidraba putns nosēžas Čang Kaišeka cietoksnī — Taipejas internacionālajā lidlaukā. Lidmašīnai piestājoties pie muitnīcas, pasažieŗus acīgi apskata emigrācijas inspektori. Vispirms izkāpj Taipejas pasažieri, kāds pulkvedis un vairāki civilisti. Atlikušie ceļotāji izkāpj pēdējie, ņemot līdz rokas bagāžu, jo pēc divām stundām jāturpina lidojums uz Hongkongu divmotorīgā lidaparātā (Civil Air Transport).

Pasažieŗus ieved vienstāvu celtnē, kuŗas priekšā milzu uzraksts: „Welcome To Free China". Visur **redzami bruņoti armijas policisti, zaļos mundieros ar bruņu cepurēm galvā.** Tā kā pulkstenis rāda pusdeviņi, mēs ieturam rītiņši transītpasažieŗu restorānā, kas iekārtots it vienkārši — ar maziem galdiņiem un zemiem krēsliem. Brokastis pasniedz apdilušos traukos. Uz naŗiem un dakšiņām redzami USN (Sav. Valstu kaŗa flotes) burti. Mazajā telpā sēd vairāki padrukni ķīnieši, tērpušies nacionālistu tērpos ar aizpogātām apkakļīm. Viņi paslepus novēro katra iebraucēja kustību. Laikam bail, ka mēs paslepus nenododam kādu vēstuli vai ko neatļautu viesmīlēm. (Pirms ielidošanas Formozā pasažieriem bija jāatbild deklarācijas anketa, kur starp citu prasīts, vai ieved personiskas vēstules un vai kādu domā satikt Taipejā).

AP ziņu aģentūras vietējā Hongkongas korespondenta P.C. uzaicināts, mūsu līdzstrādnieks Hugo Atoms ar ASV psiholoģiskā kaŗa speciālistu - redaktoru B. G. aprīļa sākumā izlidoja no Tokijas - Hanedas uz Taipeju (Formozu) un Hongkongu, lai iepazītos ar turienes pašreizējiem apstākļiem un sniegtu informāciju Latvijas Amerikā lasītājiem. Šeit sniedzam H. Atoma Formozas - Hongkongas ceļojuma piezīmes.

Pabrokastojuši mēs abi dodamies uz uzgaidamajām telpām. Te mēģinu sarunāties ar Čangkaišeka kaŗavīriem - sargiem. Uzrunātie runā diezgan labi angliski. Man līdzi paņemtais fotoaparāts te tūlīt arī tiek laists darbā, šie nacionālās Ķīnas karavīri labprāt vēlas pozēt. Sarunās viņi visi izsaka paļaušanos uz savu vadoni. Nebūšot jāgaida ilgi uz cietzemes atgūšanu no komūnistiem. Tālāk par to drošības labad nevaru izteikties. Formoza ir cietoksnis, kur notiek kārtīgas apmācības. Daudzo ierēdņu sejās redzama stingra apņemšanās un tiecība labākai nākotnei. Pirms izlidošanas lidlaukā parādās ģenerālis Šenolts.

Ir pienācis laiks atvadīties no Formozas. Iekāpju divmotorīgajā, ar brīvās Ķīnas krāsām apzīmētajā lidaparātā, piesprādzējam sēdekļa jostas un pēc dažām minūtēm pacelamies. Apakšā redzami labi apkopti rīsu lauki. dūmakā ietītā Taipejas pilsēta, tad Formozas jūras šaurums (simt jūdžu plats). Lidaparāts kāpj augstāk un iekļūst pelēkā mākoņu masā.

MILJONS BĒGĻU DZĪVO UZ IELAS

Pēc trijām stundām izkļūstam no mākoņu aizsegas, lejā vizuļo gaiši zilganā Dienvidķīnas jūŗa, redzamas vairākas buru laivas (džonkas), dažas mazākas salas, un beidzot Ķīnas cietzeme. Lidmašīna izdara bīstamu zemlidojuma pagriezienu pāri zalganbrūnganiem pauguriem un nosēžas Kai Tak - Hongkongas mazajā lidlaukā uz Ķīnas cietzemes. Ūzejam cauri muitai. Angļi ļoti pieklājīgi. Ar limuzīnu mūs aizved uz iepriekš rezervētām viesnīcām (Internacional).

Acīs duras vispirms pilsētas tīrība — tās ielas tīrākas nekā dažā labā Eiropas pilsētā. Cilvēki tērpušies glītos uzvalkos. Ir redzami arī daudzi ķīnieši savos nacionālajos tērpos. Veikalu logi pilni precēm, visvairāk drēbēm un ķīniešu juvilieŗizstrādājumiem. Hongkongas jaunā territorija (Kavlūna) pārpildīta cilvēkiem. Šeit kopā saspiesti dzīvo 2,5 miljoni cilvēku. No šiem 1 3/4 miljona ir bēgļi. Visās pilsētas malās redzami angļu armijas novietojumi, daudz taksometru un divriteņu ratiņu, kuŗus velk baskājaini ķīnieši (rikšas).

Internacionālajā viesnīcā man ar biedru ierāda mazas istabiņas. Te pa lielākai daļai apmetas amerikāņi. Apkopjamies, nomainām formas tērpus pret civildrēbēm un dodamies uz Hongkongas salu. Lai turp nokļūtu, mums jābrauc ar kuģīti pāri jūdzi platam jūŗas šaurumam.

Hongkongas sala ar savām grandiozajām celtnēm pret tumši zaļajiem kalniem rada labu iespaidu. Namus redz pat kalnu augstienē (1300 m. virs jūŗas līmeņa). Daudzos namos tūkstošiem ārzemju tirdzniecības firmu biroju, neskaitāmi vairumtirdzniecības uzņēmumi. Pilsētas ielas pārpildītas cilvēkiem. Te redzami divstāvu autobusi un tramvaji, kas taurēm pūšot un zvaniem skanot, šķērso pilsētas sirdi.

Pastaigājoties pa Hongkongas saredzu simtiem juvilieŗveikalu, kuŗu priekšā nosēdušies privātsargi las ielām, lai iegūtu vispārēju ainu, ar pielādētām bisēm. Ieejot bēgļu kvartālā, atklājas ne visai patīkama aina: cilvēki dzīvo uz ielām, vāra, cep, ēd un izgāž atkritumus ielas vidū. Ļoti liela netīrība; pretstats pilsētas centram. Viņi ir politisko svārstību upuŗi.

Nobeigumā sekos: ii. Atoms par komūnistu robežas.

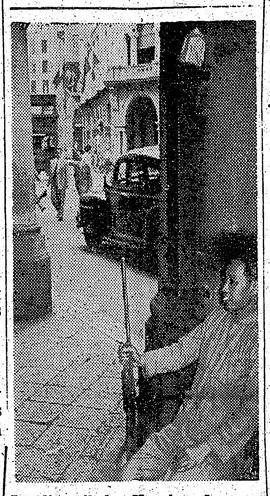

Juvelieŗveikalus Hongkongā apsargā bruņoti sargi.

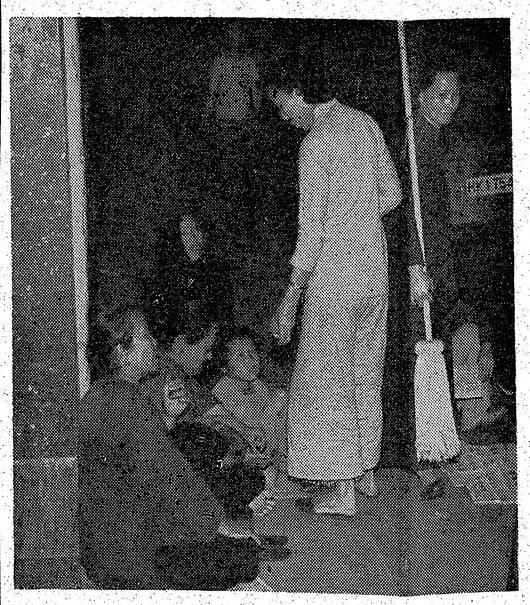

Bēgļi Hongkongā dzīvo uz ielām.

T. Atoma foto.

Latviešu sievietes Padomju verdzībā

PUSKAILAS SIEVIETES TUNDRĀ. — MEITA VELK UZ MEŽU SAVU MIRUŠO MĀTI

Spāņu prese ievietojusi ļoti daudzu atgriezušos spāņu kaŗa gūstekņu nostāstus par viņu pieredzējumiem padomju ellē. Viņu stāstos bieži pieminēti arī baltieši. Laikraksts „Ya" ievietojis sekojošu bij. kaŗa gūstekņa stāstu:

„Kādu dienu spāņu gūstekņi gājienā pa tundru sastapuši gaŗu kolonnu sieviešu, kuŗas čekisti dzinuši pretējā virzienā. Tās bijušas slaida auguma, lielāko tiesu gaišiem matiem, kā noskaidrojies, sievietes no Baltijas valstīm. Satriecošu iespaidu uz spāņiešiem darījis sieviešu apģērbs. Viņu vājās miesas trūcīgi apsegušas skrandas. Dažai sievietei bijis mugurā kāds apģērba gabals, par kuŗu varējuši spriest, ka tas kādreiz bijis karakula mētelis. Laikam tas pats mētelis, kuŗu sieviete paņēmusi līdz no Rīgas vai Kauņas, kad krievi to deportējuši, sprieduši spāņieši.

Bet daudzām sievietēm skrandainais apģērbs bijis tik trūcīgs, ka tas nevarējis aplikt kailo miesu. Toreiz bijis vasaras laiks. Sievietes kaunējušās sava kailuma un neskatījušās uz spāņiešiem. Daudzas raudājušas. Spāņieši pagriezuši galvas uz otru pusi, lai sievietēm nebūtu jākaunas. Kāds spānietis, kas Krievijā pavadījis 17 gadu, atzinies, ka tā esot bijusi satriecošākā aina viņa dzīvē, un to viņš nekad neaizmirsīšot. Spānieši piemetina, ka šīs sievietes nākušas no intelliģento aprindām.

Tai pašā laikrakstā kāds cits stāsts, kas visā kailumā parāda sieviešu drausmīgo likteni vergu nometnēs. Tas noticis Karagandas apgabalā kādā ziemas dienā, kad temperātūra bijusi 40 gr. C zem nulles. Spānieši ieraudzījuši kādu stāvu, kas kaut ko vilcis aiz sevis pa sniegu. Pienākot tuvāk, atklājusies drausmīga aina: Jauna meitene vilkusi valgā kādas vecas sievietes līķi. Meitene paskaidrojusi, ka mirusī esot viņas māte. Viņa gribējusi to apglabāt mežā, bet zeme bijusi tik dziļi sasalusi, ka neesot varējusi to izdarīt. Viņa negribējusi atstāt māti ierāvu sniegā, jo naktī to būtu saodušī vilki un saplosījuši. Tagad viņa velkot mātes līķi atpakaļ uz nometni un cerot to kaut kādā veidā apglabāt.

Kad spānieši jautājuši, cik veca viņa pati, meitene atbildējusi: „17 gadu". Viņa esot no Baltijas valstīm (nav teikts kādas tautības). Viņas tēvu krievi deportējuši jau agrāk, kad viņa esot bijusi maza meitene (laikam 1941. g.). Viņas ar māti deportētas pēc kaŗa. Tagad viņa palikusi viena, viņa nezinot nekā par saviem radiem. Viņai esot jāstrādā akmeņlauztuvē.

Meitene neesot raudājusi. Viņas cietā seja vairs neatspoguļojusi cilvēciskus vaibstus.

HAJVORTEI ATJAUNOTA „VECĀKU" VARA

Filmu zvaigznei Ritai Hajvortei uz bērnu aizsardzības biedrības ierosinājumu bija atņemta abu bērnu Rebekas Welles (8 g.) un Jasmīnes (4 g.) audzināšana. 27.aprīlī tiesa tomēr viņas „vecāku" varu atjaunoja. Šinī vietā zināms tikai, ka Ritas bij. otrs vīrs un Jasmīnas tēvs — princis Ali Kāns, vēlas iegūt meitiņas audzināšanu, bet māte tam nepiekrīt.

Šodien mēs jautājam:

VAI DV JĀBŪT TIKAI APRŪPES, VAI ARĪ POLĪTISKAS CĪŅAS ORGANIZĀCIJAI?

P. Balodis, DV Kanadas valdes priekšsēdis — „Kad Cēdelghēmā dibinājām Daugavas Vanagus, mūsu doma bija, ka tai pirmām kārtām jābūt aprūpes organizācijai, bet bez tam jāapvieno arī visi trimdinieku pozitīvie spēki cīņā par tēvzemes atbrīvošanu. Tomēr pēdējā laika pieredze mums māca, ka jāatšķaķās no katras politiskas aktīvitātes, kamēr nav skaidri izkristallizējušies kŗīpi politiskās cīņas principi visas organizācijas apjomā.

Tādēļ nemeklēsim politiku, bet strādāsim, un darba rezultāts būs mūsu labākā politika."

Biruta Senkēviča, sabiedriska darbiniece, rakstniece: „Katras latviešu organizācijas trimdā galvenie mērķi ir — latvietības saglabāšana un cīņa par dzimtenes atbrīvošanu. Būtu pavisam savādi, ja DV nodarbotos tikai ar aprūpes kārtošanu — šiem diviem mērķiem jābūt arī Daugavas Vanagu organizācijas pamatos, kas jau iezīmē politisku cīņu."

Valters Ziediņš, grāmatrūpnieks: „Žēl, ka Daugavas Vanagi aizmirsuši to domu, kas tos vadīja dibināšanās laikā — aprūpi. Zināma krize organizācijas dzīvē radusies tikai tādēļ, ka politiskā darbība ir pārsvarā praktiskajam aprūpes darbam. Politiķi var būt DV organizācijas biedri, bet nedrīkst tur kārtot savu platformu jautājumus."

Mag. iur. V. Upeslācis, LNAK valdes loc., mašīnburtlicis: „Ir jau tradicijas, ka DV veic ievērojamu lomu palīdzības darbā. To turpināt būtu visu interesēs. Tomēr tas neizslēdz vajadzību, lai katra organizācija — liela vai maza — kā latviskās kopības daļa ar savu priekšzīmi iekļaujas šīs kopības veidošanā uz līdzvērtības pamatiem. Tā būtu tā nacionālā politika trimdā, kas mūs stiprinātu iekšēji un līdzētu ko darīt Latvijas labā."

O. Perro, latviešu pirmais Dzelzs krusta kavalieris: „Blakus svētīgajam aprūpes darbam Daugavas Vanagiem modri jāstāv uz latviešu politiskās dzīves posteņa, lai nenotiktu tā, kā pēc 1. Pasaules kaŗa, kad kaŗotāji pārnākot atrada veiklus aizmugures varoņus visās siltākās vietās un kaujiniekiem bija zemu jālokās, lai izlūgtos to, kas tiem pienācās.

M. Balduma, mājsaimniecības instruktore, bij. latviešu gaisa izpalīdžu vadītāja — „Daugavas Vanagiem jānodarbojas tikai ar aprūpes jautājumiem. Katra novirzīšanās uz sānus ceļiem vedīs uz šķelšanos un mazinās aprūpes panākumus, kas būtu ļoti nozēlojami."

KUR UN KĀ BOĻŠEVIKI APMĀCA SABOTIERUS

Briseles plašākais laikraksts La libre Belgique sniedz kādā pētījuma rezultātus par to, kā boļševiki sagatavo brīvās pasaules spridzinātājus: „Baucenes pilsētas malā ir kāda liela ēka, kuŗu sauc par Klubu Nr. 60 un ap kuŗu vijas lauŗas valodas. Tur atrodas komūnistu „skološanas centrs," un par audzēkņiem tur uzņem galvenokārt dezertieŗus no Rietumu sabiedroto pārvaldītām joslām. Šajā namā atrodas arī melnā birža, kur notiek tirgošanās ar zeltu un ar cilvēkiem. Tiek iemainīti vieni gūstekņi pret citiem, kas „prot uz katrām klavierēm spēlēt" un kas piemēroti kuŗam katram slepenam dienestam.

Ja no Rietumu sabiedroto armijām tādu vai citādu iemeslu dēļ kāds ir pametis savu vienību un pie padomju iestādēm lūdz azila tiesības, tad vispirms viņu nosūta uz Baucenes „skološanas centru," kur to pārbauda tā sakot līdz vispēdējai cīpsliņai. Tā saucamie ideoloģijas un dialektikas profesori te skolo 50—60 audzēkņus, protams, tos vispirms, kā sacīts, pārbaudot. Ja attiecīgais jaunietis atbilst visām prasībām, tad no viņa tiek taisīts aģents, kam jādarbojas apkārtnē, no kuŗas tas nācis, t. i. starp frančiem, angļiem vai amerikāņiem. Ja neatbilst, tad pēc zināma laika viņš tiek ieslēgts padomju darba procesā, un tad neviens viņu vairs nekur nesastaps: tas pazudīs briesmīgajā kausēšanas katlā. Kluba Nr. 60 locekļi drīkst brīvi kustēties tikai 5 klm apkārtnē.

Padomju joslā ir 30—40 šādu „skološanas centru." Bet starp Baucenes centru un visiem pārējiem ir liela atšķirība. Baucenē galvenokārt skolo „politiskos" un spiegus, kamēr pārējās vietās sagatavo aģentus, un tur uzņem gandrīz tikai tādus, no kuŗiem var iztaisīt kriminālu uzdevumu veicējus, sabotieŗus un atentātu rīkotājus vai nu Rietumvācijā, vai arī ārzemēs, sevišķi Francijā un Anglijā. Svarīgākās šāda veida skolas ir Kārļa Marksa augstskola Kleinmachnovā pie Berlīnes un Lebedeva skola pie Greifsvaldes. Pēdējā sagatavoto īpaši kaŗa flotes spridzinātājus, t. i. tur apmāca, kā jāizņicina kuģu būvētavas, ostas, ierices vai kāds kuģis. Sekmīgākos, kas šo skolu beiguši, pēc pavisam sevišķi rūpīgas izvēles sūta uz skolu Goldbergā, mazā Šverīnas ezera salā vai arī uz Vāreni. Šajā mājazā Meklenburgas ciematā ierīkotas nometnes (barakas) 175 audzēkņiem, kuŗ tiem jādzīvo bij. tirdzniecības flotes virsnieka Ernsta Brunderta komandā. Te audzēkņus iepazīstina ar visiem iespējamiem uzdevumiem, kuŗus kādreiz var būt vajadzība veikt un ar kuŗiem tie tagad iepazīstas ar kaŗa kuģu, tirdzniecības kuģu un aviācijas bazes kuģu modeļu palīdzību. Audzēkņi nav vācieši vien. Ir daudzi fanātiski ārzemju komūnisti. Audzēkņus, kas domāti darbībai Anglijā, apmāca kāds Liverpūles komūnistisks ostas strādnieks, kuŗš 1952. un 1953. g. apmācīja vairākus angļu matrožus, kuŗus pēc attiecīga laika tad sūtīja atpakaļ uz Angliju. Domā, ka sabotāžas akti Anglijas kaŗa flotē pēdējā laikā ir tieši šo aģentu darbs.

Pēc pēdējās informācijas komūnistu aģentiem dots norādījums radīt nemierus Rietumvācijā, sevišķi tajā brīdī, kad tiks sākti vācu divīziju veidošanas darbi.

Arī pašā padomju joslā nodrošinās pret līdzīgiem nemieriem, kādi bija pag. g. 17. jūnijā. Visos lielākos sociālizētos uzņēmumos, kā arī lielākās pārvaldes iestādēs nostiprina slepenās šūniņas. Ierīko arī pārtikas noliktavas gadījumiem, ja tomēr izceltos nemieri un ilgtu vairākas dienas. Līdztekus notiek tautas policijas pastāvīga papildināšana, ko vada, kā zināms, feldmaršals Pauluss, kuŗš dzīvo greznā vasarnīcā pie Drēzdenes („Weisser Hirsch"), kas ir zināmā mērā Paulusa galvenā mītne, kur nepārtraukti apgrozās augstāki padomju virsnieki un padomju joslas valdības locekļi. Pauluss var brīvi iet un nākt, bet nekad viens pats: viņu pastāvīgi kāds pavada, pie kam ne tikai, lai viņu sargātu pret visām varbūtībām, bet arī, lai feldmaršals nevarētu tikt kontaktā ar kādu nevēlamu personu."

Pārgrozības Maskavas valdībā

Valsts drošību pārzinās Serovs. — Ministru kabinets ar 55 locekļiem

PSRS Augstākā padome apstiprinājusi padomju valdības plašāka mēroga reorganizāciju. Pie ministru padomes nodibināta Valsts drošības komiteja, par tās vadītāju iecelts ilggadīgais čekas darbinieks ģenerālpulkvedis Ivans A. Serovs. Tas ir tas pats Serovs, kas izstrādāja plānu latviešu deportācijai 1941. g. 14. jūnijā. 1945. g. viņu paaugstināja iekšlietu ministrijas ģenerālpulkveža pakāpē. Pēc kaŗa viņš bija iekšlietu ministra biedrs. 1952. g. Serovs kopā ar citiem čekistiem saņēma Ļeņina ordeni par nopelniem Volgas - Donas kanāla būvē. Šī kanāla būvi vadīja čeka un par darba spēku izmantoja apcietinātos, izsūtītos un gūstekņus.

Tālāk paredzēta vairāku jaunu ministriju radīšana, sadalot līdzšinējās ministrijas. Līdz ar to ministru skaits pieaug līdz 45. Pieskaitot ministru prezidentu Maļenkovu, trīs pirmos viņa vietniekus un sešus parastos vietniekus, valdības locekļu skaits sasniedz 55. Staļina pēdējā valdībā bija 73 locekļi. Pēc Staļina nāves Maļenkovs 1953. g. martā sastādīja valdību ar 32 locekļiem. Tagad valdība atkal uzrāda tendenci paplašināties.

Valsts drošības komitejas nodibināšana atkal sadala iekšlietu ministrijas funkcijas, atgriežoties pie kārtības, kāda pastāvējā pirms valdības lielās reorganizācijas pagājušā gadā. Līdz tam pastāvēja divas atsevišķas ministrijas — iekšlietu un valsts drošības. Berija tās abas apvienoja. Pēc Berijas apcietināšanas šo apvienoto ministriju pārņēma ģenerālpulkvedis Kruglovs, kuŗu šinī dienesta pakāpē paaugstināja vienā laikā ar Serovu. Valsts drošības funkcijas tagad nodotas Serovam, kamēr Kruglovs patur iekšlietu ministriju.

Sabiedroto kaŗaspēks paliks Korejā

Kanada devusi savu piekrišanu pārējām Apvienoto Nāciju valstīm, kuŗu kaŗaviri cīnījās Korejā, ka sabiedroto spēkiem jāpaliek Dienvidkorejā tikmēr, kamēr būs notikušas brīvas vēlēšanas un Koreja būs apvienota.

No Ženēvas ziņo, ka to Apvienoto Nāciju valstu konferencē pieņemts lēmums, kas paredz sabiedroto kaŗaspēka uzturēšanos Dienvidkorejā līdz tam brīdim, kamēr Korejā būs notikušas brīvas vēlēšanas un Ziemeļkoreja un Dienvidkoreja būs apvienotas vienā valstī. Spriežot pēc konferencē pieņemtā lēmuma, sabiedrotie paredzējuši priekšlikumu izraudzīt komisiju, kam būtu jārūpējas, lai Korejas vēlēšanas notiktu pēc visiem demokratiskās ētikas likumiem. Pēc tam sabiedroto kaŗaspēks būtu gatavs atstāt Korejas robežas. Apvienoto Nāciju valstu pieņemtajā lēmumā svarīgākais ir tas, ka sabiedrotie savu kaŗaspēku paredzējuši izvākt tikai pēc vēlēšanām. Par to, ka kotosies, Ženēvā nevienam nav ne mazāko šaubu.

NUPAT IZNĀKUSI
G. VIRGIĻA GEORGIU
I. GRĪŠĻA tulkojumā
25. STUNDA
Nežēlīga grāmata, kas jums jāizlasa... Satriecošs stāsts... Par briesmīgu ironiju un traģēdiju... Ja sākts, tas saista jūs, liek jums nodrebēt ignumā, šausmās... kaut kas līdzīgs Kandidam... Tas ir šī laika ievērojams romāns ..
Iesieta $3.80
DV GRĀMATNĪCA,
123 HURON ST., TORONTO, ONT., KANADĀ
Tel. EM 8-0792

Iris PUĶU SALONS
588 BLOOR ST. W. TORONTO. Tel. ME 5665
Gaumīgi ziedu sakārtojumi līgavām un citiem gadījumiem
Orchidejas, gardēnijas, rozes utt.
Palmas, ziedoši stādi par pazemināt ām cenām no pašu siltumnīcām

A. DZIĻUMA
DIEVA DZIRNAS
un visi jaunākie izdevumi grāmatnīecībā dabūjami
A. ANDERSONES GRĀMATNĪCĀ
1037 Ossington Ave, Toronto, tel. KE 6460

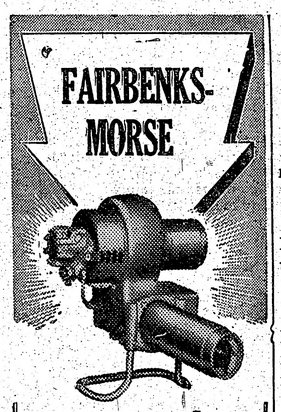

FAIRBENKS-MORSE
UN CITU LABĀKO FIRMU EĻĻAS APKURES
Par jūsu apkures problēmu
sniedzam paskaidrojumus latviešu valodā. Labojam un iekārtojam visu veidu ūdens, gaisa un tvaika apsildīšanas sistēmas, kā jaunbūvēs, tā arī vecajās mājās
GARNEY & Co
15 BARTON AVE
Toronto, ME 2554

Latvijas amatmeistara
J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieŗu filmas attīsta un kopē
Uzņēmumus lūdzu iepriekš pieteikt
HA 3800. 445 Pape Ave

Chester R. Baird
REAL ESTATE BROKER
SHELBURNE
100 AKRU FARMA $4.800
Iemaksa $2.000. Laba dzīvojamā māja, kūts un agri strādājama zeme. 57 jūdzes no Toronto
200 AKRU FARMA $14.000
Iemaksa $4.000. Labas ēkas, elektrība, 190 akru aramzemes un 10 akru mežs.
200 AKRU FARMA $8.000
Iemaksa $1.500. Koka dzīvojamā māja, kūts, mašīnu šķūnis, vistu māja, elektrība. Tuvu upīte, 100 akru strādājamas zemes un pārējais mežs.
Bez augšā minētām piedāvā pla šā izvēlē citas farmas par dažā dām cenām un iemaksām latviešu pārstāvis
N. FEODOROVS,
R.R.2 Mono Centre, Ont.
Tel. 640 W. 1. Orangeville
Zvanīt vakaros no pl. 8—10

HEINTZMAN un CO KLAVIERU TĪRSKAŅOTĀJS
J. MEDNIS
Tel. GE 3109, GL 1326, Toronto, (Latvijas Konservātorijas absolv.) piedāvā savus pakalpojumus kā klavieŗu tīrskaņotājs, remontētājs un eksperts.
Pērkot klavieres no augšminetās firmas, 15 proc. atlaide
Lietotas klavieres pēc izvēles

DAVID R. JOSEPHSON
R.O.L.B.E.O.
OPTOMETRISTS
336A BLOOR ST. W., TORONTO (Spadina Rd.) birojā WA 3-9494
Acu pārbaude Recepte

Kāpēc baidīties bezdarba, ja
WILLIAM BOLLAND
REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
1130 College St., Toronto, LL 3746
JUMS PIEDĀVĀ BAGĀTIGA IZVĒLĒ:
VEIKALUS,
AUTO REMONTU DARBNĪCAS, FABRIKAS un DZĪVOJAMĀS MĀJAS
kur ikviens ar savu ietaupījumu var sev un savai ģimenei nodro šināt darbu un maizi.
Eglinton - Mnt. Pleasant
8 istabu atsevišķa ķieģeļu mūŗa māja, garāža un iebraucamais ceļš. Cena $12.500. Iemaksa $2.500. māja izīrēta
Bloor — Christie
7 istabu atsevišķa mūŗa māja, garāža, liels stūŗa gruntsgabals, kur iespēja uzbūvēt otru māju. Māja ir ap 10 g. v., ļoti labā stāvoklī, ar ūdens eļļas apkuri, modernu virtuvi un izbūvētu pagrabu. Iemaksa — $8.000
Pēc tuvākas informācijas
zvanīt LL 3744 dienā un pēc pl. 6 vak., bet no 4—6 un svētdienās LL 7606
prasot
V. MUKTU
Iegaumējiet, ka mums ir bagātīga izvēlē dzīvojamās mājas visos pilsētas rajonos par katra kabatai piemērotām cenām

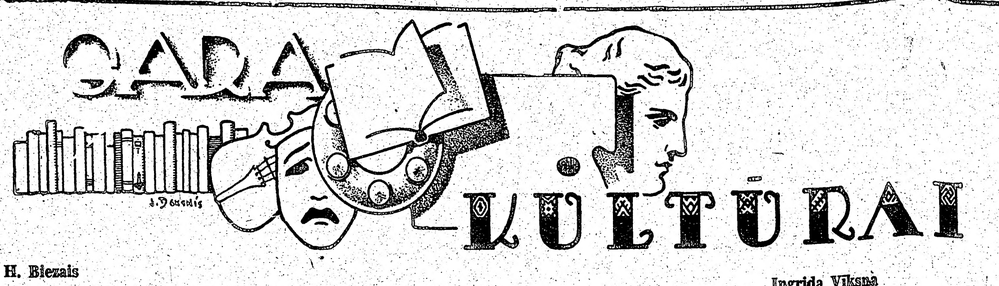

Dr. H. Biezais

ZVIEDRU VĒSTURNIEKA DARBS LATVIJAS VĒSTURĒ

S. OLSSON, OLOF HERMELIN, LUND 1953.

Zviedru valsts archīva darbinieks S. Ulsons ir publicējis plašu darbu par vienu no ievērojamākām zviedru 17. g. s. beigu cēliena personām O. Hermelinu. Hermelina dzīve ir cieši saistīta ar Latvijas likteņiem 17. g. s. beigās un Ziemeļu kara laikā, tādēļ arī saprotamā kārtā mūsu interese ir dibināta. Darbs ir ļoti nopietnā, archīvu materiālos pamatota studija par Hermelina dzīvi un darbu.

H. dzimis Vermlandē 1658. g. un pēc skolas un studiju gadiem Upslā kļūst par Tartu universitātes profesoru. 1690. gadā viņš pārceļas uz Igauniju. Viņš ir izraudzīts par daiļrunāšanas un literatūras profesoru. 1690. gadā viņš pārceļ kļūst par pirmo juridisko zinātņu profesoru. Šai darbā Tartū viņš paliek līdz 1698. g., kad Kārlis XII viņu ieceļ par valsts vēstures rakstītāju, bet kopš 1702. g. savas kara kancelejas padomnieku un valsts sekretāru iekšlietās. Hermelins iet bojā ciņā pie Poltavas, bet kādā veidā, līdz šim vēl ir nenoskaidrots.

Latviešu vēsturniekus var interesēt vispirms Hermelina darbība Tartū. Kārlis IX uz generālgubernātora Hastfera atkārtotiem lūgumiem atjaunoja universitātes darbību skaidri izteiktos nolūkos. Tai bija jāsagatavo Vidzemei un Igaunijai vajadzīgie mācītāji un valsts darbinieki. Viņš cerēja, ka zemei tā būs palīdzēts, jo ar to tiks pārtraukta no Vācijas ieplūstošo mācītāju un citu darbinieku ietekme. Protams, tam pretojās Baltijas muižnieki. Profesoru sastāvs sākumā bija tīri zviedrisks, un arī studenti lielāko tiesu bija zviedri un somi. Šīs darbības laikā viņa vadībā ir izstrādātas vairākas disertācijas par dažādiem tematiem. Starp tām ir arī mums pazīstamā De origine Livonorum. Hermelins vairākos gadījumos ir teicis runas, kas arī pa daļai ir saglabājušās līdz pat mūsu dienām. Kā disertācijās,

(Nobeigums 6. lpp.)

Ingrida Vīksna

MĀTEI

No tās nakts, no kuras Tu šurp raugies,
No tās dziļās, tumšās, tālās nakts —
Tava sirds jauž katru manu soli.

No tā izmisuma, pamestības smagās,
No tā izdegušā bezcerību kalna, —
Tava sirds redz visus manus ceļus.

No tās bezgalības, kas pār nāvi klājas,
Un kas dzīvi vērš pār īsu sapni, māt,
Tava sirds ar manu sarunājas.

Vold. Kārkliņa Dieva zeme

LPB Kanadas kopas diskusiju vakarā

Latviešu preses biedrības Kanadas kopas pirmais mēģinājums pavērt ceļu kādai latviešu grāmatai publiska diskusiju vakara veidā, šķiet, ir izdevies. Kaut arī notika vēl citas sanāksmes un ārā bija pirmā jaukā vasaras diena, V. Kārkliņa Dieva zeme bija pulcinājusi pāri par 60 latviešu, gan tikai vidējo un vecāko paaudzi.

Kopas pr-ks Dr. H. Tichovskis, īsumā norādīdams uz šāda vakara mērķi, vispirms raksturoja autora tapšanu un ienākšanu latviešu literatūrā. Tad īsā, bet ļoti pārskatāmā veidā referents klausītājiem attēloja grāmatas saturu. Vērtējuma daļā referents vispirms apskatīja darba formu un pēc tam raksturoja autora tēlotos laudis.

Daži Dr. H. Tichovska secinājumi: V. Kārkliņš ar Dieva zemi ir ieguvis labu un pelnītu vietu mūsu literatūrā. Ar šo romānu viņš latvisko tradiciju apsīkuma laikmetā ir radījis darbu ar nacionālu sižetu un notēlojis latvisku vidi un laudis. Dieva zeme ir ievērojams darbs gan problēmu, gan tēloto raksturu ziņā. Sevišķi tencināma dzīvā un bagātā valoda un izteiksme.

Nepilnību plāksnē varētu ieskaitīt stiepto, vaļīgo saturu. Grāmata ar dzīvo Zemgales ainavas notēlojumu ir interesanta, bet uzbūvē atstāj pieblīvēta, barokāla darba iespaidu. Atsevišķie cilvēki spilgti tēloti, bet viņu īpatnības nav tik koncentrētas, lai tie taptu par īstiem Zemgales tipiem, kā tas ir, piem., ar Kaudzīšu varoņiem. V. Kārkliņa varoņi ir vairāk individuālizēti.

Korreferente Angelika Gailīte papildināja vai variēja referenta secinājumus, bet pretēji tam, atzina, ka romāna Dieva zeme forma ir labi izstrādāta, ka šim romānam ir noteikta un mērķtiecīga kompozicija ar darbības ierosinājumu, kulmināciju un atrisinājumu.

Jāuzsver, ka klausītājiem sevišķi patika abu referentu ļoti kodolīgais un lietpratīgais priekšnesums.

Rīkotāju mērķis diskusijās, iesaistīt klausītājus — īstenojās: pārrunās izteica savas domas 6 no vakara dalībniekiem. Pārrunās tika skarts gan Jēkaba īpatnējais raksturs, gan Kristas jaunekļiga dzīves ceļš, gan revolūcionāru virzieni 1905. gadā, tikpat zemnieku mājas Zemgales līdzenumā, kritikas un mīlestības attieksmes un pat — Dieva rokas klātiene visās sīkās lietās, kā to romānā saka arī vecā Midegu māte: „Dievs ir liels arājs, un cilvēku sirdis ir Dieva zeme."

Spriežot pēc kopas pr-ka izteicieniem, kopa līdzīgus vakarus domā rīkot arī turpmāk, kas patiesi būtu tikai apsveicami.

-ik-

Mākslinieku biedrības Krāsa un forma izstāde

Mākslinieku biedrības Krāsa un forma otro izstādi atklāja svētdien, 2. maijā. Sestdien to apmeklēja preses pārstāvji. Oficiālā atklāšanā svētdien bija daudz apmeklētāju. Darbus izstādījuši 18 autori — somi, igauņi, lietuvieši, vācieši, zviedri, ukraiņi un latvieši. Atklāšanas dienā latviešu apmeklētājus ar izstādītiem darbiem iepazīstināja mākslinieki A. Nulītis un A. Kopmanis. Izstāde atvērta sestdienās un svētdienās no plkst. 2 līdz 5, bet pārējās dienās no plkst. 12 līdz 10 vakarā, Hart House zālē.

Jauna latviešu diriģenta panākumi Stokholmā

Leona Reitera debija, diriģējot ievērojamo Stokholmas Koncertnama simfonisko orķestri. — Zviedru prese sniedz ļoti atzinīgu atsauksmi.

Latviešu mākslinieku panākumiem trimdas laikā pievienojas viens no visgrūtākos ārējos apstākļos sasniegtajiem rezultātiem šajā ziņā, jo Zviedrijā ārzemniekam bez jau pazīstama vārda, — un kur nu vēl baltiešu bēglim! — ir ļoti grūti „pārliecināt" pārāk atturīgos, pat gandrīz nerunājamos zviedru mākslas kritiķus. Tādēļ jau pirms Reitera iun. koncerta Stokholmas latvieši bija no sirds priecīgi, ka jaunajam diriģentam bija izdevies tikt pie gandrīz neaizsniedzamās iespējas — diriģēt spožo Stokholmas Koncertnama simfonisko orķestri.

Publikas zālē saradies visai solīdā daudzumā. Latvieši manāmi satraukti: kā „jaunam Reiteram izdosies tik nopietns un svarīgs pārbaudījums?" Uznākot uz estrādes un paceļot taktszizli, satraukums skaidri manāms arī pie jaunā debitanta, bet viņš apbrīnojami ātri

Leons Reiters.

to pārvar, līdz kincerta beigās jūtas uz skatuves jau pavisam sveverēns, kad ar zviedriem neparastu sirsnību apstaigā orķestra rindas, spiezdams rokas mūziķiem pēc trešajiem aplausiem pat iedams cauri visām mūziķu rindām, „uz pašu viņu galu" pie pēdējās rindās esošajiem trompētistiem, tiem spiezdams rokas un pateikdamies, acīmredzot, par to, ka viņi palīdzēja Bruknera varenajā finālā to pacelt diriģenta gribētajā augstumā.

Pēc koncerta latvieši bija vairāk kā apmierināti un izklīda tikai ļoti lēnām, kā tas mēdz būt pēc svinīgiem sarīkojumiem.

„Bet kur — vecais Reiters?" publikā visi viens otram jautā, jo Teodors Reiters, jaunā lauru plūcēja tēvs, tiešām nebija nekur saskatāms. Tā arī palika nenoskaidrots, vai viņš koncertā bija, vai nebija. Un ja nebija, tad, droši vien, nebūdams drošs, vai viņš būs kungs par savu dvēselisko savilņojumu pēc iuniora panākumiem... Mēs šo viņa aizkustinājumu pieredzējām viņa paša jubilejas koncertā. Toties viņš bijis klāt visos juniora mēģinājumos. Un pēc ģenerālmēģinājuma viņš apkampis dēlu, launo diriģentu: „Būs labi!" Un zviedru mūzikas kritika apstiprināja: bija vairāk kā labi. Atsauksmes devuši visi Stokholmas laikraksti, pat viena laikraksta abi — rīta un vakara — izdevumi.

Lai latviešiem aiz lielajiem ūdeņiem dotu iespēju jo plašāk aptvert Leona Reitera panākumus, sniedzam šeit vispirms Zviedrijas jaunā mūzikas kritiķa Zigurda Meļķa atsauksmi, bez tam visraksturīgākos izvilkumus no zviedru preses, un beidzot arī viņa jaunības drauga O. Jēgena (dzīvo Kopenhāgenā, kur strādā kā J. Reitmaņa apgādā mākslinieciskās daļas vadītājs) pirmiespiedumu — interviju ar Leonu Reiteru par viņa nākotnes nodomiem.

ZIGURDS MEĻĶIS RAKSTA:

„Mūzikālu svētbrīdi tam klausītāju pulkam, kas pagājušās sestdienas vakarā bija pulcējies Stokholmas Koncertnama lielajā zālē, sagādāja jaunais latviešu diriģents Leons Reiters savā debijas koncertā. Pēc pāris epizodiskiem kontaktiem ar latviešu publiku (1952. gadā Engelbrekta baznīcā ar Reitera kori un dāņu orķestri un 1953. gadā ar Reitera kori) Leonam Reiteram bija retā izdevība sākt savas diriģenta gaitas plašākas auditorijas priekšā, vadot zviedru orķestrālo meistarvienību — Koncertsavienības orķestri.

Pirmais paldies debitantam pienākas par viņa izvēlēto programmu.

Savā diriģēšanas tehnikā Reiters nepieder pie parastiem, konvencionāliem takts rādītājiem, kas niansu un iekritienu ziņā paļaujas uz komponista atzīmēm mūziķu partijās. Darba rādītāja un arī savas emocijas un vēlējumus Reiters orķestrī pārnes, izmantojot visas savā rīcībā esošās iespējas. To pārliecinoši dzirdējām decrescendo vietās un majestātiskā Bruknera simfonijas finālā. Beidzot jāatzīmē Reitera apbrīnojamā atmiņa. Atklātu koncertu vadīt bez partitūras šodien ir diezgan parasta lieta, bet parādīt mūziķiem katru mazāko iekritienu, atzīmēt katru niecīgāko niansu maiņu, diriģējot pēc atmiņas — tā vairs nav ikdiena, un tas ceļ orķestra drošību, paļāvību un rezultātu.

Leona Reitera debija liecina, ka ja radošā mākslā šīsdienas pasaule ir nonākusi zināmā krizē, tad nekad ne izpildošā. Tai atvērti vēl plaši ceļi, un sirsnīgi jāvēl debitantam labākās sekmes un panākumi šajās gaitās. Paldies — un uz drīzu redzēšanos!

ZVIEDRU PRESE PAR LEONU REITERU

Kurts Atterbergs — „Stoskholms Tidningen":

„... Viņš bija absolūti drošs par savu garo „galvas gabalu", un bija iepriecinoši, ka no Bruknera simfonijām viņš bija izvēlējies gandrīz vismazāk spēlēto, bet gandrīz visskaistāko — sesto. Tas ir ārkārtīgi grūts uzdevums, raugoties no veidošanas viedokļa. Pirmās daļas maiņas starp pusceturtdaļ- un sešdesmitdaļtaktīm veica Reiters ļoti pārliecinoši. Bet skaistākais bija tā mūzikalitāte, kas iezīmēja brīnišķo lēno daļu. Reiters panāca šeit aizraujošu noskaņojumu. Īstais līdzsvars bija skerco daļā un finālā tieši imponēja, cik labi Reiteram izdevās ar neatrisināmo uzdevumu — piešķirt pašam nobeigumam īsto varenību un formu. 1952. gadā Austrijā dzirdēju Hindemitu diriģējot šo pašu simfoniju. Viņam ar nobeigumu neizdevās ne tuvu tik labi.

Reiteram ir skaidras mūzikālas kvalifikācijas. Un, šķiet, viņam ir arī ļoti labs kontakts ar un „vara pār" orķestri. Tie mazie pārmetumi, kurus varētu vērst pret viņa diriģēšanas vizuālo iespaidu, ir mazi, salīdzinot ar viņa mūzikāliem nopelniem."

M. Pergaments — „Afton - Tidningen":

„Topošs taktszizļa lielmeistars parādījās vakar Koncertsavienības priekšā" ... „Dzirdot šo 28 gadus veco debitantu pēc atmiņas veidojot Bruknera 6. simfoniju — uzdevums garīgi un tehniski nobriedušiem diriģentiem — es uzņemos riskēt ar iepriekš izsacīto pozitīvo paredojumu. Viņš bija ne tikai apdāvinātība ar reti izteiksmes pilnu kreisās rokas plastiku — nē, šis jaunais cilvēks likās mūzikas totāli pārņemts. Par to liecināja arī viņa dvēseliskā mimika. Viņš dzīvo līdz daļā kā visumā, veldo, slīpē, aicina, kāpina, klusina — visu kā transā, bet ne mirkli nezaudējot tehniskās prasības pēc skaidrības."

„Dagens - Nyheter":

„Visvairāk par Leonu Reiteru kā māksliniecisku personību liecināja ne tikai ārējie gribas spēka apliecinājumi un priekšzīmīgā atmiņa, varbūt arī ne asais skats uz darba architektonisko uzbūvi, ar labi aprēķinātiem kāpinājumiem — bet spēja laut lēnai daļai, adagio, plūst nepārtraukti un pastāvēt ar siltu intensitāti arī visklusinātākajās vietās. Tas bija lieliski darīts. Un apsološi. Noskaņojumu viņam laimējās radīt arī Fidelio uvertīrā, un Bacha vijoļkoncertā viņš parādīja sevi kā uzticamu pavadītāju. Solo partiju perfekti veica Celija Aumere, arī viņa ir no Baltijas."

INTERVIJA AR LEONU REITERU

Par saviem mācekļa gadiem un turpmākajiem nodomiem jaunais diriģents stāsta:

„Par savu mūzikālo izglītību esmu galvenokārt pateicīgs lielajam poļu diriģentam Paulam Kleckim. 1947. g. viņš man sagādāja studiju iespējas pie viena no ievērojamākiem zviedru komponistiem — Hildinga Rozenberga. 1952. un 1953. g. vasarā man bija izdevība papildināties un mācīties pie slavenā diriģenta prof. Igora Markeviča Zalcburgas Mocarteumā. Ar viņa atbalstu tad arī man bija iespējams sarīkot savu pirmo simfonisko koncertu.

Savu diriģenta darbu domāju galvenokārt pievērst pagājušā gs. 80. gadu lielajiem Vīnes komponistiem Antonam Brukneram un Gustavam Māleram.

Šogad paiet 130 gadu, kopš piedzima Brukners. Kaut gan joprojām viņu vēl nesaprot, tomēr arvien vairāk rodas cilvēku, kas viņa darbus gandrīz vai dievina un cer, ka tie reiz iekaros cilvēku sirdis."

Lai gan Leons Reiters lūdz, lai no viņa nekā sevišķa negaidot, jo šis koncerts esot viņa pirmais mēģinājums kaut ko darīt, tomēr varam priecāties, ka mums emigrācijā ir radies jauns latviešu diriģents. — Kad Stokholmas Koncertnama direktors J. Norrbijs kādā sarunā jautājis Leonam Reiteram, kādēļ viņš nepieņem Zviedrijas pavalstniecību, viņš atbildējis: „Esmu latvietis un nevaru reizē būt arī zviedrs."

Ō. J.

SKATĪTĀJI PRIECĀJAS PAR „LABĀKIEM CILVĒKIEM"

NJUORKAS LATVIEŠU TEĀTRA IZRĀDE TORONTO

„Mērbekas teātris" Toronto, — tā tiešām varētu teikt par Amerikas latviešu teātra Njuorkas ansambļa viesošanos Toronto, jo tēlotāju skaitā gandrīz visi tie pašī aktieri, kas darbojās uz Mērbekas teātra skatuves un toreiz ar savu „drednautu" apceļoja vai visas lielākās latviešu nometnes Vācijā, sniedzot labi sagatavotas izrādes. Mērbekieši bija vienmēr mīļi gaidīti un visas izrādes notikušas izpirktās zālēs. Tā tas bija arī Toronto. Ītona auditorija, kurā notika viesizrāde, bija pilnīgi izpirkta. Toronto latvieši nāca kā lielos svētkos: daudzi bija ieradušies pat no Hamiltonas, Londonas un citām vietām. Ansamblis bija izvēlējies Anšlava Eglīša komēdiju „Labāki cilvēki", kas vairākas izrādes piedzīvojusi arī Njujorkā un Filadelfijā.

Mēs varam būt dalītās domās par to, vai „Labāki cilvēki" pieskaitāmi pie labākajām Anšlava Eglīša lugām. Ietverdams šīnī skatuves darbā mūsu bēgļu gaitas Vācijas baraku nometnēs kara pēdējā posmā, autors gribējis parādīt mūsu garīgo seju apstākļos, kad mēs esam izrauti no normālās dzīves, kad visa mūsu materiālā dzīve sabrukusi un pāri palikusi tikai kailā eksistences cīņa visā asumā. Šinī spogulī, kurā autors liek mums ieskatīties, mēs ieraugām paši sevi. Dažam tas varbūt nav patīkams, bet Anšlavs Eglītis tomēr nav licis raudzīties mums greizā spogulī. Visas sejas, kuras mēs atkal ieraugām rampas gaismā, mums tik labi pazīstamas, kā vakar redzētas. Autoram nav bijis vajadzības lugu „konstruēt", meklēt sarežģījumus, konfliktus, atrisinājumus, saistīt skatītāju ar kādu intrigu. Viņš nēmis tikai raksturīgākos nometņu tipus un ļāvis tiem brīdi darboties tā laika latviešu bēgļu dzīves apstākļos.

Gandrīz visi tēli ir negatīvi, nezīslēdzot pat cītādi cēlo, bet vecmeitas kaitēm slimojošo skolotāju Jūlijas jaunkundzi. Tas deva lomu tēlotājiem izdevību „izspēlēties" un izsmīdināt skatītāju pat tādās komēdijas darbības norisēs, kur autoram ar vājāku tēlotāju sastāvu tas nebūtu izdevies. Aktieri veidoja iespaidīgus raksturus, kādu netrūka nevienā bēgļu nometnē. Bauskas smalkmaiznieks Indriķis Sociņš ar sievu Betiju un sievasmāti Madi bija neaizmirstami tipi kā spēlē, tā maskās. Tie arī veidoja komēdijas darbības centru. Jēkabs Zaķis, kā smalkmaiznieks Sociņš, deva īstu kara laika spekulanta tipu, kādi varēja izaugt un veidoties tikai nenormālajos apstākļos, kad sadzīves virspusē izpeld tieši negātīvie raksturi. Viņa sievu Betiju tēloja Asja Kalniņa, sniedzot īstu kara laika bagātnieka kundzes atveidu. Viņas māte Made Tuiska Skaidrītes Pences smieguma bija neparspējama. Jānis Neimanis, kā rūpnieks Roberts Bākurs, deva psiholoģiski izturētu tēlojumu līdz spēles beigām, tāpat Kārlis Lagzdiņš, kā inženieris Jānis Līcups. Adrijena Apsīte (Elvīne), Osvalda Uršteina teātra studijas audzēkne, pārliecinoši parādīja sevi nopietnajā lomā. No viņas aug un veidojas spēcīgs talants. Ļoti dzīvu rūpnieka Bākura dēla Manfreda tēlojumu sniedza Osvalds Uršteins, spraigs, temperamentīgs, dzīvs līdz galam. Oļģerts Parnickis, kura talants sliecas vairāk uz komiskām lomām, kā rūpnieka Bākura dēls Orests, nedabūja sevi īsti parādīt. Ansis Mitrevics (Jēkabs Kamzītis) deva labi psiholoģiski traktētu Latvijas jaunsaimnieka pozitīvo tipu, tāpat Austra Steinberga, kā skolotāja Jūlijas jaunkundze. Režisora Osvalda Uršteina režija meistariga. Viņš līdz pēdējam sīkumam bija centies sniegt īstu nometnes dzīves ainu, neaizmirsdams rūpnieka Bākura rokās ielikt pat toreiz Berlīnē iznākošā latkraksta „Latviešu Balss" eksemplāru ar visu oriģinālo virsrakstu. Evalda Dajevska dekorācijas ceļojošā teātra ietvaros labas, sevišķi Vācijas baraku nometņu ainava.

Pārpildītā zāle liecināja, ka labam latviešu mākslas teātrim vēl ilgi būs atsaucība. Dibināti šķiet mūsu skatuves veterānes Almas Mačas vārdi: „Ko lai citu mīlam, ja ne teātri — cilvēkus vairs mīlēt nevaram!"

K. S.

Aktieru kopgrupa pēc Labāko cilvēku izrādes.
Foto H. Kligeris.

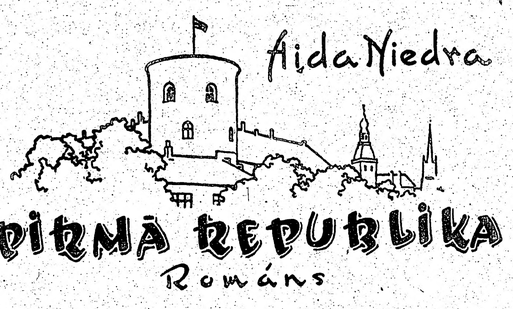

Pirmā grāmata — ODZES ZEM PAPĒŽIEM

27. turpinājums

„Nē," Arne atkal iemaisījās stingra un nepiekāpīga, „jūs pats neticat Dievam un gribat mani vest, lai kopā ar jums apraugu dievnamu. Kāda nejēdzība!"

„Ticēšanai vai neticēšanai nav nekāda sakara ar celtņu mākslu," sapīcis atteica students, „mana sieva tic Dievam, bet es ne, un vai mēs kopā nedzīvojam?"

„Viņam ir četri bērni," paskaidroja Abgara Kūmene un Arne klusēdama sevī apspieda pārsteigumu, jo bija iedomājusies, ka šis kalsenais žiglacis ir vēl neprecējies. Bet viņa palika un turējās joprojām noraidīga un iesaucās:

„Kaut gan jums ir sieva un četri bērni, tas nemīkstina jūsu neticību, un es ar jums kopā nevaru apmeklēt dievnamu!"

„Tad līdz izrādei pastaigāsimies tepat," izšķīra Abgara Kūmene un kaut ko zem sevis murmināmdams students nāca paīgns viņam līdzi un, paklejojuši pa tuvākajām ielām, viņi teātrī iegāja pašā sākumā. Sameklējusi savu vietu un nosēdusies starp Abgaru Kūmeni un studentu, Arne ap sevi, sajuta lielās telpas dīko gurdenību šinī karstajā vasaras mēnesī. Un kad priekškars pacēlās un uz skatuves uzvirpuļoja dejotājas apvazātos strausa spalvu īsbruncīšos, Arne drīz saprata, ka šī izdaudzinātā teātŗa rēvija līdzinājās Rīgas kino pēcspēlēm un nakts restorānu deju grīdu uzvedumiem, un starpība laikam vienīgi bija skatuvju apmēros, dejotāju vairumos un apģērbu krājumos, kas sniedza kuplāku iespaidu.

„Tērpi ir pārāk novazāti," nodomāja Arne un uz īsu brīdi viņa pievērsās publikai. Ap latviešiem sēdēja ērti izlaidušies pa rīzieši, kuŗi smēķēja, ēda saldumus un reižu reizēm bez jebkāda iemesla skaļi iesaucās:

„Nost ar karu, nost ar karu!"

Priekškaŗs laidās un cēlās. Beidzot Arne ar nepacietību sāka gaidīt nēģerieti Zozefīni Bekeri, jo viss skatāmais likās pārāk vienmuļš un vienāds. Gaidītā dejotāja parādījās lokana un brūna ar zvīļainām bārkstīm apjostu klēpi, kad priekškars pacēlās pēdīgo reizi. Bārkstis dejā pajuka un padalījās un nēģeriete tad parādījās pilnīgi kaila ar maigo vēderu un gurniem, kas ritmiski cilājās un šūpojās.

„Tādu kvēlu vēderdeju dejo arabu zemēs, Ēģiptē un Sīrijā," čukstēja Arne un Abgara Kūmene viņai atbildēja: „Patiesi, šovakar viņa pārvalda skatuvi."

Bekeres panākumi bija atbalsojušies arī Rīgā, un kaut gan bija pagājis ilgs gadu desmits, nēģeriete vēl arvienu stāvēja uz skatuves.

Arne atcerējās, ka jau pirms piecpadsmit gadiem Zozefīnes vēs dēļiem un skatītāju gaviles apliecināja, ka Parīze mīlēja īpatnējo mākslinieci.

Pēc izrādes publika steidzīgi sāka izklīst Parīzes neapgaismotajās ielās, un tumsa visiem tūliņ atgādināja draudīgo un neizbeigto streiku. Lija.

„Pie operas spīd kāda reklāmgaisma," teica Antons Īrsis, kad viņi bija apstājušies zem lieveņa jumta, pazemis ir ļoti tuvu, un es domāju, mēs varētu turp aizskriet skriešus..."

„Nē, nē," pretojās Arne, „pameklējiet vedēju, jo lietus ir biezs."

Antons Īrsis viņai gan diezgan daiļrunīgi patēloja meklēšanas grūtības, tomēr redzēdams, ka Arne neatlaižas un Abgara Kūmene klusē, viņš papikts beidzot ienira tumsā, un abas palika gaidot. Pietuvodamās un attālinādamās, visapkārt tumsā zibēja satiksmes automobiļu kaķacis, un gaidītāju valoda čabēja kā klusas lietus piles uz gludenās Parīzes ietves. Pakāpeniski visas mašīnas pazuda un aizbrauca, un bez abām ceļiniecēm sačukstējās tikai vairs daži.

„Jā, ir grūti atrast...," nopūtās Abgara Kūmene, bet ieērcinātā Arne atcirta, ka streiki nepiepildot ne važoņa auzu kuli, ne automobiļa benzīna tanku un ka viņas Parīzē esot iebraukušas patiesi trakā laikā. Drīz tomēr ar salūkoto važoni pie teātŗa pielīpināja Antons Īrsis un nemaz nepaskatījies kā tautietes ierāpās vecajos un cīkstīgajos ratos ar uzvāzto jumtiņu, viņš metās pats uz savu pusi un nozuda tumsā. Šinī brīdī lietus gāza aumaļīgs, bet kad abas izkāpa pie Monparnāsa bulvāŗa, vairs tikai smidzināja, un nakts bija patīkama un silta. Pa raiba papīra, auglu mizu un cigarešu piedrazoto Delambre ielu čalodami siroja jauni laudis un pie Namīras viesnīcas durvīm atspiedies stāvēja kāds milzīga auguma nēģeris.

„Šis ir students," žāvādamās sacīja Arne, kad viņas kāpa augšup pa vecajām kāpnēm, „viesnīcnieks man stāstīja, ka pie viņa dzīvojot studenti."

Viesnīciņa bija klusa un tikama, un vienīgi pa atvērtajiem logiem nakts stundā no ielas ieskanēja jautrs troksnis.

„Ar labu nakti," teica miegainā Arne, „šī pirmā Parīzes diena ir novadīta lieliski, kaut gan es nesaprotu, ko jūs meklējat revīju teātrī?"

Viņa aizvēra savas durvis un smiedamās vairs nesadzirdēja pārsteigtās Abgaras Kūmenes atbildi.

*

Nākošajā rītā viņas devās uz sūtniecību, jo Arne vēlējās apmeklēt Latvijas māju franču zemē.

„Gribu izkaulēt atļauju ieskatīties kādā franču bērnu namā," viņa teica, kad, sameklējušas Pronī, ielu abas jau stāvēja sūtniecības nama priekšā.

„Un," viņa piebilda, „es arī gribētu noklausīties kādu parlamenta sēdi."

Abgara Kūmene slaucīja savu sakarsušo pieri un rāmā zobgalībā atbildēja:

„Protams, ja grib apskatīt pašu zemes sūtniecību svešā zemē, tad tāda vēlme ir jācenšas piepildīt, kurpretim ja jūs, Ceples kundze, vēlaties noklausīties parlamenta sēdi, tad tas ir diezgan bīstami un vai jūs esat sūtīta ar attiecīgu uzdevumu?"

„Iesim iekšā," atvairīdamās un nepacietīga Arne skubināja, „man nekāda uzdevuma nav, un noklausīties Francijas parlamenta sēdi nav nekāds grēks."

Tā kā Abgara Kūmene savā mūžā bija daudz ceļojusi un sūtniecībās bieži iegriezusies, tad viņa uzņēmās pirmos ceļvedes pienākumus un devās vispirms apakšstāvā biroja telpā, kur aiz paaugsta žoždziņa pie galdiem strādāja ierēdņi. Pēc ceļa papīru apskates un īsas sarunas, kas sastāvēja no cieša piekodinājuma izvairīties no zagļiem, viņas aicināja augšup. Arne Ceple mazliet saīgusi sekoja šim aicinājumam, jo viņai nebija paticis ierēdņu nobrīdinājums par zagļiem. Uzkāpušas pa skaistajām kāpnēm augšstāvā, viņas iegāja kādā telpā, kur pie darba galda sēdēja viens no sūtniecības sekretāriem un, ieraudzījis pieteiktās vieses, piecēlās viņām pretī. Abgara Kūmene pēkšņi bija kļuvusi žirgta un nadzīga un apsveicinājās ar viņu pirmā, bet atvieglinātā Arne šinī brīdī patīkami pārsteigta vēroja sekretāra apgaroto un cilvēcīgo seju un atzina, ka tādas sejas bija retas. Sekretārs ar abām tautietēm īsu brīdi sarunājās par Parīzes teātŗiem un mazliet pievērsās arī streikam, bet, atturēdamies no kritikas, drīz vien apklusa un tad nozīmīgi pavērās uz durvīm.

(Turpinājums sekos)

Beverinas koris gatavojas koncertam

Beverinas kora mēģinājums diriģentes Almas Skudras - Kārkliņas vadībā.

Jau 2 gadus Hamiltonas latviešu sabiedriski kultūrālā dzīvē ievērojamu vietu ieņem jauktais koris, kas nes Beverinas vārdu. Tautiešiem, kas bijuši Anglijā, šis kora vārds nav svešs. Kora pirmsākumi meklējami pirms pieciem gadiem Lesterē, kur koris pirmo reizi uzstājās 1949. gadā un piedalījās arī visos dziesmu svētkos Anglijā.

1951. gadā, kad Beverinas kora diriģente Alma Skudra - Kārkliņa pārcēlās uz dzīvi Kanadā — Hamiltonā, viņas sirsnīgākā vēlēšanās bija atkal atsākt darbu dziesmu laukā, bet no lielā Lesteres Beverinas kora koristiem bija palikuši pāri tikai Mirjama Vanaga, Voldemārs Kārkliņš un Evalds Zariņš.

Alma Skudra - Kārkliņa sāka ap sevi pulcināt jaunos dziesmu draugus. Un jau 1952. gadā ap viņu ir kupls dziesmu mīļotāju pulciņš, ko var jau nosaukt par kori, kas nodibinās Hamiltonā 1952. gada oktobrī ar Beverinas vārdu. Sākumā korī ir tikai ap 20 dziedātāju, bet koristu skaits nemitīgi aug, un pagājušā gadā Toronto Dziesmu svētkos koris piedalās ar '36 dziedātājiem. Koris ir patstāvīga vienība un nav saistījies ne pie vienas Hamiltonas latviešu organizācijas. Augsti vērtējama ir diriģentes pašaiziedzība darbā un kalpošana latvju dziesmai, un koris nav atteicies ar dziesmām kuplināt nevienu sarīkojumu — dziedājis Latviešu ev. - lut. draudzes, kā arī Kristus draudzes dievkalpojumos, tāpat ar dziesmām kuplinājis 18. novembra, 11. novembra, Kalpaka piemiņas dienas, Jāņu un citus sarīkojumus bez atlīdzības.

Koris pavisam piedalījies 17 sarīkojumos, devis patstāvīgu koncertu Hamiltonā un Londonā, un kopā ar St. Katerīnes un Niagāras vīru kori „Viesturs" koncertējis Niagārā. Kora repertuārā ir 42 dziesmas, notikuši 106 mēģinājumi. Pagājušā gadā koris ir ieguvis 1. vietu Kivāni kluba rīkotajā kanadiešu mūzikas festivālā Hamiltonā, izpelnoties pirmo godalgu tautas dziesmu klasē: sudraba vairogu un naudas balvu $50.00.

Kora dvēsele ir pati diriģente Alma Skudra - Kārkliņa, kas mācījusies Latvijas konservātorijā dziedāšanas un diriģēšanas klasē. Alma Skudra - Kārkliņa jau 15 gadus vingrinājusies diriģentes mākslā. Latvijā viņa vadījusi Aiviekstes aizsargu nodaļas kori un diriģējusi arī lielo dziesmu svētku kopkorī Lesterē — Anglijā.

Koristi savu diriģenti patiesi iemīļojuši kā spējīgu paidagogi, kas sevi visu atdevusi latviešu dziesmai, jo dziesma trimdā ir tā, kas vada mūs pāri ikdienas rūpēm, kas atdzīvina mūsos pagātni un kas reiz pavadīs mūs nākamajos ceļos. 8. maijā, pl. 19.00 Beverinas koris rīko savu otro patstāvīgo koncertu Hamiltonas konservātorijā. Programmā latviešu un cittautu komponistu darbi. Pēc koncerta saviesīga dzīve ar deju un Vīnes valša karalienes vēlēšanas. Ieeja uz visu vakaru $1.00.

J. G.

KĀDA SVARĪGA NOTIKUMA ATCERE

Jaunekļu Kristīgās savienības Lundas nodaļa (Zviedrijā) pirms neilga laika rīkoja referātu vakaru, kāda svarīga notikuma atzīmēšanai: šogad paiet 50 gadu, kopš Latgalē atcelts drukas aizliegums un dota drukas brīvība. Referēja skolotāja Marija Voitkāne, pašā sākumā norādot uz to, ka par šo jautājumu sāpīgi runāt, tikpat sāpīgi, kā runāt par kurlmēmu cilvēku. Viņa meta skatu atpakaļ Latgales vēsturē, kamēr nonāca tik tālu, ka, sekojot slavofilu ieskatiem — „viens cars, viena valoda, viena ticība," bija dots rīkojums, ka latgaliešu grāmatas drīkst iespiest tikai krievu burtiem, un aprādīja, kādas bijušas grūtības, lai vecās grāmatas saglabātu un lai apgādātu tautu ar grāmatām (no cituriemes), ko tauta prot lasīt. Latgalieši cīnījušies, un mātes audzinājušas bērnus, turēdamās pie pārliecības — mēs esam latvieši — katoļi. Veselus 40 gadus tas tā turpinājies, kamēr atkal dota drukas brīvība . . .

Pārrunās pēc referāta izskanēja domas, ka no šīm latgaliešu mātēm jāmācoties latviešu mātēm tagad brīvajā pasaulē, kur nav aizlieguma iespiest un izplatīt latviešu grāmatas, bet kad gan ir jau viena daļa ļaužu, kas novēršas no visa latviskā, pievērzdamies tiem mums svešajiem ļaudīm, starp kuriem dzīvo, un ka vairāk un vairāk vajadzētu turēties pie visa kā latviskā, pie latviešu grāmatas un latviešu laikrakstiem un ka daudz nopietnāk vajadzētu piešķirt vērtību jaunatnes uzaudzināšanai par latviešiem.

A-ns

ELZA ŽEBRANSKA VECAJĀ KONTINENTĀ

Speciālraksts Latvijai Amerikā no Parīzes

Lai nogurušās eiropiešu sirdis iepriecinātu ar dziesmām un lai izstaigātu senās atmiņu tekas, mūsu māksliniece Elza Žebranska marta vidū no Ņujorkas ieradusies Parīzē, lai koncertētu Gavo (Gaveau) zālē, un lai pēc tam Anglijā dotu veselu koncertu ciklu.

Eiropa mākslinieci sagaidīja ar pavasara saules asajiem zobiem un apveltīja ar mazu gripu, tā kā viņa bija spiesta uzkavēties Parīzes viesnīcā. Tas aizkavēja apzināt vecos draugus un paziņas un iepazīties ar Francijas latviešu dzīvi.

Un tikai pēc mēneša mūsu līdzstrādniekam bija iespējams iepazīties ar mākslinieces novērojumiem par latviešu dzīvi Francijā.

Ar rūgtumu dzirdu mākslinieci sakām:

„Jūs šeit, Eiropā, esat kļuvuši kā zvēri, kas savus zobus griež pret visiem, vai tas draugs, vai naidnieks. Saprotu, ka jums gājušas pāri kara briesmas, ka jūsu eksistences cīņa ir daudz grūtāka, bet tādēļ taču var tomēr aizmirst naidu . . ."

Un man gribas apstāties tieši pie vārdiņa „aizmirst". Tā ir mūsu Francijas latviešu lielākā nelaime, ka nevaram aizmirst. Esam gan aizmirsuši kara briesmas, esam pat apraduši ar ikdienas cīņu par eksistenci, bet nevaram aizmirst to, kas reiz bijām. Mēs vēl vienmēr esam vai nu profesori(bez katēdras), diplomāti (bez valdības), vai arī augsti virsnieki (bez zobena). Un mēs neesam spējīgi pārorientēties, lai ķertos pie kādas citas nodarbošanās, un tur ir mūsu nelaimju sākums. Esam sarūgtināti un, savu rūgtumu nespēdami norīt, to vēršam pret savu tuvāko. Un vistuvākā mums ir mazā latviešu sabiedrba šai zemē. Pēc pašu uztveres, katrs no mums ir vislabākais, viscēlākais, gudrākais. Bet tā kā katrs no mums ir kļuvis „egocentrisks", tad viegli izskaidrojamas savstarpējās nesaprašanās.

Šādos apstākļos mūsu vidū Elzai Žebranskai ienākot, nebrīnīsimies par viņas spriedumu. Jaunajā pasaulē profesori ir kļuvuši par sulaiņiem un ārsti kaulu vietā mežā zāģē kokus. Tur cīlvēki dzīvē neskatās ar sapņotāju acīm un pagātni kā lieku un neesošu ir spējuši aizmest.

Elza Žebranska Parīzes latviešu vidū ir ienesusi spirgtu pavasara vēju. Lai gan priekšā svarīgs koncerts, viņa tomēr nesēž mierā ne mirkli. Jāapmeklē latviešu pārstāvji, jāaiziet pie mūsu kādreizējās dejotājas Mīlas Cīrules, ar profesoru Suchovu (vada klavieru klasi Parīzes krievu konservātorijā) jāpārspriež koncerta norise. Māksliniece atrod arī laiku klausīties jauno Parīzes latviešu dziedātāju balsis, dot tiem padomus un kalkulēt, kā varētu tos atbalstīt tālākās studijās.

Parīzē vēl vienmēr uzturas Elzas Žebranskas profesore un daudzi, kas bijuši viņas karjēras sākuma liecinieki. Ar prieka asarām acīs tie atminas mūsu dziedātāju blakus slavenajam Šaļapinam.

Arī pašai mākslinieci tie laiki liekas skaistāki nekā šīsdienas Parīze.

„Es šo Parīzi vairs mīlēt nevaru. No cilvēku pelēkajām sejām izzudis prieks. Nav vairs tās bohēmas, kas šeit valdīja pirms kara," saka māksliniece.

Elza Žebranska ir uzaicināta piedalīties simfoniskos koncertos Viši, kur saplūst Francijas prominence, bet tūlīt pēc koncerta viņa grib doties tālāk uz Angliju.

Tā mums Francijā būs iespējams baudīt mūsu mākslinieces mākslu tikai vienā radiofona raidījumā un Gavo zāles koncertā.

Arī Vācija vēlētos Elzu Žebransku pie sevis viesos, bet tā kā mūsu mākslinieci nākošā gada sākumā piedāvāta vesela koncertu turneja visā Rietumeiropā, tad, liekas, šoreiz, laika trūkuma dēļ, māksliniece no Anglijas dosies atpakaļ uz Jauno pasauli.

Patiess prieks ir satikt mākslinieci, un prieks ir divkārss, redzot, cik viņa dzīvīga un spara pilna. Sevišķi aizkustina tas, ka arī kā pasaulē slavena māksliniece Elza Žebranska uzstājas kā „Latvian - American operatic and concert singer". Sevišķs paldies lai māksliniecei par atziņu:

„Amerika ir mana otrā dzimtene, mīlu to; bet vai pamāte kādreiz ir spējusi aizstāt īsto māti?"

Elza Žebranska, no Ņujorkas uz Parīzi braukdama, ir pāri pusceļam līdz Rīgai. Kaut mūsu māksliniecei būtu lemts reiz mērot visu ceļa gabalu līdz mūsu brīvajai dzimtenei!

Parīzē, aprīlī. **Alfreds Vilnis.**

SIRSNĪGI PATEICOS

visiem, kas mani grūtā brīdī bija atcerējušies gan garīgām, gan materiālām vērtībām.

Vēl arvien esmu slimnīcā, bet domās esmu pie jums visiem . . . ceļiniekiem, kam dzimtenes savas vairs nava. Citēšu jums Fr. Bārdas pantu:

Ceļiniek, dzimtenes spieķa tu nepamet sava!
Debess un zeme ja šķiet tevi atstājuši,
Dienas ja tavas kā kraukļi jūk lidlenā žiglā —
Ceļiniek, zini, ka Staburags asaras par tevi
Dzimtenē šad katru nakti, un Zilaiskalns nopūšas miglā.

Jūsu Kārlis Kārkliņš.

KORPORĀCIJU SADRAUDZĪBA TORONTO

Apvienotā prezidiju konventu saimē 1. maijā pulcējās tradicionālajā dāmu vakarā, sadraudzībā, dziesmās un dejās aizvadot īsās vakara stundas. H. Kliģera foto.

KĀ PASARGĀTIES NO ZIBENS SPĒRIENA

Prof. Dr. N. Vētras padomi pavasara negaisiem tuvojoties

Amerikas ārstu biedrības žurnāla pēdējā numurā ir aizrādījumi, kā jāizturas pērkona negaisā lai pasargātos no zibens spēriena

Pagājušā vasarā zibens nonāvējis kādu vīru, kas bijis atspiedies pie viena no daudzajiem kokiem kādas upītes krastā. Rodas jautājums, vai atspiešanās pie koka pavairo šī koka zibens pievilkšanas spēju? Tā kā cilvēka ķermenis ir labāks elektrības caurvadītājs nekā sauss koks, gadījumā, ja koka ārpuse ir valga, cilvēka piesliešanās šādiem kokiem var sekmēt zibeņa novadīšanu tieši šinī kokā. Pērkona negaisa sākumā, kamēr stumbrs pasargāts no lapām, nav vēl kļuvis mitrs, šādas briesmas ne draud.

Pērkona negaisa laikā viena no drošākajām vietām ir tāda, kas iežogota ar metallu, kā automobilis ar metalla virsu, tērauda dzelzceļa vagons, tērauda celtne Bīstama vieta negaisā ir lauka vidus, kur tuvumā nav koku, tāpat bīstami būt koka laivā plašu ūdeņu vidū. Ja neapdzīvotā vietā nams ir augstāks nekā apkārtējie koki, zibens var izlādēties caur šo celtni. Ja koki ir augstāki nekā nams, tad parasti zibens spēriens ķeŗ kādu koku, bet ne māju. Pareizi uzstādīts zibeņnovedējs izlādē atmosfairu un novada zibeni zemē. Laukā strādājošam cilvēkam drošākā vieta būtu zem traktora, nekā sēdot paaugstinātā vietā virs tā.

National Bureau of Standarts publicējis sekojošas pamācības:

a) Nepaliec ārā pērkoņa negaisa laikā, ja vien tas nav nepieciešami. Paliec celtnes iekšpusē, kur ir sauss. Ieteicams uzturēties tālāk no dūmeņa, krāsns, plīts un citiem metalla priekšmetiem.

b) Ja ir kāda patvēruma vieta izvēlies to sekojošā kārtībā:

1. Lielu metalla vai arī metallu iežogotu celtni.

2. Dzīvojamo māju vai citu celtni, kas nodrošināta pret zibens spērienu.

3. Lielu pret zibeni neaizsargātu celtni.

4. Mazu pret zibeni neaizsargātu celtni.

c) Ja nepieciešami jāpaliek ārpus kādas celtnes, tad vairies būtuvumā:

1. Maziem šķūnīšiem un nojumēm, ja tie ir nenosargātā vietā;

2. vientuļi stāvošiem kokiem

3. metalla žogiem;

4. kalnu galotnēm un plašiem atklātiem laukumiem.

d) Meklē patvērumu kādā alā zemes iedobumā, dziļā ielejā vai gravā, kādas stāvas vai pārkārušās klints piekājē, biezā mežā vai koku gatvē.

Atspiesties negaisa laikā pret atsevišķi augošu koku nav prātīgi darīts. Ja nekāda labāka patvertne nav sasniedzama, visdrošākais ir nosēsties zem kāda koka, bet cenšoties nepieskarties tā stumbram un paliekot dažas pēdas attālumā no tā.

Prof. Dr. N. Vētra

Vijolniece Cēlija Aumere

Leona Reitera diriģētā Stokholmas Koncertnama orķestra koncerta soliste (Bacha koncertā vijolei un orķestrim E-dūrā) igauņu māksliniece Cēlija Aumere, kas mācījusies pie slavenā čechu vijolnieka Vaša Pšhodas un 1952. g. Lucernā un 1953. g. Zalcburgas Mocarteumā pie prof. Volfganga Šneiderhana. Patlaban viņa spēlē pirmajās vijolēs Stokholmas radiofona orķestrī un ir ievērojamā zviedru kamermūzikas ansambļa „Kyndelkvartett" dalībniece. Kopā ar šo kvartetu viņa bieži koncertējusi radiofonā un atklātos koncertos Stokholmā, Kopenhagenā, Oslo un citur. Aumere koncertējusi arī kā soliste kopā ar koncertnama orķestri Stokholmā, orķestra pavadījumā viņa uzstājusies arī Oslo filharmoniskajā biedrībā un -Kopenhagenas radiofonā.

LATVIEŠU SKAUTI VĀCIJĀ

Pirmajos trimdas gados lielākā un spēcīgākā latviešu jaunatnes organizācija Vācijā bija skauti. Pēc lielo izceļošanas akciju noslēguma skautu skaits latviešu nometnēs Vācijā krietni apsīka. Pašlaik Vācijas skautu jendas pr-ks ir LCK izglīt. noz. vad. agr. J. Daģis, kuŗam pakļauti 70 skauti, 9 vad. vietn. un 14 vad. Par skautu darbību Vācijas jendas pr-ks mūsu līdzstrādniekam paskaidroja:

„Līdzīgas organizācijas, kas audzinātu jaunatni tādā garā, kā to dara skauti, šodien grūti atrast. Skautisma principi dziļi ieauguši latviešu jaunatnes sirdīs un tā ar lielu interesi piedalās visās nodarbībās. Vācijas skauti vēl darbojas vientuļo skautu veidā un pastāv 6 skautu vien. un roveru dzimtas. Lielākās vienības atrodas Neištatē (Gaujas vien.) Šoengauā un Bilefeldā. Sākot ar nāk. mācības gadu, skautu vienības paredzēts noorganizēt pie latviešu ģimnazijas Augustdorfā. Nometnes Vācijas mērogā nav bijis iespējams sarīkot, lai gan pagājušā gadā notika un arī šajā gadā paredzēta nometņošana Bavarijā. Ar vācu skautiem latviešiem ir ļoti labas attiecības. Tā, piemēram, pie Bonnas bija rīkoti skautu sanitārie kursi, kuŗos piedalījās arī divi latviešu skauti, tāpat paredzētas kopīgas nometnes un konferences. Latviešu skauti rosīgi darbojas mirušo tautiešu kapu apkopšanā."

K. Št.

DETROITAS KOŖA OTRĀ KONCERTĀ

Detroitas latviešu koris deva 2. patstāvīgo koncertu diriģenta P. Bandera vadībā.

Programmas 1. daļā V. Ozoliņa — Latvija dailā, J. Vītola — Ūpe un cilvēka dzīve un Saules svētki, P. Barisona — Kantāte Dzimtenei, ar pianistes J. Dunās klavieru pavadījumu. Šīs dziesmas korim bija cietākais rieksts, jo bez jūtamām balss grūtībām augšējos toņos tenoriem un sopāniem, būtu derīgs pie sagatavošanas ilgāks darbs un dziesmu „nogulēšanās." Toties jauki un patikami skanēja 2. daļas E. Dārziņa, H. Pavasaŗa, V. Ozoliņa, J. Norvila dziesmas, sevišķi J. Ciruļa — Maldi. Snieguma vērtību vēl vairāk paceltu daža laba nianse. Beigu daļā 5 tautas dziesmas un M. Harma — Tuljaks. Pie šīs dziesmas koris it kā atdzīvojās un to veica viegli un rotaļīgi. Piedevām Maza, maza meitenīte, Gaismas pils un daži atkārtojumi.

Koris uzstājās 22 sieviešu un 14 vīriešu sastāvā. Skaists kopskats no dziedātājām, kuŗas visas tautiskos tērpos. Nedrīkstētu aizmirst, ka pie labā izskata piederas arī sejas izteiksme un ka dziedātāji varētu iztikt bez notīm.

Koŗa priekšnesums tautiešiem sagādāja daudz prieka, bet pašiem dziedātājiem — daudz ziedu. Kristus draudzes pr-ks E. Zariņš pasniedza latviskā rakstā gatavotu šķīvi, ar paldies dziedātājiem un diriģentam, kuŗš pratis apvienot latviešus pie šī darba. Pasniedzot ziedus, korim izturību un sekmes vēl novēlēja K. Ozoliņš no Latviešu apvienības Detroitā, R. Junkulis no sv. Pāvila draudzes un J. Skrīveris no DV Apvienības.

Ar savām dziesmām koris ir neatņemama sastāvdaļa Detroitas latviešu kolonijas atceres aktu sarīkojumos un arī sv. Pāvila un Kristus draudžu svinīgākos notikumos.

Koŗa sastāvā, bez veciem dziedātājiem, kuŗi savā dzīvē, kā saka, nevar iztikt bez dziedāšanas, ar cienību jāmin kuplais skaits jauniešu ar pulciņa pr-ku V. Ķikuli priekšgalā. Dirigents P. Banders, ārpus fabrikas dienišķā darba, savu brīvo laiku ziedo kopīgi darbojas mirušo tautiešu kapu apkopšanā."

K. Št.

KANADAS PUBLISKĀS BIBLIOTĒKAS

Vēl nav publicēta vispārīgā Kanadas bibliotēku vēsture, bet ziņas par Kanadas bibliotēku dibināšanu, attīstību un darbību ir dabūjamas no dažādiem avotiem.

Par pirmo bibliotēku Kanadā ieskata 1700. g. jezuītu dibināto bibliotēku Kvēbekā, lai gan ir ziņas, ka pirms šīs jau pastāvējusi kāda Port Loyalā ap 1606. g. Otra svarīga bibliotēka tika dibināta Kvebekā t. s. abonentu bibliotēka. 1799. gadā ar ievērojami lielu grāmatu skaitu toreizējos apstākļos — 2000 grāmatu. Līdz ar skolu nodibināšanos grāmatu skaits pieauga. Pirmās skolas bija privātas vai arī garīdznieku vadībā, un tikai pēc 1815. g. valsts skolas pārņēma savā ziņā. Vidējās mācības iestādes ļoti ievērojami veicināja bibliotēku izveidošanos tagadējā Ontario provincē. Raiersona institūta bibliotēka pastāvēja jau 1848. g. Izglītības ministrija, lai veicinātu bibliotēku attīstību, uzpirka grāmatas vairumā un tās tad pārdeva skolām. Sākumā bija maz panākumu, līdz ministrija un skolu pārstāvji vienojās un sastādīja katalogu, pēc kuŗa grāmatas bija jāizvēlas pirms pirkšanas.

Kanadā ir ap 170 augstāko mācības iestāžu, kopskaitā ar 6 miljoniem grāmatu. Pirmās ir dibinātas Halifaksā: bagāto tirgotāju kollekcijas tika nodotas King's kollēdžai un Dalhousie universitātei. Montreālas McGill'a un Toronto universitātes var lepoties ar lielāko grāmatu skaitu angļu valodā un Laval universitāte — franču valodā, lai gan ceļojošās bibliotēkas pēdējā laikā ir kļuvušas populāras. Savu pakalpojumu tās sniegušas Kanadas iedzīvotājiem jau 1890. gadā. Vinipegā, kur grāmatas tika piegādātas tālākās un izolētās vietās. Šādas bibliotēkas, kuŗas, izlietojot visus iespējamos satiksmes līdzekļus, apbraukāja grūti pieejamās vietas, nodibinājās arī citur: Halifaksā, Otavā, Vankuverā, Toronto, Montreālā u. c. „Ceļojošās" bibliotēkas apciemoja karavīru, jūrnieku un strādnieku nometnes.

Sakarā ar 1895. g. izdoto Public Library Act, publiskās bibliotēkas attīstījās visā Kanadā. Publiskās bibliotēkas apkalpo pilsētu iedzīvotājus. Lielākajās pilsētās bibliotēku nozarojumi ir izkaisīti pa visu pilsētu, atvieglinot iedzīvotājiem pieeju pie grāmatām.

Lai izaudzinātu intelligentu lasītāju saimi, Kanadas bibliotēkas lielu vērību piešķir bērnu nodaļai. Lielpilsētās, Toronto un Montreālā, ir speciālas bērnu bibliotēkas,

Tradicionālā Daugavas Vanagu PAVASARA BALLE

14. MAIJĀ, PLKST. 8.00 VAKARĀ

TORONTO COLUMBUS HALL (Linden — Sherbourne)

KĀDREIZ MAIJĀ...

LABA DEJU MŪZIKA BUFETE

Ieeja dāmām $1.00, kungiem $1.50

GALDIŅI — ierobežoti — pieprasāmi pa tel. WA 1-2417 un EM 8-0792

RĪCĪBAS KOMITEJA

Pieņemu labošanā visāda veida

PULKSTEŅUS

Garantēts darbs

O. BARONIŅŠ

553 Concord Ave, Toronto

Tel. LA 6139

GERALD H. MARSDEN

ADVOKĀTS UN NOTĀRS

6 ADELAIDE ST. E.

Room 809, EM 8-5284

Toronto

✝

Pirmā Latvijas Valsts prezidenta, mūsu vecbiedra, kundze

Justīne Čakste, dzim. Vesers

Mirusi š. g. 28. aprīlī Stokholmā

Viņu mīļā piemiņā paturēs

LU stud. vien. Austrums

LATVIEŠU YMCAs KLUBS rīko

sestdien, 8. maijā, Centrālās YMCAs telpās, 40 College ielā, Toronto

KANADAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES VĪRIEŠU VOLEJBOLĀ un SIEVIEŠU BASKETBOLĀ

Piedalās: Montreālas LSK, Hamiltonas Sparta, Toronto LSK un latviešu YMCAs klubs. Sākums pl. 15.30. Ieeja $0.50

Tautiete, atsaucies!

Nopietnā precību nolūkā vēlos iepazīties ar tautieti, no 35 — 45 g. v., atraitni ar bērniem neizsēdzot.

Ja esi sirsnīgas, atklātas dabas un mājas dzīves cienītāja — raksti.

Nopietni domātas vēstules lūdzu adresēt šī laikr. kantorī

KURZEMNIEKAM

SVĒTDIEN, 16. MAIJĀ, PLKST. 15 PP.

HAMILTONĀ, 213 James St. N.

SARKANGALVĪTE

ALMAS MAČAS režijā

TORONTO DRĀMATISKĀ STUDIJA

IZĪRĒJAMA liela istaba ar vai bez mēbelēm ar virtuves lietošanu divām vai vienai personai uz izdevīgiem noteikumiem. Uz vēlēšanos garāža. Lūdz zvanīt vakaros pēc plkst. 6, sākot ar 9. maiju. Tel. RI 4137. (529)

IZĪRĒJAMA liela skaista mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu. Garāža. Dufferin — Davenport rajonā. Zvanīt KE 3072, Toronto. (532)

IZĪRĒJAMA 1 istaba un maza virtuve Danforth — John rajonā. Tel. HA 8369. Toronto. (524)

DANFORTH — BROADVIEW rajonā izīrējama liela glīti remontēta nemēbelēta istaba vienai personai. Uz vēlēšanos arī garāža. Zvanīt HO 0556, Toronto. (525)

IZĪRĒJAMA istaba Broadview—Danforth rajonā. Zvanīt HA 6350 Toronto. (528)

ST. CLAIR — BATHURST rajonā izīrējama mēbelēta istaba ar virtuvi, piemērota precētam pārim, un viena atsevišķa mēbelēta istaba. LO 9153. Toronto. (522)

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

Izdara pakalpojumus katrā laikā

ZVANĪT OL 1403, Toronto

DV Kitchenera's-Waterloo nodaļas Vanadzes

rīko š. g. 8. maijā, The Castle Inn (New Burgundy Room) 1508 King. St. E., Kitchener

BAZĀRU AR DEJU

Bazāra sākums pl. 13. Dejas sākums pl. 19. Laimes rats griezīsies arī dejas laikā

Spēlēs JOE WAGNER'A deju kapella

Bufete ar atspirdzinošiem dzērieniem

Uzkožamos pēc vēlēšanās varēs pasūtināt no tuvākā restorāna

Labākais valša pāris tiks godalgots. Ieeja $1.00

DV Kitchener'as-Waterloo nod. Vanadzes

BALTIC GARAGE

445 KING ST. E. Tel. EM 8-8153, Toronto

Motoru, karoserijas labošana un krāsošana, lēts un garantēts darbs

AUTO TRANSPORTS

A. PURJE P. KURRE

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Dr. med. H. Budulis, CILVĒKS DZĪVES SPOGULĪ, ies.	2.75
Dr. med. H. Budulis, VESELĪGA DZĪVE, ies.	2.10
K. Hamsuna, MISTĒRIJAS, romāns, ies.	3.30
I. Grebzde, PELĒKĀ MĀJA, ies.	2.80
K. Raudive, NEREDZAMĀ GAISMA, ies.	3.90
LATVIAN LITERATURE, broš.	5.50
„ ies.	6.70

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

123 Huron St., Toronto, tel. EM 8-0792

EAST — WEST TULKOŠANAS BIROJS

L. Urbat kundze, diplomēta tulkotāja

Visu dokumentu tulkojumi notāra apstiprināti. Korespondence ar iestādēm. Izkārtoju iebraukšanu un izbraukšanu, kā arī pavalstniecības dokumentus. Ātrs darbs, piemērotas cenas. Birojs 1663 Bloor St. W. Toronto. Tel. OL 4251 vai BE 1-4872

REAL ESTATE LTD.

A. W. FARLINGER

MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

JUMS PIEDĀVĀ:

INDIAN GROVE — DUNDAS 5 istabu atsevišķa mūra māja, jauna krāsns ar eļļas apkuri. Garāžas iespēja. Tuvu satiksme un iepirkšanās. Iemaksa $2.000. Pilna cena $10.900.

BABY POINT ar $3.500 iemaksu var iegūt 6 istabu mūra māju ar divām virtuvēm. Ļoti labā kārtībā. Eļļas apkure. Iebraucamais ceļš. Ļoti jauks dārzs. Pilna cena $13.500.

ANNETTE — RUNNYMEDE 8 istabu atsevišķa ķieģeļu māja. 2 virtuves, moderna gaisa vēdināšanas apkure ar eļļu. Iemaksa $4.000. Pilna cena $14.900.

FAIRVIEW — WOODSIDE 9 istabu atsevišķa divstāvu mūra māja, divas virtuves, ūdens apkure, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Māja ļoti labā stāvoklī. Pilna cena $21.000.

PALĪDZAM AIZDEVUMU SAGĀDĒ

VOLDEMĀRS KĻAVIŅŠ

2475 BLOOR ST., W., TORONTO

Tel. MU 8151, mājās, MU 5836

SPORTS

BASKETBOLISTI IESĀKUŠI SEZONU

Toronto DV futbolisti pagājušā svētdienā noturēja pirmo treniņspēli. Kaut arī nācās zaudēt pret igauņiem 2:4, par zaudējumu nav jāskumst, jo pretinieki trenējušies visu ziemu, bet mūsu spēlētājiem tāda iespēja nebija. Stipri pavasarīgi spēlējot, latvieši arī nevarēja uzstādīt savu labāko sastāvu.

Mūsu futbolisti šogad pirmoreiz piedalījušies Kanadas meistarsacīkstēs, startējot senioru līgā. Pirmā meistararības spēle notiks svētdien, 9. maijā, pl. 15.45 Greenwood parkā (Greenwood un Gerrard ielu stūrī) pret Hellas. Ceturtdien, 13. maijā, pl. 18,30 Dentonia parkā latviešu pretinieks būs Arsenal vienība. Jābrauc ar Danforth tramvaju līdz galam.

Žēl, ka latviešu vienība zaudējusi jauno talantīgo Kajaku. Kajaks būs pirmais latvietis, kas spēlēs Kanadas augstākajā — National līgā. Toronto Ukrainians ir viena no vispār labākām vienībām Kanadā un vairākās spēlēs Kajaka gaitām varēsim sekot televīzijas pārraidījumos.

Labas sekmes latviešu vienībai un Kajakam.

KAS UZVARĒS?

Šogad vīriešu volejbola un sieviešu basketbola meistarsacīkstes solās būt sevišķi interesantas. Volejbolā Toronto YMCA, TLSK, Hamiltonas „Sparta" un Montreālas LSK, šķiet, esam vienādās spējās, kāpēc uzvarētāju zilēt neiespējami. Tas pats jāsaka par TLSK un MLSK sieviešu basketbolistēm. Abas vienības līdz šim sastapušās 2 sacensībās, katrai uzvarot vienu. Montreālietes balstās galvenokārt uz Veras Anleres - Pērkones panākumiem, kamēr Toronto vienības „zvaigzne" ir Dzidra Tora - Graudiņa.

Sacīkstes notiks 8. maijā, plkst. 15.30 Central YMCA, 40 College St., Toronto.

KANADAS BASKETBOLA MEISTARĪBA SKAITĻOS

Atkal viena basketbola sezona Kanadā iet uz beigām vai, pareizāki sakot, to varētu ieskatīt par nobeigtu. Atlikušas vēl tikai dažas spēles: baltiešu turnīrs un Hamiltonas kausa izcīņas finmāls. Tas nesaista sevišķi daudz dalībnieku, un īstais basketbola drudzis Kanadā ir pāri. Kulmināciju Kanadas latviešu basketbols sasniedza finālspēlēs Montreālā. Lai gan sacensības nekādus pārsteigumus nenesa un uzvarēja favorizētie Toronto DV, cīņas varēja būt spraigākas. Tā „Spartu" spēlē pret Montreālu otrā puslaikā vajāja neveiksme, kaut pirmajā spēles pusē notika cīņa par katru punktu. Līdzīgu neveiksmi piedzīvoja montreālieši pret DV, un noslēgumā Vanagi svinēja pārliecinošu 79:50 uzvaru. Abu Toronto vienību sacensība skatītājiem bija neinteresanta, kur abas vienības loti vāji izpildīja metienus uz grozu. Kā „Sparta", tā TLSK spēlēja zem parastā snieguma.

Finālspēlē sevišķi sekmīgi cīnītāji laukumā bija Miezītis un brāļi Richteri, kuru panākumi arī galvenokārt sekmēja DV uzvaru. Sevišķi atjautīgs Miezītis pierādījās, pārķerot pretinieka piespēles, kas allaž tika pārvērsts grozu guvumā. Tāpat M. bija bīstams laukuma stūros, no kurienes arī tika gūta punktu lielākā daļa. Aizsardzībā labi cīnījās Jānis Richters, labi sedzot pretinieku un pārķerot atlekušās bumbas, tāpat ievadot uzbrukumu ar apdomātām un atjautīgām piespēlēm, Andrejs Richters pierādījās par labu centru, kaut varēja vēlēties, lai vairāk izmantotu lēnāk reaģējošu pretspēlētāju. Izdarot āķa metienus, trūkst vēl vajadzīgā asuma. MLSK rindās kā vienmēr atjautīgi cīnījās Zommers, Kraulis un brāļi Zemnicki. Tāpat vērtīgu papildinājumu montreāliešiem ieguvuši štāla personā, kaut arī pēdējam ne visai veicās iemetienos (21 proc.). Zommers bija arī turnīra precīzākais iemetienos — 46,7 proc., kamēr Miezītis, kas abu spēļu kopsummā guva visvairāk punktu — 49 —, realizēja 33 proc. izdarīto izmetienu. Montreāla bija precīzākā vienība ar 37,7 proc., taču Vanagi finālspēlē bija pārāki 34,7 proc. pret 23,7 proc.

Finālspēlē piedalījās un punktus guva sekojoši spēlētāji:

DV: Miezītis — 38, Litaunieks — 11, A. Richters — 18, J. Richters 6, Kadiķis — 0, Ozoliņš — 4, Ārgalis — 2, Briedis — 0.

MLSK: Kraulis — 5, Zommers — 16, Štāls — 10, Zemnickis I — 16, Zemnickis II — 2, Kalniņš — 0, Klaiše — 0, Spruženieks — 1, Lāsums — 0, Prūsis — 0, Rozenbergs — 0, Verners — 0.

Visumā Kanadas latviešu basketbola līmenis ir augsts. Nav mums neviena īsti briljanta spēlētāja, taču pietiekami ir labu basketbolistu, kas, sacenšoties ar citu valstu latviešu vienībām, varētu gūt panākumus. Salīdzinājumā ar nule notikušajām Eiropas basketbola meistarsacīkstēm, piedalās samērā maz latviešu.

TLSK priekšnieks J. Ādminis izteicās, ka abi meistari uzvarējuši pelnīti. DV esot spēlējuši savu labāko spēli, un Miezītis neredzēti labi ne vien metis, bet arī cīnījies laukumā.

DV kapteinis Miezītis, sanemot balvu, vienības vārdā pateicās un minēja, ka 17 gados basketbolā nekad nav bijis tik sajūsmināts par uzvaru spēlē.

Šie spēļu koprezultāti Pēc tā varētu spriest, ka šejienieši ir daudz mācījušies no amerikāņu basketbola, prot labāk izmantot pretinieka aizsardzības kļūdas un gūst spēlēs vairāk punktu.

R. Bulte.

ATSKAŅAS

Toronto DV basketbolistus, atgriežoties no Montreālas, stacijā agrā rīta stundā sagaidīja dāmas ar ziediem, DV krāsu lentām un fotografs, DV sporta vadība un vienības atbalstītāji. Vienības vadītāja Kadiķa kundze bija klājusi skaistu mielasta galdu, kur sportistus sagaidīja un apsveica DV Toronto nodaļas priekšs. Fogelis. 14. maija Ziedu ballē DV paredzējuši apbalvot savus basektbolistus, kas, jau pirmajā pastāvēšanas gadā, guvuši tik redzamus panākumus.

PASKAIDROJUMS

DV Toronto nod. basketbola komandu Montreālas meistarsacīkstēs vadīja nevis A. Grīnbergs, bet gan R. Kadiķis.

✝

Pēkšņi šķīries

JĀNIS SOKOLOVSKIS

dzimis 1908. g. 26. decembrī, miris 1954. g. 4. maijā Toronto.

Izvadīšana notiks š. g. 8. maijā, plkst. 10.00 no Giffen-Mack Chapel, 2570 Danforth Ave, pie Main St.

Sēro:

sieva ar dēlu Sibirijā un draugi Kanadā

✝

š. g. 4. martā mūžībā aizsaukts mūsu draugs

ROBERTS KAPA GUSTS

Dzimis 1918. g. 9. novembrī Litenē, Madonas pagastā. Apglabāts 1954. g. 6. martā. Angļu kapos Bilbao, Spānijā

Viņu piemiņā paturot

DŽEMS RIMKEITS AR ĢIMENI

NĀVES VĒSTS

Ar skumjām paziņojam, ka zemes dzīvi piekususi, aizgāja mūžībā mūsu mīļā, neaizmirstamā māte un māsa, bij. Rīgas pilsētas 16. pamatskolas skolotāja

Konkordija Arndt dzim. Birznieks

dzim. 1885. g. 20. dec. Latvijā, mir. 1954. g. 15. aprīlī Anglijā. Apglabāta 1954. g. 18. apr. Anglijā Hill nervu slimnīcas kapos.

Pēc dārgās aizgājējas sēro:

dēls, meita un znots Anglijā; māsa Latvijā un māsa Francijā

LIELĀ IZVĒLĒ 1954. GADA

METEOR, MERCURY un LINCOLN

vieglo un vairāk kā 125 jaunu modeļu — katram darbam piemērotu — MERCURY smago automašīnu. Tāpat vairāk kā 100 visu firmu lietotu mašīnu izvēle

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED

1543 BLOOR ST. WEST, TORONTO

Pārstāvis P. BERNĀTS

Tel.: darbā OL 7531, mājā LL 1470

Radio un televīzijas

REMONTUS

Izdara katrā laikā. Garantēts darbs. Atlīdzība pēc vienošanās.

Zvanīt OL 0776, Carl Strolz

(Runā vāciski)

ŠUVĒJA

diplomēta Parīzē

Pieņem no 5.00—8.30

209 JOHN St., tel. TR 1595

(Dundas tramv. Beverley piet. v.)

Toronto

J. Blumbergs

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N. Y.

Mātes - Ģimenes dienā, 9. maijā divi dievkalpojumi ar dievgaldu; pl. 9,15 rītā Sv. Toma baznīcā Bronksā, un pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā Bruklīnā. Abās vietās pēc tam veco ļaužu godināšana pie klātiem galdiem. Bez tam paredzēti divi citi dievkalpojumi agrā pēcpusdienā — Beisaidē un Džamaikā.

Bērnu rīts, svētdien, 16. maijā pēc pagājušā gada parauga Arlingtona zālē Nujorkā ar mākslinieciscu programmu: nodarbības, atspirdzinājumi bērniem, patīkamas stundas lielajiem.

Detroita (Mich.) ev.-lut. latviešu Kristus draudzes Mātes dienas dievkalpojums 9. maijā, plkst. 2-os p.p., Sv. Marka baznīcā, 1045 E. Grand Blvd.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Arcnib. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis 331 Argyle St. Port Arthur, Ont.).

Svētdien, 16. maijā, pl. 6,30 vakarā Ģimenes dienas dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējās telpās laicīgā daļa: Referāts, skolu jaunatnes priekšnesumi, vīru dubultkvarteta koncerts.

Svētdien, 30. maijā, pl. 6,30 vak. Jaunatnes dievkalpojums.

Dievkalpojumi notiks Fort William'a Trisvienības (Trinity) baznīcā, 560 May St.

Māc. V. Sēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Londonā, 9. maijā, plkst. 4 p.p. Ģimenes dienas dievkalpojums Trīsvienības baznīcā.

St. Katarinēs, 16. maijā, plkst. 1 p. p. jaunatnes iesvētīšana ar dievgaldu Kristus baznīcā.

Londonā, 23. maijā, plkst. 4 p. p. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā.

Londonā iesvētes mācības sākums 28. jūnijā. Iesvēte 11. jūlijā. Lūdz jauniešus pieteikties iesvētes mācībā.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Hamiltona, Sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Avenue South)

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto. Sv. Andreja bazn. Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563.).

Svētdien, 9. maijā, pl. 11.00 Ģimenes dienas dievkalpojums.

Svētdien, 16. maijā, pl. 4.00 dievkalpojums.

Svētdien, 23. maijā, pl. 11.00 Debesbraukšanas dienas dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto tel.: OL 8171.

9. maijā — Ģimenes dienā — plkst. 4 p.p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā (māc. Lūsis un viesis — māc. T. Āviks). Tai pašā laikā arī svētdienas skola baznīcas zālē.

16. maijā, plkst. 4.00 p.p. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā. Tai pašā laikā svētdienas skola baznīcas zālē.

23. maijā, plkst. 4 p.p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. (māc. A. Briedis). Tai pašā laikā svētdienas skola baznīcas zālē.

30. maijā, plkst. 4 p.p. Bērnu dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā.

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave. Montreal, P. Q., tālr.: DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas b-nā — Outremont un Blair Ave stūrī:

9. maijā, plkst. 1 p.p. Ģimenes dienas dievkalpojums.

Otavā, Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudze, 210 Wilbrod St.

16. maijā, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

Svētdienas skola 1,30 p.p. baznīcas zālē.

Kornvalā, Ont.

30. maijā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums M. Dārznieks kunga namā, 1326 Aubin Ave.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu krustojumā.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa, Ont.

9. maijā plkst. 3 p.p. Ģimenes dienas dievkalpojums.

23. maijā plkst. 3 p.p. Latvijas ev. - lut. baznīcas archibiskapa Dr. T. Grinberga 55 g. amata jubilejas dievkalpojums. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C., Vankuverā, Redeemer baznīcā, 8. avenijas un Prince Edward ielas krustojumā:

9. maijā, pl. 3 p. p. Ģimenes **dienas dievkalpojums** ar prāvesta A. Skrodeļa viesošanos.

23. maijā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums.

Māc. E. Caune, 10168 - 107 Str., Edmonton, Alta, tel. 41890.

Edmontonā. Ģimeņes dienā, 9. maijā, plkst. 3.00 p.p. Sv. Jāņa bcā, 10759 - 96 ielā. Dievkalpojums. Pēc tam draudzes vakars. Piedalās vīru dubultkvartets. A. Sauja, M. Leimanis, deklamācijas, tējas galds.

Draudzes dievkalpojums 23. maijā, plkst. 4.00 p.p..

Katru ceturtdienu plkst. 7.30 vakarā draudzes ceturtdiena Augustanes namā, 107. ielas un 99. Ave stūrī. 6. un 13. maijā bībeles stundas, 20. maijā referāts.

Ģimenes diena, 16. maijā, plkst. 3.00 p.p., dievkalpojums ar dievgaldu Pirmā Luterāņu baznīcā, 9. ielas un 7. Ave. W. stūrī.

Māc. E. Bērziņš, 5833 - 45 Ave. Red Deer, Alberta. Tel. 2918. 248 Selkirk Ave. Winnipeg, Manitoba. Tel. 565145.

Vinipegā, 9. maijā, plkst. 3 p.p. Immanuela baznīcā, Mc Kenzie un College Ave. stūrī, Ģimenes dienas dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē draudzes vakars. Svētdienas skola stundu pirms dievkalpojuma baznīcas zālē.

Red Dīrā, 16. maijā dievkalpojums Mt. Calvary baznīcā, 55 Str. un 45 Ave. stūrī. Svētdienas skola katru svētdienu plkst. 10,30.

Kalgarijā, 23. maijā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums Mt. Calvary baznīcā, 3 Str. un 4 Ave. stūrī.

Edmontonā, 30. maijā, plkst. 2 p.p. dievkalpojums St. Pētera baznīcā, 96 Str. un 110 Ave. stūrī. Pēc dievkalpojuma draudzes sapulce baznīcas zālē.

Māc. E. Kerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Sadberijā, Ģimeņes dienā, svētdien, 9. maijā, plkst. 14, Sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums.

Kirklandleikā, svētdien, 16. maijā, plkst. 8,45 lut. baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības sestdien, plkst. 14.00.

Virdžinijtaunā, svētdien, 16. maijā, plkst. 14.00 anglikāņu baznīcā dievkalpojums.

Norandā, svētdien, 16. maijā, plkst. 17.00 United baznīcā dievkalpojums.

Timinsā, svētdien, 23. maijā, plkst. 15.00 lut. baznīcā (Spruce St.) dievkalpojums. Bērniem mācības plkst. 10.00.

Māc. Arturs Voitkus Hamiltonā (118 Locke St. N., Tel. JA 8-2259) Kristus ev.-lut. latviešu draudzē (Pāvila baznīcā) dievkalpojums svētdien, 9. maijā plkst. 5.30 vak. Pēc dievkalpojuma draudzes padomes sēde. Dāmu komitejas sanāksme trešdien, 12. maijā, plkst. 7 vakarā mācītāja dzīvoklī.

Svētdienās skola bērniem — vecākai grupai svētdienās, plkst. 10 rītā un jaunākai grupai plkst. 11 rītā mācītāja dzīvoklī.

Kičenerā, Matveja ev.-lut. baznīcā iesvētes dievkalpojums svētdien, 16. maijā, plkst. 11 rītā.

KATOĻU DIEVKALPOJUMI

Toronto, svētdien, 9. maijā, pl. 11.30 Newman kluba baznīcā, 89 St. George St.

BALTIEŠU STIGU KVARTETA PIRMAIS KONCERTS TORONTO

8. maijā, pl. 7 vak. sv. Andreja baznīcas zālē. Visi mūzikas draugi gaidīti, kā arī igauņu lietuviešu un kanadiešu viesi TLB

IMANTA

APGĀDĀ IMANTA
IZNĀKUŠI PIRMIE 4
LATVIEŠU TAUTAS DZIESMU SĒJUMI
V sējums iznāks šī gada maijā

Šai jaunajā zinātniskajā latviešu tautas dziesmu izdevumā, ko rediģē prof. A. Švābe, prof. K. Straubergs un E. Hauzenberga-Šturma, ir apvienotas visas latviešu tautas dziesmu pamatdziesmas līdz ar raksturīgākajiem variantiem. Ik sējumam pievienoti latviešu zinātnieku raksti un komentāri. Viss darbs iznāks 12 sējumos. Katrā sējumā apmēram 500 lpp.

Cerot, ka šim izdevumam, kam būtu jāatrodas ikviena latviešu trimdinieka grāmatu plauktā, lasītāju atsaucība būs iespējami liela, apgāds tā cenu kalkulēja iespējami zemu. Diemžēl, līdz šim pieteikušos subskribentu skaits ir par mazu, lai segtu šī izdevuma pašizmaksu. Tādēļ apgāds ir spiests paaugstināt cenu turpmākajiem Latviešu tautas dziesmu sējumiem, piezīmējot, ka subskribenti saņems arī turpmākos s a m a k s ā t o s sējumus (kaut vai visus 12) par līdzšinējo cenu.

Ievērojot daudzu subskribentu lūgumus — pagarināt iemaksu termiņu tautas dziesmu saņemšanai par līdzšinējo cenu, apgāds paziņo, ka

ikviens subskribents saņems par līdzšinējo cenu tos sējumus, par kuriem tas iemaksās apgādam līdz š. g. 1. jūlijam

Šīs pašas priekšrocības piešķiram visiem tiem laikraksta Latvija Amerikā lasītājiem, kas vēl pieteiksies par Ltdz subskribentiem, izgriežot un piesūtot kuponu, vai paziņojot nepieciešamās ziņas ar vēstuli.

Līdzšinēja Ltdz cena subskribentiem par 1 sēj.:
broš. $3.70, ies. $4.70, p/ādā $6.70 + porto ā $0.30
Jauno cenu paziņosim drīzumā

Apgāda korespondences un naudas pārvedumu adrese:

IMANTA
c/o IMANTS REITMANIS
POSTBOX 292, KOBENHAVN V.
DANMARK

Pieteicos par Latviešu tautas dziesmu subskribentu. Vēlos izdevumu saņemt brošētu, iesietu linu audeklā, iesietu pusādā (nevajadzīgo svītrot)

Pasūtinātāja vārds, uzvārds .....
Pasūtinātāja adrese .....
Piezīmes .....

REAL ESTATE BROKER
ACTIVE MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

PIRMAIS LATVIEŠU NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ

PĒRKOT: PIEDĀVAJAM PLAŠĀ IZVĒLĒ MĀJAS, VEIKALUS, FARMAS UTT.

PĀRDODOT: 20 LABĀKIE AĢENTI JŪSU RĪCIBĀ

AIZDEVUMU SAGĀDE: LĪDZ $2.500 PAR 3% GADĀ

FARMAS: ORANGEVILLE, SHELLBOURNE UN DUNDALKAS APKĀRTNĒ

Speciāls pārstāvis VALTERS GOBA Tel. 94J13 Dundalk

GALVENAIS BIROJS **OL 7561** 1318 Bloor W. Toronto

BIROJI ATVĒRTI NO PL 10—10 VAKARĀ

BLOOR — CONCORD rajonā. Ļoti masīva 6 istabu + saules istaba dubultķieģeļu savrupmāja. Gaitenis līdz virtuvei. Lielas istabas. Jauna ūdens-eļļas apkure. Pagraba izbūves iespējas. Skaists iekopts dārzs. Garāžas iespēja. Ievākšanās nedēļas laikā. Iemaksa $3.500. Lūdz zvanīt OSKARAM PERRO OL 7561.

AVENUE RD. — ST. CLAIR rajonā. Liela 6 istabu ķieģeļu kopmāja. Iemaksa — $1.900. Parkošanas iespējas. Lūdz zvanīt OSKARAM PERRO OL 7561.

ROSEDALE rajonā 6 istabas + saules istaba, atsevišķa cementa apmetuma māja, gaitenis līdz virtuvei, cietkoka grīdas. Garāžas iespējas. Iemaksa $1.500. Lūdz zvanīt OSKARAM PERRO OL 7561.

PĀRBAUDIET MŪSU PĀRDODAMO NAMU SARAKSTU

Es savai māmiņai
Magonīšu gultu taisu,
Magonīšu gultu taisu,
Rožu klāju paladziņu.

PUĶU VEIKALS
802 BATHURST ST.
(Pie Bloor ielas stūŗa)
Tel. KE 3884 (arī dzīvoklī)

Lotus

- Ziedi, ziedu sakārtojumi un podu puķes
- Latviešu keramika un tautiskās lelles

Laipni lūdzam pasūtinājumus Mātes dienai izdarīt laikus

Kungu un dāmu apģērbi
V. KUČĀNS
387 Milverton Blvd.
(Danforth un Coxwell raj.)
Tel. GE 6813, Toronto

Rūpīgs darbs, ātrs pasūtinājuma izpildījums. Cenas: uzvalks $68.50 kostīms $63.50. Ikdienas no plkst. 9—20.30, sestdienās no 9—15.00

20% LĒTĀK 20% LĒTĀK
S & G RIEPAS
459 Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LA 2550

- 20% atlaide uz jaunām riepām 20%
- Pārdod Firestone, Dunlop un Goodrich augstākās kvalitātes riepas.
- Mēs vulkanizējam un atjaunojam jūsu vecās.

ZEMAS CENAS GARANTĒTS DARBS

Runājam zviedriski un krieviski. Atvērts no pirmdienas līdz piektdienai līdz pl. 8 vak., sestdienās līdz pl. 6 vakarā.

LATVIEŠU UZŅĒMUMS
Dāmu un kungu drēbniecība ● Ķīmiskā tīrītava
Veļas mazgātuve ● Apdrošināta kažoku un drēbju glabātuve
● Kažoku labošana un tīrīšana ●
Piegāde mājā Zvanīt ME 7545
FEDERAL CLEANERS CUSTOM TAILORS
728 St. Clair Ave, W., Toronto

AUSTRAS ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792 (pie Grace)

Visāda veida
RAKSTĀMMAŠĪNAS
ar un bez latviešu taustiņu iekārtām, uz visizdevīgākiem maksāšanas noteikumiem no krājuma piesūta bez kavēšanās
ALEKSANDERS KANBERGS
596 Sherbourne St., Toronto, Ont., (pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
GENERAL INSURANCE AGENCY
Automobiļu — mājas pret uguni — slimības un nelaimes gadījumu — zādzību — mēbeļu, kažoku apdrošināšana u. c.
227 Lauder Ave. Toronto. Tel. LA 6569

ELZA PĒRKONE runājama ik dienas
AMARYLLIS COSMETOLOGICAL INSTITUTE
61 Charles St., West., Toronto, tel. WA 1-9011
Sejas, galvas ādas, matu kopšana. Kalna saule, diatermija, galvanizācija. Ilgviļņi, matu krāsošana. Amaryllis preparāti.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
68 WELLINGTON W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont., tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notariāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavlastniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

NĒGI
Šogad par 70c mārciņā.
Nenokavējiet īso sezonas laiku
A. AN Š MITS
PĀRTIKAS PREČU TIRGOTAVA
274 Parliament St. Toronto
tel. EM 8-2361

O.E.CARSON
LTD.
REALTOR
MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD
490 College St., Toronto WA 4-7121
LATVIEŠU AĢENTS
K. KAMPE
Viena no lielākām un aktīvākām firmām Toronto piedāvā nekustamus īpašumus visos pilsētas rajonos par dažādām cenām un iemaksām.
MĀJAS PĒRKOT—
sagādā aizdevumus par zemiem proc. līdz 2 gadiem

Radio un televīzijas techniķis A. EGLĪTIS
pieņem labošanā visāda veida radio un televīzijas aparātus. Pārbūvē Eiropas aparātus. Izbrauc arī mājās. Garantēts darbs.
62 LANGLEY Ave Toronto. Tel. RI 6477

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Torontō, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel OL 1691
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5—7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās KE 5628

Dr. S. UŽANS
Bērnu, iekšķīgās un ādas slimības. No plkst. 5—7, sestdienās no plkst. 12—1.
52 LINSMORE CRES. (Bloor-Danforth tr. piestātne).
Tel. GL 2892, Toronto

Dr. GUNDARS DRILLIS
M.D. — L.M.C.C.
780 Main St., East, HAMILTONĀ
DZEMDĪBU PALĪDZĪBA
pieņem no 2—4 un 7—8 un pēc vienošanās, tel. 9-6634

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ar ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē
SPECIĀLISTS IEKŠĶIGĀS, SIEVIEŠU UN VENERISKĀS SLIMĪBĀS (158)
3537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal
Runā vāciski un krieviski Pieņem no 3—9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(LIETUVIETIS)
Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas 9—5 pp. katru dienu
Runā vācu un slavu valodas

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID Ave, WA 1-6708
TORONTO (552)

Dr. S. V. FEINMAN
Vines universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739.
Pieņem 1.30 — 3 pp. un 6—8 vak.
251 CRAWFORD St.
(Dundas stūrī) Toronto.
Runā vāciski up krieviski

Dr. Alexander Szalmari
nervu un noguruma slimībās
260 St. Clair Ave, W.
Toronto
Runas stundas no 2—7 pp vai uz iepriekšēju norunu pa tel.
WA 1-0556 vai LL 5228

Dr. MICHAEL BALKANI
spec. sieviešu slimībās un dzemd. palīdzībā.
202 St. CLAIR AVE pie Avenue Rd. Toronto, pieņem slimniekus.
Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

Dr. JĀNIS REKAI
chirurgs un dzemdību palīdzība
Dr. PAULS REKAI
iekšķīgās slimībās un Rentgena uzņēmumi
219 St. Clair Ave. W.
Toronto, Ont.
Iepr. telef. pieteikšanās
WA 3-2395

Dr. med.
K ŽYMANTIENE
Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1189 Bloor St. W. Toronto (ieeja no 613 Brock Ave)
Pieņem katru dienu no 1—4 un 5—8 pēc vienošanās. OL 6851
Runā latviski un vāciski

Dr. T. L. GRANOVSKY
ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 DUNDAS St., W.
Spadīna stūrī.
Zvanīt EM 8-9038, Toronto
(168)

Dr. med. Nichlas Sand
Ilggad. Prāgas universitātes klīnikas ārsts. Speciālists iekšķīgās kakla, deguna un ausu slimībās
605 BLOOR ST., W.
pieņem ikdien. 1—3 un 7—9 vak
Tel. KE 2844, Toronto
Runā vāciski un krieviski

FAIRBENKS-MORSE

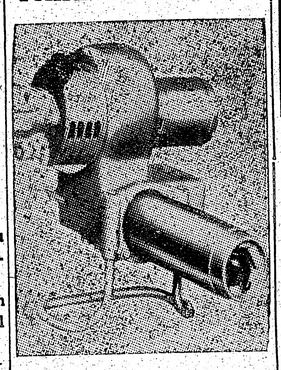

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas apkures (burner)
sākot ar $320.00
uz nomaksu 6%
Gada garantija.
Tiem, kas vēlēsos pasūtināt eļļu dodu 50 galonu par brīvu.
Iekārtoju un laboju visu veidu ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs. Kanadas inženieru atbildība
A. LAGUNS
964 Bathurst St., Toronto
Tel. ME 6583

GAUMĪGUS viesību galdus
KLĀJ SAIMNIECE AR ILGGADĪGU PRAKSI
ZVANĪT
RI 6915, Toronto

FRANK VASS, B.A.
ADVOKATS — NOTARS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un Spadina ielu stūrī
Tel. birojā — WA 2-4989
Dzīvoklī — WA 3-9352

MONTREĀLĀ
FOTO STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 Mackay St., Apt. 1
Montreal, P.Q. Pilsētas centrā
Tel. WE 5543

DĀMU FRIZIERSALONS
MODEL
VIJA KRĒMANIS
109 Moberly Ave, Toronto
Tel. GR 0464
Danforth—Woodbine, 2. stāvā

SEZONAS LIELĀKĀ IZPĀRDOŠANA

Addison NORGE
REFRIGERATOR

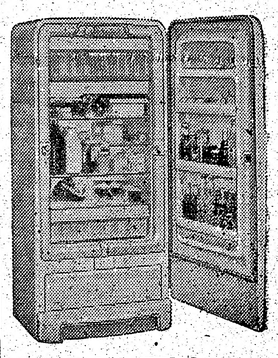

PLAŠĀ IZVĒLĒ
- māju un biroju mēbeles,
- veļas mazgājamās mašīnas,
- ledus skapji

PAR PAZEMINĀTĀM CENĀM
Nāciet un apskatiet
Burlacoff's Furniture
Tel. EM 8-6812
619 QUEEN ST. W. TORONTO